

ΤΑ ΝΕΑ

ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

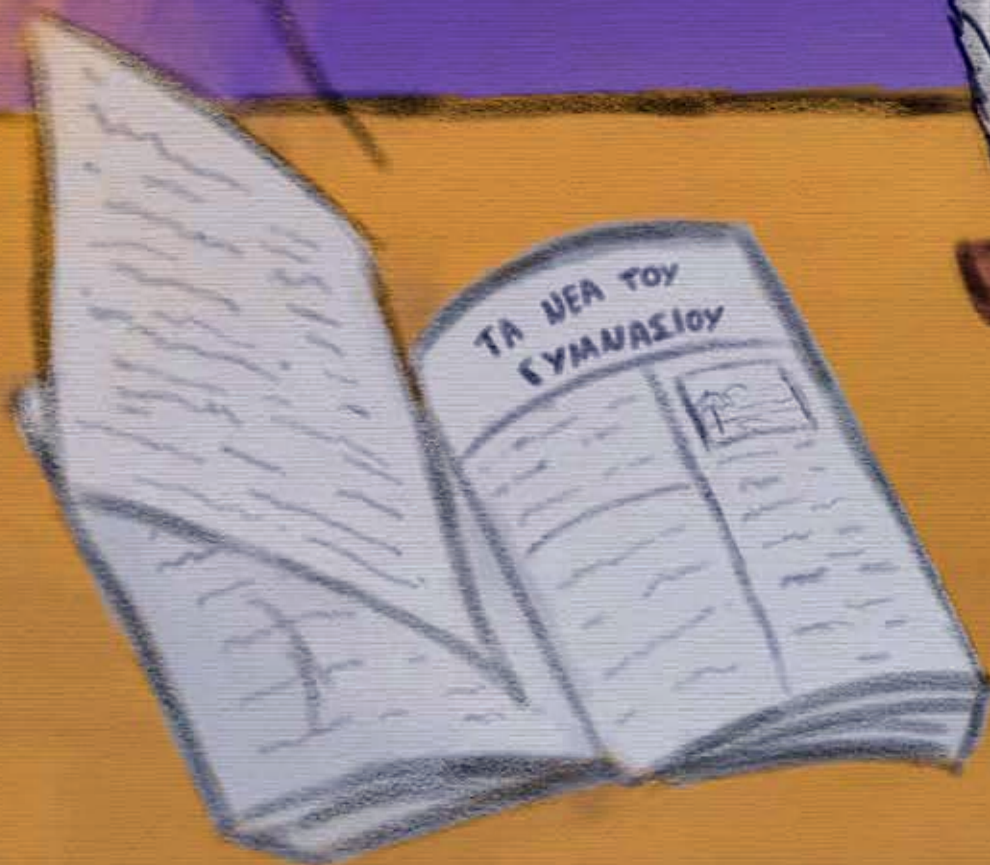
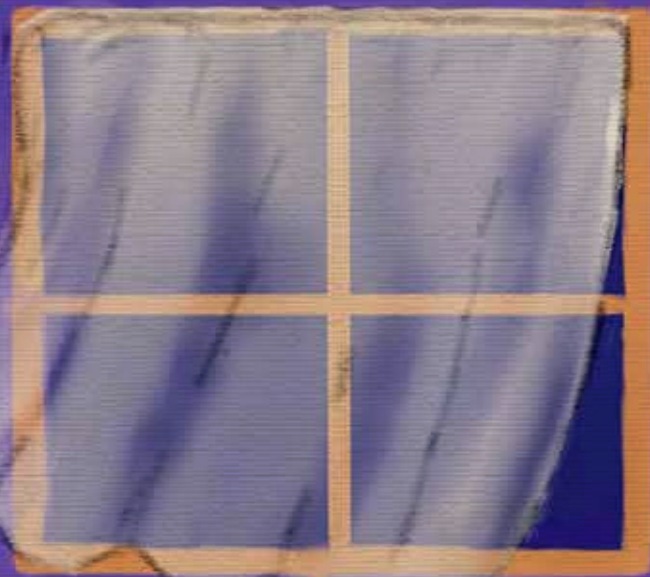
1925

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Λύκειο

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ • ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ Ι.Μ. ΚΑΡΡΑΣ

Αρχισυντάκτες:

Παναγιώτης-Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

Νικόλαος - Εμμανουήλ Σκευής, γ7

ΟΜΙΛΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ

Αγάπιος Αγγελίδης, γ1

Αικατερίνη Μαρία Αγοράνου, γ1

Ελένη Αλεξοπούλου, β1

Ελευθερία Ανδρικοπούλου, β1

Μελίνα Ασημάκη, β1

Λουίζα Ασημακοπούλου, α1

Βασιλική Βάκρινου, γ1

Απόστολος Βασιλικός, β2

Ιωάννα Βυζά, β1

Αναστασία Γαλάνη, α2

Καλλιόπη Σοφία Γκίκα, β2

Άγγελος Γκορίτσας, β2

Ιωάννης Κεσισικλής, β4

Σοφία Κούκου, α4

Παναγιώτης-Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

Εριέττα Κουρομιχελάκη, α4

Ναταλία-Γιολάνδη Κυπριώτη, α4

Κυριακή-Μαρία Κωνσταντάκου, β4

Ζωή Λαού, β5

Χριστίνα Λάχανη, γ4

Αλεξία-Ελευθερία Λειβαδά, α4

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, γ4

Σοφία-Φανουρία Παπαδάκη, β7

Αριστείδης Παπάς, α8

Ελευθέριος Ρέβελας, β8

Νικόλαος -Εμμανουήλ Σκευής, γ7

Μαρία-Ραφαέλα Συνολάκη, α8

Δανάη Τατσοπούλου, β8

Ελισσάβετ Τσόλη, β9

Μαρία Χαρίση, γ8

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Ρηνιώ Μπασιά

ΕΞΩΦΥΛΛΟ - ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Μαρία Χαρίση, γ8

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μιχάλης Κύρκος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

▶ Από τη Σύνταξη	3
▶ Το περιοδικό μας μέσα στην ιστορία του Κολλεγίου	4
▶ Επιτέλους... Εκδρομή!!!	5
▶ Συμμετοχή της Γ' Γυμνασίου στην Πιλοτική εφαρμογή του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Παιχνιδιού Σοβαρού Σκοπού «Βύρων»	6
▶ Βράβευση του Γυμνασίου Κ.Α. στον Πανελλήνιο Σχολικό Διαγωνισμό για τον Φιλελληνισμό ...	7
▶ Αφιέρωμα. Η Καταστροφή της Σμύρνης;	8
▶ Λίγες Σκέψεις για τη Μικρασιατική Καταστροφή	9
▶ 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή	10
▶ Το 1922 και ο βαθύτερος συμβολισμός του	11
▶ Σμύρνη: Πριν και μετά την καταστροφή.	12
▶ 1922. Η Ιστορία της Αγγελικής	14
▶ Συνέντευξη της Θεοδώρας Κονιδάρη	16
▶ Η Μικρασιατική Καταστροφή μέσα από τα μάτια ενός μαθητή	18
▶ Η Σμύρνη δε θά 'ναι ποτέ όπως πρώτα... ..	19
▶ Ταινία. Σμύρνη μου αγαπημένη	20
▶ Συνέντευξη του σπουδαίου ηθοποιού Γιάννη Βογιατζή.....	20
▶ Η κ. Μιμή Ντενίση μιλάει για την ταινία	21
▶ Το καλοκαίρι έχει τη γεύση της Σμύρνης!.....	21
▶ Οι μαθητές του α1 γράφουν για τον πόλεμο.....	22
▶ Συνέντευξη από τον Έλληνα Πρέσβη στη Μαριούπολη Φραγκίσκο Κωστελένο	23
▶ Συνέντευξη του Nino Zambara για το Ευρωπαϊκό Έτος Σιδηροδρόμων	24
▶ Training στα τρένα.....	26
▶ Dr Θεόδωρος Παπακώστας & το επικοινωνιακό big bang της ελληνικής αρχαιολογίας! ...	28
▶ Ξενάγηση στο Βατικανό.....	30
▶ Ο Παρθενώνας διηγείται την ιστορία του.....	32
▶ Η Ακρόπολη	34
▶ Επιγραφές των Χρησμών του Μαντείου της Δωδώνης	35
▶ Διακοπές. Ελβετία . . . το Καλοκαίρι!!!	36
▶ Ταξιδεύοντας σε εξωπλανήτες με κουτιά αναψυκτικού.....	37
▶ Τουριστικές Πτήσεις στο Διάστημα.....	38
▶ Chichen Itza: Εκεί όπου ο θρύλος ζωντανεύει	39
▶ Πανδημία και περιβάλλον.....	40
▶ Τελικά είναι καλό το χιόνι;	41
▶ Behavioral Economics (Συμπεριφορικά Οικονομικά)	42
▶ Οπαδική Βία	43
▶ Γιατί πρέπει να θέτουμε τα μεγάλα ερωτήματα	44
▶ «Τελικά, ποιος είμαι;»	45
▶ Αποτυχία: ο πιο δύσκολος και καλός δάσκαλος.....	46
▶ Σημασία της Δύναμης της Ψυχής. Τιμή στους Παραολυμπιονίκες του 2021.....	47
▶ Ποίηση.....	48
▶ Το Κουτσό.	49
▶ Ρωτήσαμε. . . Τον Χρήστο Χωμενίδη και τη Σώτη Τριανταφύλλου	50
▶ Ένα φεστιβάλ για τους βιβλιόφιλους!	51
▶ Βιβλιοπαρουσίαση	52

Αγαπητές συμμαθήτριες,
Αγαπητοί συμμαθητές,

Φτάσαμε στο τέλος της φετινής σχολικής χρονιάς και σας παραδίδουμε με χαρά το νέο τεύχος του περιοδικού μας «Τα Νέα του Γυμνασίου».

Αν και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε τα τελευταία χρόνια συνεχίζουν να υπάρχουν, ο ενθουσιασμός μας και η μεγάλη όρεξη της ομάδας μας να εκφράσουμε τις σκέψεις μας, τα συναισθήματά μας, τα ενδιαφέροντά και τις εμπειρίες μας στο χαρτί παραμένουν. Μέσω του περιοδικού δέλουμε να μοιραστούμε μαζί σας τους προβληματισμούς μας για την καθημερινότητα και να σας μεταφέρουμε νοερά σε μέρη όμορφα και μακρινά.

Ο Γάλλος συγγραφέας, Gustave Flaubert, έγραψε: «Διάβαζε για να ζήσεις». Διαβάστε, λοιπόν, τα άρθρα μας για να ζήσετε μια υπέροχη εμπειρία! Ελπίζουμε το τεύχος του περιοδικού μας να αποτελέσει την αρχή ενός φανταστικού καλοκαιριού!

Εκ μέρους του Ομίλου του περιοδικού,

Οι Αρχισυντάκτες

Παναγιώτης - Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

Νικόλαος - Εμμανουήλ Σκεύης, γ7

Το περιοδικό μας μέσα στην ιστορία του Κολλεγίου

Το Μπενάκειο υπό κατασκευή το 1928.

Το Κολλέγιο Αθηνών ιδρύθηκε το 1925 από τον Εμμανουήλ Μπενάκη και τον Στέφανο Δέλτα, με την υποστήριξη Αμερικανών Φιλελλήνων, και ήταν αποκλειστικά αρρένων. Για τα 3 πρώτα χρόνια λειτουργίας του στεγάστηκε σε ένα ενοικιασμένο σπίτι επί της οδού Άνδρου 18. Το φθινόπωρο του 1928 μετακομίζει από την οδό Άνδρου στο Ψυχικό, στην ανατολική μεριά του σημερινού Σχολείου και ονομάζεται Μπενάκειο. Στις 25 Μαΐου 1929 γίνεται η τελετή των εγκαινίων του Μπενακείου Διδακτηρίου του Κολλεγίου Αθηνών, στη διάρκεια της οποίας μιλά ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος:

«Εις τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια γίνεται δυνατόν όπως πραγματοποιούνται αι μεγαλύτεραι και επιτυχήστεραι καινοτομιαί, διότι τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, τελούντα απλώς υπό την εποπτείαν του Κράτους και συμμορφούμενα μόνον προς τα γενικάς κατευθύνσεις του, έχουν την ελευθερίαν της οποίας στερούνται τα δημόσια και δια τούτο δύνανται να επιτελέσουν μεγαλυτέρας προόδους. Τας προόδους αυτάς περιμένομεν να πραγματοποιήση το Κολλέγιον Αθηνών. Τοιαύτην έχω γνώμην περί της σημασίας του Κολλεγίου.»

Το 1934 δημιουργείται η σφραγίδα και ο θυρεός του Κολλεγίου Αθηνών, που σχεδιάστηκε από τον διευθυντή του οικοτροφείου Γεώργιο Φυλακτόπουλο και τον καθηγητή Robert Shaffer.

Τα σύμβολά του:

- α. **Γλαύκα:** κλασική αρχαιότητα
- β. **Πέλεκυς:** καταγωγή των Ελλήνων (Κρητο-Μυκηναϊκή εποχή)
- γ. **Σταυρός:** Βυζαντινή περίοδος
- δ. **Φοίνικας:** σύγχρονη αναγεννημένη Ελλάδα

Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο το Μπενάκειο Διδακτήριο λειτουργεί ως στρατιωτικό νοσοκομείο. Μετά την κατάληψη της Αθήνας από γερμανικά στρατεύματα, το Μπενάκειο τελεί υπό γερμανική κατοχή. Χρησιμοποιείται ως νοσοκομείο για Βρετανούς αιχμαλώτους, και μετά ως μονάδα περίθαλψης Γερμανών στρατιωτών και ως στρατώνας μονάδας

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, γ4

γερμανικού πεζικού. Το Σχολείο στεγάζεται σε κτίριο επί της οδού Ακαδημίας στο κέντρο της Αθήνας, που το παραχώρησε ο Λάμπρος Ευταξίας, μέλος του ΔΣ του Ιδρύματος. Συγχρόνως, νοικιάζεται ένα διώροφο σπίτι στο Ψυχικό, όπου παρακολουθούν τα μαθήματά τους οι μαθητές που κατοικούν στα βόρεια προάστια.

Το 1952 ολοκληρώθηκε η δυτική πτέρυγα του Μπενακείου και ονομάστηκε τιμητικά πτέρυγα αποφοίτων, καθώς η συμβολή των αποφοίτων στην ανέγερσή του ήταν καθοριστική.

Από τα πρώτα κίολας χρόνια του Κολλεγίου, η Βιβλιοθήκη συμπληρώνει την εκπαιδευτική διαδικασία με τους μαθητές να ασκούνται στην έρευνα, εντοπίζοντας στη Βιβλιοθήκη το υλικό που χρειάζονται για την εκπόνηση εργασιών. Παράλληλα, το Κτίριο Θετικών Επιστημών, εξοπλισμένο με πρωτοποριακά για την εποχή του εργαστήρια και εποπτικά μέσα διδασκαλίας, δίνει νέα ώθηση στη διδασκαλία

των θετικών μαθημάτων σε όλες τις τάξεις του Σχολείου.

Μέσα σ' αυτό το σύντομο «οδοιπορικό» δεν μπορούμε να μη συμπεριλάβουμε το Περιοδικό του Γυμνασίου του Κολλεγίου Αθηνών, το οποίο ξεκίνησε πριν από 40 χρόνια και συνεχίζει και σήμερα να συντροφεύει τους μαθητές, τους γονείς τους και τους φίλους τους.

Το Σχολείο μας, πρωτοπόρο σε όλα, εδώ και πολλά χρόνια, έδωσε και συνεχίζει να δίνει στους μαθητές του τη δυνατότητα να εκφραστούν μέσα από το Περιοδικό «Τα Νέα του Γυμνασίου». Να γράψουν τις σκέψεις τους, να προβληματιστούν για τα γεγονότα της επικαιρότητας και να διατυπώσουν την προσωπική τους άποψη. Είναι τόσο όμορφο να μπορούν οι μαθητές να εκφράζονται και με άλλους τρόπους μακριά από το άγχος και τη ρουτίνα των μαθημάτων!

Στη Βιβλιοθήκη του Σχολείου μας μπορεί κανείς να βρει και να απολαύσει τα τεύχη του περιοδικού μας και να παρατηρήσει την εξέλιξή του μέσα στα χρόνια.

Αγάπιος Αγγελίδης, γ1

Στις 9 Νοεμβρίου 2021 πραγματοποιήθηκε η πρώτη σχολική εκδρομή μετά από αρκετούς μήνες εγκλεισμού και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι μαθητές όλων των τάξεων του Γυμνασίου επιβιβάστηκαν το πρωί στα σχολικά λεωφορεία και αναχώρησαν για διαφορετικούς προορισμούς. Η Α' τάξη στον **Μαρθώνα** και στο **δάσος Σχοινιά**, η Β' τάξη στον **Δρυμό της Πάρνηθας** και η τρίτη Γυμνασίου στο **δάσος του Υμηττού** και στο **Βιοτεχνικό-Βιομηχανικό Εκπαιδευτικό Μουσείο Λαυρίου**. Όλοι οι μαθητές απολαύσαν την πολυπόθητη εκδρομή, τηρώντας πάντα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιβαλλοντικής εξόρμησης, είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε το φυσικό τοπίο, από το οποίο οι περισσότεροι είχαμε αποκλειστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και να αποδράσουμε για λίγο από την καθημερινή αγχωτική και επαναλαμβανόμενη ρουτίνα. Μετά από μια πεζοπορία και περιήγηση στην περιοχή, συναντήσαμε τους συμμαθητές μας σε ένα σημείο συγκέντρωσης, όπου κάναμε πικνίκ, φάγαμε και διασκεδάσαμε όλοι μαζί. Η μέρα ήταν γεμάτη ξέγνοιαστα γέλια, χαρούμενες φωνές και διάσπαρτο ενθουσιασμό.

Δάσος Σχοινιά

Ορυκτολογικό Μουσείο Λαυρίου

Δάσος Υμηττού

Εκπαιδευτικό Μουσείο Λαυρίου

Δόθηκε επίσης μεγάλη προσοχή στη διατήρηση της καθαριότητας του χώρου, καθώς βρισκόμασταν στην καρδιά της φύσης. Φροντίσαμε ιδιαίτερα να ανακυκλώσουμε συσκευασίες τροφίμων και να μην αφήσουμε ίχνη σκουπιδιών πίσω μας, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της εξόρμησης κινούμασταν με απόλυτο σεβασμό προς τη φύση.

Θέλουμε, λοιπόν, να ευχαριστήσουμε τη Διεύθυνση, που κατάφερε μέσα στις δύσκολες συνθήκες της εποχής μας να μας χαρίσει μια εμπειρία που για δύο χρόνια φάνταζε σε όλους τους μαθητές αδύνατη. Ελπίζουμε και ευχόμαστε όλοι να υπάρξουν πολλές ακόμα τέτοιες στιγμές στο μέλλον!

Ζωή Λαού, β5

Εκδρομή 6ης Μαΐου

Η ευχή μας εκπληρώθηκε! Πραγματοποιήθηκε και η δεύτερη σχολική εκδρομή μετά το τέλος των περιορισμών της καραντίνας. Την Παρασκευή 6 Μαΐου, όλες οι τάξεις του Γυμνασίου είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν για μία ακόμη φορά έναν περίπατο σε τρεις διαφορετικούς προορισμούς. Στις **κατασκηνώσεις Kinderland** στον **Κάλαμο** (α' γυμνασίου), «**Αναγέννηση**» στον **Κάλαμο** (β' γυμνασίου) και στη «**Φωλιά του Παιδιού**» στις **Αφίδνες** (γ' γυμνασίου). Οι μαθητές ήταν ελεύθεροι να αξιοποιήσουν το μέρος και τις εγκαταστάσεις για αθλητικές δραστηριότητες, να

εξερευνήσουν τον τόπο, να φάνε και να διασκεδάσουν με τους φίλους τους. Ασχοληθήκαμε με πολλά αθλήματα, όπως το μπάσκετ, το ποδόσφαιρο, το βόλεϊ και το beach volley, τα οποία ο καθένας μας τα χάρηκε όσο επιθυμούσε.

Η διασκέδαση είχε φυσικά ως προϋπόθεση την ασφάλεια όλων των μαθητών. Για αυτόν τον λόγο, τηρήθηκαν τα μέτρα κατά του κορονοϊού. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του περιπάτου μας, φροντίσαμε να διατηρήσουμε τον χώρο καθαρό και να αποφύγουμε δραστηριότητες που αλλοιώνουν το φυσικό τοπίο ή θέτουν το περιβάλλον σε κίνδυνο.

Με αυτόν τον τρόπο, μπορέσαμε να ζήσουμε μια μέρα χαράς και ανεμελιάς, την οποία χρειαζόμασταν όλοι. Θεωρώ ότι έχοντας απολαύσει αυτή την εξόρμηση, είμαστε έτοιμοι τόσο για τις προσεχείς εξετάσεις, οι οποίες είναι για πολλούς μια πρωτόγνωρη εμπειρία, όσο και για το τέλος της σχολικής χρονιάς και την αρχή του πολυπόθητου καλοκαιριού!

Ζωή Λαού, β5

Συμμετοχή της Γ΄ Γυμνασίου στην Πιλοτική εφαρμογή του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Παιχνιδιού Σοβαρού Σκοπού «Βύρων»

Το τμήμα γ7 συμμετείχε στην πιλοτική εφαρμογή του ψηφιακού εκπαιδευτικού παιχνιδιού «ΒΥΡΩΝ». Το παιχνίδι δημιουργήθηκε - με αφορμή τα 200 χρόνια από το 1821- από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) του Υπουργείου Παιδείας και στοχεύει σε μία καινοτόμο προσέγγιση της Ελληνικής Επανάστασης, διερευνώντας και αναδεικνύοντας τις κοινωνικές δυνάμεις που έδρασαν για την έναρξη και την εξέλιξη της. Οι μαθητές/τριες αρχικά προετοιμάστηκαν με μια σειρά δραστηριοτήτων:

- βιωματική προσέγγιση σημαντικών κοινωνικών ρόλων που σχετίζονται με την ελληνική επανάσταση (οπλαρχηγός, πρόκριτος, πλοιοκτήτης, διανοούμενος)
- ψηφιακός «αγώνας λόγων» με επιχειρήματα υπέρ και κατά της καταλληλότητας του συγκεκριμένου συστήματος διακυβέρνησης του νέου κράτους

- ανταλλαγή επιστολών μεταξύ «πρωταγωνιστών του εμφυλίου πολέμου»
 - radlet για τον Φιλελληνισμό με θέμα τα αίτια, τους τρόπους βοήθειας και τις προσδοκίες των Φιλελλήνων σχετικά με την ελληνική επανάσταση.
 - Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες του τμήματος έπαιξαν το παιχνίδι στην αίθουσα πολυμέσων του ΛΙΛΑ, πειραματιζόμενοι με τις 4 πίστεις του:
 - Έναρξη της επανάστασης, Πρώτες νικηφόρες στρατιωτικές συγκρούσεις
 - Πολιτική συγκρότηση, Εμφύλιες συγκρούσεις
 - Μεσολόγγι, Διάδοση της επανάστασης, Φιλελληνισμός
 - Τα κρίσιμα χρόνια 1824-2827, Τα διπλωματικά γεγονότα
- Η διαδικασία αυτή έφερε τους μαθητές/τριες σε επαφή με το κορυφαίο ιστορικό γεγονός της επανάστασης του 21 με έναν τρόπο εναλλακτικό, μαθητοκεντρικό και σύγχρονο. Το παιχνίδι έχει εγκατασταθεί στους υπολογιστές της αίθουσας πολυμέσων του ΛΙΛΑ και θα είναι στη διάθεση των τμημάτων γ΄ Γυμνασίου των επόμενων σχολικών ετών. Την εποπτεία υλοποίησης του προγράμματος ΒΥΡΩΝ είχε η φιλόλογος Λ. Ζήση.

Βράβευση του Γυμνασίου Κ.Α. στον Πανελλήνιο Σχολικό Διαγωνισμό για τον Φιλελληνισμό

Στις 20/12/2021 έγινε στο Μουσείο Φιλελληνισμού η βράβευση του Γυμνασίου Κ.Α. για την κατάκτηση της 1ης θέσης στον Πανελλήνιο Σχολικό Διαγωνισμό της Εταιρείας για τον Ελληνισμό και Φιλελληνισμό σχ. έτους 2020-21.

Η συμμετοχή μας έλαβε χώρα στο πλαίσιο των εορτασμών για την επέτειο των 200 ετών από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης και στηρίχθηκε στην εκπόνηση του προγράμματος «Φιλελληνισμός: από το Αρχείο στο Σχολείο», με το οποίο 18 μαθητές και μαθήτριες της γ' Γυμνασίου 2020-21 είχαν την ευκαιρία να μελετήσουν ποικιλία πηγών για τη συμβολή των Φιλελλήνων στον ελληνικό αγώνα για ελευθερία και ανεξαρτησία.

Η βραβευμένη υποψηφιότητα του Γυμνασίου μας περιλάμβανε α) ένα 30λεπτο βίντεο με τα συμπεράσματα των ερευνητικών εργασιών των μαθητών, το οποίο είχε παρουσιαστεί διαδικτυακά σε εκδήλωση της 15ης Απριλίου 2021 β) την ομιλία – στην ίδια εκδήλωση – του κ. Γεωργίου Γκέκου, συγγραφέα του βραβευμένου από την Ακαδημία Αθηνών βιβλίου «Η Επιστροφή», που αναφέρεται στην οδύσσεια των επιζήσαντων του στρατού του Αλ. Υψηλάντη και στη συνδρομή του ελβετικού φιλελληνικού κινήματος και γ) ένα πολυσέλιδο λεύκωμα με τα πλήρη κείμενα των εργασιών των μαθητών/μαθητριών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Οι μαθητές/ μαθήτριες της Γ' γυμνασίου σχ. έτους 2020-21 που συμμετείχαν ήταν οι:

Αλεξανδράτου Μαρίνα, Βιταλιώτη Μαρία- Ελένη, Βουρεξάκης Αλέξανδρος, Δάψη Αγγελική, Θεοδοσιάδης Γιώργος, Καΐλας Χρήστος, Καμούδη Μαρία- Ελένη, Καρβελά Ανα- Νεκταρία, Καψαμπέλη Μαριάννα, Κεράνη Ιφιγένεια, Κουκάς Αχιλλέας, Κουτνα-

Το βραβείο του διαγωνισμού (ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής) δωρήθηκε από το σχολείο μας στο Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις «Ιωάννης Βαρβάκης» στο νησί των Ψαρών

τής Γιώργος, Μίχα Ευαγγελία, Παναγιώτου Νικόλαος, Παυλόπουλος Ανδρέας, Παχυδάκης Ιωάννης, Στραβελάκης Αρης- Μάριος, Χατζηγάκης Χρήστος. Υπεύθυνες καθηγήτριες: Λ. Ζήση, Α. Σταθούλια, Αιμ. Στριπέλη.

Στην τελετή βράβευσης μάς εκπροσώπησαν οι μαθητές Καΐλας Χρήστος και Κουκάς Αχιλλέας, μαθητές πλέον της Α' Λυκείου Κ.Α.

Το βραβείο του διαγωνισμού (ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής) δωρήθηκε από το Σχολείο

μας στο Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις «Ιωάννης Βαρβάκης» στο νησί των Ψαρών, ως φόρος τιμής στη συμβολή του ιστορικού αυτού τόπου στην ελληνική επανάσταση. Τέλος, το λεύκωμα με τις εργασίες των μαθητών/ μαθητριών μας, εκτέθηκε στην έκθεση του ΕΕΙ «Flag of Greece».

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

14 Σεπτεμβρίου 1922. Η «Νύφη της Ανατολής» η Σμύρνη παραδίδεται στις φλόγες.

➤ Το 1922 οι Έλληνες συγκλονίζονται από την καταστροφή της Σμύρνης. Η Σμύρνη, που ήταν ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα του ελληνικού πολιτισμού και που πάντοτε μέσα στην καρδιά της βασίλευε το ελληνικό στοιχείο και ο κάθε Έλληνας ένιωθε σχεδόν σαν πατρίδα του, βρέθηκε καμένη ολοσχερώς. Μαζί της βρέθηκαν και οι ελληνικής καταγωγής κάτοικοί της είτε νεκροί είτε διασκορπισμένοι σε άθλια καράβια με κατεύθυνση το αβέβαιο μέλλον τους και έχοντας χάσει, όμως, την αληθινή πατρίδα τους.

Τον Αύγουστο του 1922 τα τούρκικα στρατεύματα εισβάλλουν στη Σμύρνη. Οι εχθροπραξίες είναι σοκαριστικές. Χιλιάδες Έλληνες δολοφονούνται, ενώ οι υπόλοιποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πόλη μέσα σε

“

Το ελληνικό στοιχείο εκριζώνεται δια παντός από τη Μικρά Ασία, μετά από εκατοντάδες χρόνια, πράγμα που αποτελεί ανεπανάληπτη τραγωδία για τον ελληνικό πολιτισμό.

βάρκες, κατευθυνόμενοι προς έναν άγνωστο προορισμό. Η Σμύρνη τυλίγεται στις φλόγες. Όταν η φωτιά καταλαγιάζει, η ιστορική αυτή πόλη ανήκει πια στους Τούρκους. Η μάχη έχει τελειώσει και θριαμβευτές είναι οι αντίπαλοι των Ελλήνων. Το ελληνικό στοιχείο εκριζώνεται δια παντός από τη Μικρά Ασία, μετά από εκατοντάδες χρόνια, πράγμα που αποτελεί ανεπανάληπτη τραγωδία για τον ελληνικό πολιτισμό. Με τον ερχομό τους στην Ελλάδα, όμως, οι πρόσφυγες φέρνουν μαζί τους στοιχεία του Μικρασιατικού ελληνισμού. Αυτά τα στοιχεία μπολιάζονται στον πολιτισμό του ελλαδικού χώρου και τον εμπλουτίζουν, φροντίζοντας έτσι να μην ξεχαστεί ποτέ ο ξεριζωμένος ελληνισμός της Σμύρνης, που αποτελεί τόσο σημαντικό κομμάτι της ιστορίας και του πολιτισμού όποιου πολίτη ονομάζεται Έλληνας.

Ελισσάβετ Τσόλη, β9

Λίγες Σκέψεις για τη Μικρασιατική Καταστροφή

Οι ελληνικές δυνάμεις διασχίζουν την Αλμυρά Έρημο.

➤ Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Η Μικρασιατική Καταστροφή αποτέλεσε την πιο μελανή σελίδα στην Ιστορία της Ελλάδας τον 20^ο αιώνα, διότι έβαλε τέλος στην ιδέα της Μεγάλης Ελλάδας, της Ελλάδας των 2 ηπείρων και των 5 θαλασσών, που είχε δημιουργήσει η Συνθήκη των Σεβρών.

Η επικράτηση στην Τουρκία εθνικιστικών στοιχείων οδήγησε σε άρνηση εφαρμογής της Συνθήκης των Σεβρών. Εν τω μεταξύ οι σύμμαχοι της Ελλάδας και νικητές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου έδωσαν στην Ελλάδα την άδεια να επιχειρήσει τη Μικρασιατική Εκστρατεία. Ήδη από το 1916 είχαν γίνει διωγμοί των χριστιανών κατοίκων της Μικράς Ασίας. Όμως εσφαλμένες πολιτικές στο εσωτερικό της Ελλάδας, δόλιες αλλαγές στη στάση των συμμάχων, υπέρμετρη φιλοδοξία του ελληνικού στρατού να προχωρήσει βαθιά μέσα στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας οδήγησαν σε ήττα των Ελλήνων και διάλυση του ελληνικού στρατού. Μέσα σε λίγες ημέρες το όνειρο της Μικράς Ασίας έσβησε και οι Έλληνες της Μικράς Ασίας μετά από ζωή αιώνων ξεριζώθηκαν. Αποτέλεσμα: 1 ½ εκατομμύριο Έλληνες αναγκάστηκαν με την ανταλλαγή πληθυσμών να επιστρέψουν στην Ελλάδα ως πρόσφυγες. Ο κλονισμός ήταν μεγάλος. Οι ντόπιοι τους

Η συνθήκη των Σεβρών αποτύπωνε τον χάρτη της Μεγάλης Ελλάδος των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών. Ένα όνειρο με το οποίο γαλουχήθηκε ο ελληνικός λαός από την ύπαρξή του σβήνει οριστικά με τη Μικρασιατική Καταστροφή.

αντιμετώπισαν με δυσπιστία μέχρι και εχθρότητα. Φοβήθηκαν ότι οι κοσμοπολίτες Μικρασιάτες Έλληνες θα έπαιρναν τις δουλειές και το ψωμί τους.

Παρά ταύτα η Ελλάδα κατόρθωσε το θαύμα. Η άφιξη των προσφύγων έγινε αφορμή να τονωθεί η ελληνική παραγωγή στο εμπόριο και στη βιομηχανία, ενώ ενισχύθηκε το εθνικό στοιχείο στη Βόρειο Ελλάδα.

Μαρία-Ραφαέλα Συνολάκη, α8

100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή

➔ Είναι γνωστό ότι η ιστορική μνήμη του λαού μας είναι αυτή που προσδιορίζει την εθνική και συλλογική μας ταυτότητα και είναι σημαντικό να τιμούμε κάθε πτυχή της. Η συμπλήρωση 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 αποτελεί σημαντική στιγμή της ελληνικής ιστορίας.

Με την πολύτιμη βοήθεια του Αρτακηνού συγγραφέα και υπεύθυνου των Εκδόσεων «Κύζικος», Ιωάννη Ρίζου, συνέλεξα το απαραίτητο υλικό, ώστε να εξιστορήσω με συντομία το αμετάκλητο σθένος και τη μαρτυρική θυσία των τότε Ελλήνων, που έζησαν τη σφοδρότητα και τον διωγμό από τις οικίες τους.

Μια προσφυγούπολη, με λαμπρή και συγκινητική ιστορία κρυμμένη από πίσω της, βρίσκεται στην Εύβοια. Πιο συγκεκριμένα, είναι η Νέα Αρτάκη, μία πόλη παραθαλάσσια που οικοδομήθηκε από τους 3000 Μικρασιάτες τότε πρόσφυγες που κατέφυγαν στην περιοχή στις 25 Σεπτεμβρίου του 1923. Το όνομα της νέας πόλης προέρχεται από την ονομασία της αρχικής πόλης, την Αρτάκη Κυζίκου ή αλλιώς «νύμφη της Προποντίδας», την οποία οι κάτοικοι άφησαν πίσω τους κατά τον ερχομό τους.

Οι Αρτακηνοί ανέκαθεν έτρεφαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αφοσίωση στη μόρφωση και μέχρι το 1922 ανέπτυξαν έντονη πνευματική δραστηριότητα. Από τον 20ο αιώνα υπάρχει πλέον Αρρεναγωγείο, Παρθεναγωγείο και Νηπιαγωγείο, με τους μαθητές να φτάνουν τους 800 και τους δασκάλους τους 14.

Όλη η δραστηριότητα της πόλης δυστυχώς έλαβε τέλος το 1922 με τη Μικρασιατική Καταστροφή, που ώθησε την αναγκαστική μετα-

Η «Αρτακία κρήνη» ή «Παγάθο» στην Αρτάκη Κυζίκου Μ. Ασίας. Σύμφωνα με τον Απολλώνιο τον Ρόδιο ('Αργοναυτικά, Ι. 936 κ.ε.), όταν οι Αργοναύτες εισήλθαν στη θάλασσα της Προποντίδας, ελλιμενίστηκαν στην Αρτάκη και έθεσαν τη λίθινη άγκυρα της Αργούς στην Αρτακία κρήνη, όπου τους υποδέχθηκε ο φιλόξενος βασιλιάς Κύζικος. Ο Όμηρος (δύσσεια, κ, 107-8) αναφέρει ότι στην «καλλιρέεθρον» Αρτακία κρήνη, οι σύντροφοι του Οδυσσέα συνάντησαν την κόρη του βασιλιά των Λαιστρυγόνων.

Το Αρρεναγωγείο ή Αστική Σχολή Αρτάκης. Το μεγαλοπρεπές αυτό κτίριο, το οποίο διασώζεται μέχρι σήμερα, οικοδομήθηκε μέσα σε τρία μόλις χρόνια και στοίχισε 7.000 χρυσές λίρες. Εγκαινιάστηκε στις 8/11/1911 από τον Μητροπολίτη Κυζίκου Γρηγόριο Ζερβουδάκη, τον κατοπινό Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο Ζ΄.

κίνηση των Ελλήνων σε άλλες περιοχές.

Έτσι λοιπόν τη Δευτέρα, 29 Αυγούστου 1922, ένα μεγάλο πλήθος Αρτακηνών κατέφυγαν στον Μαρμαρά, απέναντι από την Κύζικο, ενώ όσοι διέθεταν δικό

τους μεταφορικό μέσο το αξιοποίησαν διαφεύγοντας στην Ανατολική Θράκη, στις Παρευξείνιες χώρες και στα νησιά του Αιγαίου. Κλείδωσαν τα σπιτικά τους, κρύψανε κάτω από γλάστρες ή κεραμίδια τα κλειδιά

με την ευχή να επιστρέψουν. Η μόνη τους συνοδεία ήταν ένας μπάγος με ενδύματα και εικονίσματα για προστασία. Κατά την απομάκρυνσή τους από τον τόπο τους οι κάτοικοι ήταν γεμάτοι θλίψη, διότι αντίκριζαν για τελευταία φορά τον τόπο τους χωρίς να το γνωρίζουν.

Οι άνθρωποι έμειναν στα Προικόννησα για έναν περίπου μήνα, ώσπου να τους μεταφέρουν τα ατμόπλοια «Προποντίς» και «Εύξεινος» στη Θεσσαλονίκη, στο Μι-

κρό Καραμπουρνού. Έφτασαν στον προορισμό τους στις 30 Σεπτεμβρίου 1922, μια μέρα με πολλή βροχή. Η περίοδος αυτή της παραμονής στο Καραμπουρνάκι, σε στρατιωτικούς θαλάμους, αποδείχθηκε ολέθρια. Το ψύχος, η πείνα, ο τύφος και η ελονοσία θα ήταν ο λόγος «φθοράς» τους. Έναν χρόνο μετά, όσοι απέμειναν μαζεύτηκαν σε έναν έρημο τόπο στα βόρεια της Χαλκίδας, ξεκινώντας με αυτόν τον τρόπο την καινούργια τους ζωή κρατώντας, όμως, πίσω τους τη μακραίωνη ιστορία τους.

Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί ότι είναι αδύνατον να χωρέσει σε λίγες λέξεις μια τόσο σημαντική ιστορία, διότι χρειάζεται πολύς κόπος για να κατανοήσει και να νιώσει κανείς τον πόνο και τη λάμψη αυτών των σημαντικών ανθρώπων που κατάφεραν, παρά τις ταλαιπωρίες τους, να δημιουργήσουν μία τόσο σπουδαία πόλη που διατηρείται κατοικήσιμη έως σήμερα.

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Ιωάννη Ρίζο για την καθοριστική συμβολή στη σύνταξη του παραπάνω κειμένου και για την παραχώρηση των φωτογραφιών.

Αναστασία Γαλάνη, α2

Το 1922 και ο βαθύτερος συμβολισμός του

➤ Βουβά πρόσωπα, παγωμένα βλέμματα, σκυφτές φιγούρες, παιδιά που κρύνουν, λιγοστό φαγητό που σιγοβράζει πάνω σε μια ισχνή φωτιά, πνιγηρό περιβάλλον, μνήμες που πονάνε... Στη Δραπετσώνα, στην Καισαριανή, στη Νέα Ιωνία, στις συνοικίες της Θεσσαλονίκης, της Καβάλας, της Κατερίνης, της Κέρκυρας, στην Αργολίδα, σε πόλεις και χωριά ολόκληρης της Ελλάδας, οι πρόσφυγες της μικρασιατικής γης προσπαθούν να επουλώσουν τα τραύματα του ξεριζωμού, την απώλεια αγαπημένων προσώπων, τον φόβο μπροστά στο άγνωστο και αβέβαιο μέλλον. Η τραγωδία του εκπατρισμού στοιχειώνει τη ζωή τους, τροφοδοτεί την απόγνωση και την απύθμενη θλίψη τους. Οι “χαμένες πατρίδες” οριστικά χαμένες, η απομάκρυνση από τις προγονικές εστίες αμετάκλητη, χωρίς γυρισμό. Η καινούργια πατρίδα φαντάζει ξένη, άγνωστη, άφιλη, καχύποπτη, βαριά τραυματισμένη κι αυτή...

Κι όμως! Δεν άργησε ο καιρός που ο πόνος μετουσιώθηκε σε δύναμη και διάθεση για δημιουργία, η θλίψη και η ανημποριά έδωσαν τη θέση τους στη δημιουργικότητα και στη φιλοπονία, η καχυποψία και ο αμοιβαίος φόβος αποδείχθηκαν ευάλωτα, φτωχά μπροστά στην έμπρακτη αλληλεγγύη και στην αλληλοαποδοχή γηγενών και προσφύγων. Η αποκατάσταση και η αφομοίωση των νεοφερμένων ενδεών, ανέστιων και καθημαγμένων ανθρώπων αποτέλεσε ένα στοίχημα που κερδήθηκε

για την Ελλάδα που έβλεπε τα παιδιά της να στέκονται γερά στα πόδια τους και να κοιτάνε μπροστά... Ήταν τότε που χτίστηκαν σπίτια για τους πρόσφυγες –όχι σαν αυτά που άφησαν πίσω τους, αλλά φτωχότερα, μικρότερα, μα λειτουργικά–, ανοίχτηκαν δρόμοι, ανεγέρθηκαν σχολεία, η γη φυτεύτηκε και έδωσε καρπούς, οι μεικτοί γάμοι πότιζαν τη συνύπαρξη και ύφαιναν την αγάπη... Σφυρηλατήθηκαν, έτσι, δεσμοί, εκπονήθηκαν σχέδια, καταρτίστηκαν προγράμματα για την αναζωογόνηση της οικονομίας, της κοινωνίας, του πολιτισμού, με τους πρόσφυγες κορυφαίους του χορού των πρωτοβουλιών. Σε λίγα χρόνια, μια εποποιΐα, μοναδική στα παγκόσμια χρονικά, συντελέστηκε. Ο ξεριζωμένος μικρασιατικός ελληνισμός ξαναρίζωσε, αυτή τη φορά στη νέα του πατρίδα και το μέλλον άρχισε να χαμογελά για όλους, νεοφερμένους και γηγενείς...

Σήμερα, εκατό χρόνια από τη μικρασιατική κατα-

“

1821
1922

Και οι δυο χρονολογίες συμβολίζουν τους ακρογωνιαίους λίθους της εθνικής μας ταυτότητας και του εθνικού μας αυτοπροσδιορισμού.

Καταυλισμός μικρασιατών προσφύγων έξω από τον αρχαίο ναό του Ηφαίστου στο Θησείο. Με την έλευση των προσφύγων η αστική όψη της Αθήνας τροποποιήθηκε αισθητά. Για πρώτη φορά, στην Αθήνα κατασκευάστηκαν πολυκατοικίες προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα της στέγασής του προσφυγικού πληθυσμού.

στροφή, η χώρα μας και οι άνθρωποι της δεν πρέπει να ξεχάσουν ό,τι συντελέστηκε στην άλλη πλευρά του Αιγαίου. Όσο, όμως κι αν η καταστροφή του μικρασιατικού ελληνισμού αποτελεί το βαθύτερο τραύμα στο σώμα της νεοελληνικής ιστορίας (και γι' αυτό θα πρέπει να το περιβάλλουμε με άσβηστη ιστορική μνήμη), ως προβάλλουμε και ως υμνήσουμε την εποποιΐα εγκατάστασης και ενσωμάτωσης των προσφύγων ως καθοριστικό σύμβολο στην ιστορική διαδρομή του έθνους μας.

Μια τέτοια συλλογιστική δημιουργεί δεσμούς και γέφυρες με την εποποιΐα του 1821, όταν κερδήθηκε η εθνική μας ανεξαρτησία και ανακτήθηκε η εθνική μας αξιοπρέπεια. Και οι δυο χρονολογίες -1821, 1922-, συμβολίζουν τους ακρογωνιαίους λίθους της εθνικής μας ταυτότητας και του εθνικού μας αυτοπροσδιορισμού. Παρά τις αντιξοότητες και τις επώδυνες θυσίες τους, οι δυο χρονολογίες μιλούν για την κοινή τους συμπίεση στο ίδιο σκαρί της πολυκύμαντης ιστορίας του έθνους μας, έχοντας τελικά και οι δύο θετικό πρόσημο και ελπιδοφόρο φορτίο...

Χριστίνα Λάχανη, γ4

Οι Σμυρνιοί αναμένουν τους απελευθερωτές μπροστά από το Sporting Club (φωτ. Imperial War Museum)

Πριν και μετά την καταστροφή

➔ Πριν από το 1922 η Σμύρνη απεικονίζεται σε φωτογραφίες ως μεγαλοπρεπής και ζωντανή, με επιβλητικά κτίσματα να διαγράφονται πέρα στον ορίζοντα, πίσω από γεμάτα λιμάνια. Ήταν μια πόλη πλούσια χάρη στο εμπόριό της. Η Σμύρνη ήταν χωρισμένη στον Πάνω Μαχαλά, όπου κατοικούσαν κυρίως Τούρκοι και Εβραίοι,

“Οι κάτοικοι της ζούσαν αρμονικά μεταξύ τους και αντάλλασσαν κουλτούρες. Από μαγειρική έως και έθιμα, το κάθε σπιτικό ήταν επηρεασμένο από το τεράστιο υφαντό πολιτισμών, με κέντρο τον ελληνικό, που είχε πλέξει η Σμύρνη.

όπως του Αγίου Στεφάνου και του Αγίου Γεωργίου. Οι κάτοικοι της ζούσαν αρμονικά μεταξύ τους και αντάλλασσαν κουλτούρες. Από μαγειρική έως και έθιμα, το κάθε σπιτικό ήταν επηρεα-

σμένο από το τεράστιο υφαντό πολιτισμών, με κέντρο τον ελληνικό, που είχε πλέξει η Σμύρνη. Στην πόλη υπήρχε η Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης, η οποία παρείχε στους μαθητές μια βιβλιοθήκη με

Η Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης

οι, και στον Κάτω Μαχαλά, όπου διέμεναν οι Έλληνες κι οι Αρμένιοι. Ο τρόπος με τον οποίον είχαν οριστεί οι περιοχές αφορούσε κυρίως στις θρησκευτικές αντιλήψεις των κατοίκων, αφού στον Κάτω Μαχαλά ήταν συγκεντρωμένες οι 16 χριστιανικές εκκλησίες της Σμύρνης,

35.000 τόμους και 180 ιστορικά χειρόγραφα και ένα μικρό μουσείο. Ακόμα, είχαν χτιστεί το Κεντρικόν Παρθεναγωγείον, το Ομήρειον και άλλες ευρωπαϊκές σχολές. Όλες οι Ελληνικές σχολές είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο και φρόντιζαν οι μαθητές τους να είναι σωστά πειθαρχημένοι. Όσο για την αρχιτεκτονική, ξένοι αρχιτέκτονες ήταν υπεύθυνοι για αρκετά από τα μεγαλύτερα στολίδια της πόλης, όπως τον Πύργο του Ρολογιού που σχεδιάστηκε από τον Γάλλο Raymond Charles Père, αλλά και το Τριώροφο Θέατρο στο οποίο έδιναν παραστάσεις τόσο ελληνικοί αλλά και ιταλικοί και γαλλικοί θίασοι. Η μαγεία της δεν ξέφευγε από κανέναν. Όλοι οι επισκέπτες έμελλε να χαθούν κάποια στιγμή στην εξωτική της όψη, μυρωδιά και γεύση. Υπήρξε πράγματι ένα διαμάντι της Μικράς Ασίας, το Παρίσι του Λεβάντε, όπως την αποκαλούσαν οι Ευρωπαίοι.

Όμως, όπως συμβαίνει με κάθε καλό, η ευημερία της Σμύρνης έπρεπε κάποτε να φτάσει στο τέλος της. Το 1922 η πόλη γνώρισε τον τραγικό της χαμό. Όλα έγιναν τόσο ξαφνικά μετά την ήττα του Ελληνικού στρατού στο Αφιόν-Καραχισάρ.

(3)

Smyrna --- Fire on morning of 14-9-22

Με εντολή του Μουσταφά Κεμάλ, οι Τσέτες, βίαιοι ληστές, κατέβηκαν στον Κάτω Μαχαλά και πάνω στα αλόγα τους θέριζαν τα σοκάκια της περιοχής. Η Σμύρνη πυρπολήθηκε και σφάχτηκαν περίπου 100.000 άνθρωποι. Οι Τσέτες δεν έδειχναν κανένα έλεος ούτε σε Έλληνες ούτε σε Αρμένιους. Τους βίαζαν, τραυμάτιζαν και σκότωναν χωρίς σταματημό. Μετά την ανατίναξη του ναού του Αγίου Γεωργίου, όπου είχαν συγκεντρωθεί τα γυναικόπαιδα, ξέσπασε φωτιά στην αρμενική συνοικία. Καταβρόχθισε με τις φλόγες της σχεδόν ολόκληρη την πόλη και διήρκεσε για 4 μέρες. Οι

“

Ο ελληνικός στρατός είχε αποχωρήσει, η Αγγλική πρεσβεία έφυγε με διαταγές να μην εμπλακεί και το ίδιο θα έκαναν και οι Αμερικάνοι. Ευτυχώς, όμως, ο Τζώρτζ Χόρτον, Αμερικανός πρόξενος, φρόντισε να σταλούν δύο αμερικανικά πλοία για να βοηθήσουν τους πρόσφυγες.

γυναίκες ντύνονταν γιρίες και έραβαν στα ρούχα τους και στις φασκίες των μωρών τους χρυσαφικά, μήπως και εξασφαλίσουν κάποια ταπεινή περιουσία, όταν φτάσουν στην Ελλάδα. Οι πολίτες έτρεχαν πανικόβλητοι στους δρόμους με μόνο τα απαραίτητα, ενώ οι Τούρκοι τους καταδίωκαν με μανία. Το κάποτε ανθισμένο λιμάνι ήταν πλέον ρημαγμένο και κατακλυσμένο από βασανισμένους ανθρώπους, που έψαχναν απελπισμένα έναν τρόπο φυγής. Η μόνη σωτηρία τους ήταν οι μικρές βάρκες, δεμένες στα λιμάνια, οι οποίες φυσικά δεν είχαν τον χώρο να πάρουν τους χιλιάδες πρόσφυγες μακριά από τη Σμύρνη. Προτεραιότητα επιβίβασης είχαν οι πλούσιοι που δωροδοκούσαν τους βαρκάρηδες. Ο ελληνικός στρατός είχε αποχωρήσει, η Αγγλική πρεσβεία έφυγε με διαταγές να μην εμπλακεί και το ίδιο θα έκαναν και οι Αμερικάνοι. Ευτυχώς, όμως, ο Τζώρτζ Χόρτον, Αμερικανός πρόξενος, φρόντισε να σταλούν δύο αμερικανικά πλοία για να βοηθήσουν τους πρόσφυγες. Μέχρι το τέλος της πυρκαγιάς οι πλακόστρωτοι δρόμοι της ήταν βαμμένοι κόκκινοι και η Σμύρνη αποτελούσε πλέον μια σκιά της πόλης που ήταν κάποτε, καλυμμένη από στάχτες και κατεστραμμένη χωρίς καμιά ελπίδα σωτηρίας!

Μαρία Χαρίση, γ8

Το εσωτερικό του ναού του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

1922 Η Ιστορία της Αγγελικής

➤ Ήταν πρωί στην Πάρσα, το εξοχικό της θείας μου της Ευαγγελίας και όλα έμοιαζαν ήσυχα και ζωντανά, καθώς κάθε χρόνο που πήγαινα εκεί γνώριζα ότι θα περάσω ευχάριστα. Πού να ήξερα, όμως, τι θα συνέβαινε εκείνη τη χρονιά, μια χρονιά τραυματική για τις μνήμες των Μικρασιατών;

Ήταν 1922, εγώ είχα ήδη χάσει τον πατέρα μου και η θεία Ευαγγελία, ενώ ήταν έγκυος στο πέμπτο της παιδί, είχε χάσει τον σύζυγό της. Εκείνο το πρωινό την ησυχία του χωριού τη συντάραξε ο τρομοκρατημένος χωροφύλακας, ο οποίος τρέχοντας ήρθε στην πόρτα του σπιτιού μας λαχανιασμένος λέγοντας τα εξής λόγια:

– Κυρά Ευαγγελία! Τρέξτε να σωθείτε! Έρχονται οι Τσέτες! Πάρτε ό,τι έχετε και δεν έχετε και φύγετε!

Τα λόγια αυτά με θορύβησαν και χωρίς δεύτερη σκέψη ήμουν έτοιμη να ακολουθήσω τις προσταγές του. Το μόνο πρόβλημα ήταν πως η θεία μου, η Ευαγγελία, δε συνειδητοποιούσε τον κίνδυνο της κατάστασης και παρέμενε αισιόδοξη.

– «Ησύχασε! Υπερβολές είναι! Τώρα κάτσε να φάμε», μου είπε με έναν ανέμελο τόνο.

– «Μα, θεία! Ας κινήσουμε τουλάχιστον για τη Σμύρνη! Οι Τούρκοι δεν αφήνουν κανέναν Έλληνα στο πέρασμά τους», της απάντησα έντρομη για την κατάληξη μας, αν μέναμε εδώ

Ήταν ανώφελο. Η θεία επέμενε να μείνει, με αποτέλεσμα να συνεχίσουμε την ημέρα μας με την ελπίδα ο χωροφύλακας να μην επιστρέψει.

Τρεις η ώρα το βράδυ. Χτύποι βροντούν την πόρτα με μανία και διαπεραστικές φωνές ακούγονται έξω από το σπίτι.

– Έρχονται οι Τσέτες! Φύγετε! Τρέξτε να σωθείτε! Με το αίμα να τους ανεβαίνει στο κεφάλι από το άγχος, οι χωροφύλακες, καταβάλλοντας αμέτρητη προσπάθεια για να τους ακούσουμε, ανέβηκαν στα αλογά τους και έγιναν καπνός.

Ακούγονταν παντού ουρλιαχτά, φωνές, θρήνοι, σφαγές. Αυτή ήταν η στιγμή που η θεία συνειδητοποίησε τη

“

«Ανταλλάξεις τα ρούχα σου με την ανηψούλα μου;», είπε σπάζοντας την απόλυτη ησυχία που επικρατούσε, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα εξασφάλιζε πως δεν θα με πειράζανε οι Οθωμανοί.

σοβαρότητα της κατάστασης. Σαν σίφουνας, μάζεψε απ’ όλο το σπίτι ένα όπλο, κοσμήματα, χρήματα και δύο θαυματουργές εικόνες: της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριάς και του Αγίου Ελευθερίου και μου είπε, αυτήν την φορά αποφασισμένη:

– Πάμε να φύγουμε!

Τρέξαμε με όλη μας τη δύναμη, φορτώσαμε ό,τι μπορούσαμε στην άμαξα και τραβήξαμε για το σπίτι στη Σμύρνη που ο άντρας της νοίκιαζε σε Γάλλους υπηκόους, το οποίο δε θα το ενοχλούσαν οι Τούρκοι, αφού είχε Γαλλική σημαία απέξω. Χτυπούσαμε με λύσσα την πόρτα. Κανείς δεν απαντούσε! Η αδρεναλίνη και ο φόβος του θανάτου έκαναν την πόρτα να ανοίξει μόνη της.

Μπήκαμε όλοι μέσα (μαζί και τα παιδιά της θείας), κλείσαμε καλά την πόρτα με ένα κοντάρι που βρήκε και κατεβήκαμε όλοι στο υπόγειο του σπιτιού.

Όταν άνοιξε την πόρτα του υπογείου, η θεία δεν πίστευε στα μάτια της. Δεκάδες τρομοκρατημένοι άνθρωποι κρύβονταν εκεί. Ένας άντρας ανάμεσά τους κοίταξε από τον φεγγίτη και είπε:

– Ο δρόμος είναι γεμάτος πτώματα.

Ξαφνικά ποδοβολητά αλόγων ακούστηκαν απ’ έξω από το σπίτι. Το μωρό της Ευαγγελίας άρχισε να κλαίει σπαρακτικά.

– «Κάντο να σκάσει!»,
φώναζαν οι άνθρωποι.

– Θα καταλάβουν ότι εί-
μαστε εδώ!

– Σταμάτα το, αλλιώς θα
το πνίξουμε!

Η θεία με πολύ κόπο
έκανε το μωρό να ησυχά-
σει. Έπειτα κοίταξε εμένα
και μετά μία κοπέλα με πα-
ρόμοιο σωματότυπο με τον
δικό μου και κουρελιασμένα
ρούχα απέναντι από το ση-
μείο που στεκόμασταν.

– «Ανταλλάξεις τα ρού-
χα σου με την ανηψούλα
μου;», είπε σπάζοντας την
απόλυτη ησυχία που επι-
κρατούσε, καθώς με αυτόν
τον τρόπο θα εξασφάλιζε
πως δεν θα με πειράζανε οι
Οθωμανοί.

Το κορίτσι δέχτηκε με
προθυμία, εφόσον το φόρε-
μα που φορούσα ήταν ακρι-
βό και ωραίο.

Μετά από ορδές επιδρο-
μών, η Ευαγγελία είπε:

– Πρέπει να φύγουμε. Αν
συνεχίσουμε να είμαστε εδώ,
κάποια στιγμή θα μας βρουν.

– «Και πού θα πάμε;»,
ρωτάω εγώ πανικοβλημένη

– Στο νεκροταφείο που
είναι εδώ κοντά και από
κει βλέπουμε. Ήξερε ότι οι
Τούρκοι ήταν προληπτικοί
και δεν έμπαιναν στα νε-
κροταφεία.

Έτσι κι έγινε. Η Ευαγγε-
λία, εγώ και τα παιδιά πήγα-
με αμέσως στο νεκροταφείο,
όπου υπήρχε ένας μεγάλος
και άδειος τάφος. Εκεί μείνα-
με για μία εβδομάδα.

Θαύμα ήταν που κατορ-
θώσαμε να μείνουμε ζωντα-
νοί μετά από τόση ταλαιπω-
ρία. Ούτε φαγητό, ούτε νερό
υπήρχε. Μια μέρα ακούσα-
με φωνές:

– Στα πλοία όλοι! Οι
Τσέτες καίνε συνοικίες Ελ-
λήνων και Αρμενίων. Θα μας
κάψουν ζωντανούς!

Όλοι μας εξαντλημέ-

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, γ4 (2ο Βραβείο ΓΚΑ στον Διαγωνισμό «Καθ' ημάς Ανατολή»)

νοι από την πείνα, τη δίψα
και την αϋπνία τόσων ημε-
ρών, με οδηγώ τη θέληση για
ελευθερία, χρησιμοποιήσα-
με όση δύναμη μας απέμενε
για να κατέβουμε στο λιμάνι.
Φωνές, θρήνοι, σφαγές, ουρ-
λιαχτά, αμέτρητος κόσμος
έτρεχε ανοργάνωτα με στό-
χο τη σωτηρία. Εκείνη ήταν
η στιγμή που έχασα τη θεία
μου και τα ξαδέρφια μου μέ-
σα στον πανικό.

«Θεία Ευαγγελία! ...
Θεία Ευαγγελία!...», φώνα-
ζα χωρίς κάποιο σημάδι της
θείας.

Η Ευαγγελία ήταν λίγο
πιο πέρα, με έβλεπε που της
φώναζα, όμως λόγω της φα-
σαρίας δεν την άκουγα. Εγώ
συνέχιζα να φωνάζω και να
χτυπιέμαι ανελέητα, ση-
κώνοντας τα χέρια μου και
σπρώχνοντας τα πόδια μου
αντίστροφα από το ανθρω-
πινο ρεύμα μακριά από τη
θάλασσα.

Τότε ένας ναύτης, μάλ-
λον Αμερικανός, με σήκωσε
και με πέταξε στο καράβι,
ώστε να προλάβω να σώσω
τουλάχιστον τον εαυτό μου.
Ήμουν μόνη. Η βάρκα άρχι-

“

Με λένε
Αγγελική,
είμαι 16
χρονών και
δε θα ξεχάσω
ποτέ το
πονεμένο
παρελθόν
μου,
το οποίο θα
έχω οδηγό
για τη νέα
μου ζωή
στη μητέρα
Ελλάδα.

σε να φεύγει από την πατρίδα μου,
που ήταν τυλιγμένη στις φλόγες
και άνθρωποι εξαθλιωμένοι σφά-
ζονταν ή πνίγονταν μπροστά στα
μάτια μου.

Ξάφνου, διακρίνω μία ψηλή λε-
πτή κυρία. Ήταν η θεία μου! Αμέ-
σως όρμησα να την αγκαλιάσω.
Ήταν τεράστια η συγκίνηση και
ταυτόχρονα ο θρήνος για την πα-
τρίδα μου, το σπίτι μου, τις ανα-
μνήσεις μου.

Το καράβι μάς οδήγησε στην
Κρήτη, μιας και ήταν το μόνο μέ-
ρος που δεχόταν πρόσφυγες. Εκεί
δηλώθηκα στον Ερυθρό Σταυρό
και η μητέρα μου, η οποία βρισκό-
ταν στην Μαγνησία πριν φύγουμε,
κατάφερε να με εντοπίσει.

Με λένε Αγγελική, είμαι 16
χρονών και δεν θα ξεχάσω ποτέ το
πονεμένο παρελθόν μου, το οποίο
θα έχω οδηγό για τη νέα μου ζωή
στη μητέρα Ελλάδα.

** Η ιστορία είναι η πραγματι-
κή ιστορία της προγιαγιάς
μου, Αγγελικής Ψαλτοπού-
λου, που έχει καταγραφεί στο
βιβλίο «Μέρες Αποκάλυψης
στην Ιωνία» του δημοσιογρά-
φου και συγγραφέα Γιώργου
Ν. Παπαθανασόπουλου.*

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, γ4

Συνέντευξη της Θεοδώρας Κονιδάρη η μητέρα της οποίας, Αικατερίνη Καραγεωργίου, υπήρξε πρόσφυγας από τη Μικρά Ασία

Τι είναι για σας η Μ. Ασία;

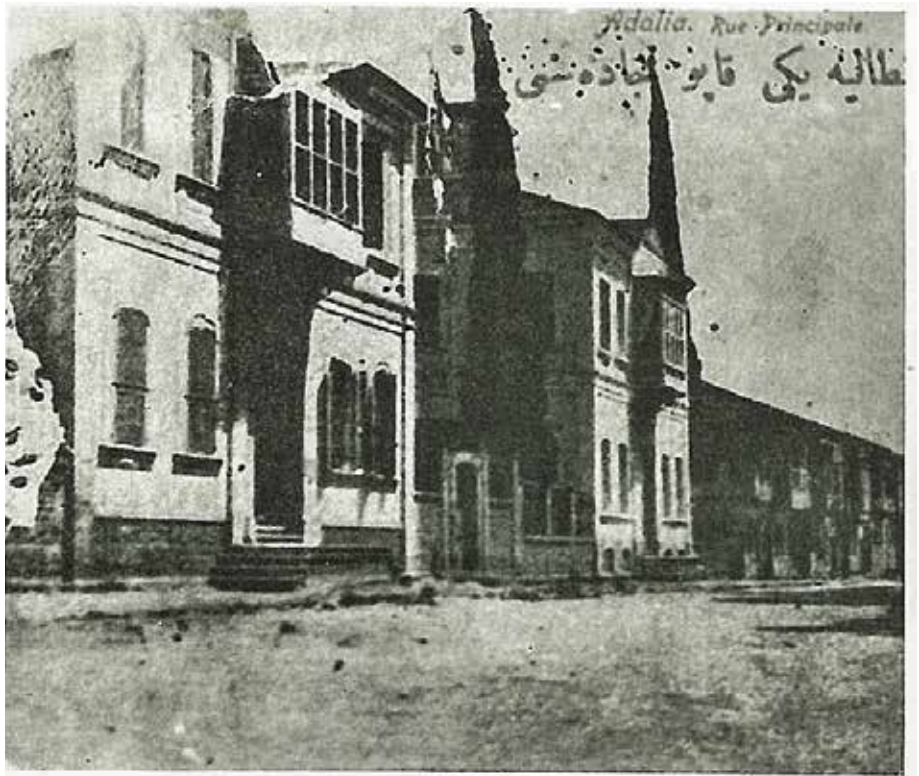
Η Μ. Ασία είναι για μένα η πατρίδα της μητέρας μου. Νιώθω περήφανη για τις μικρασιατικές ρίζες μου, αφού από τη μεριά της μητέρας μου κατάγομαι από τις χαμένες πατρίδες όπου ο Ελληνισμός άνθησε πριν περίπου 3.000 χρόνια και ξεριζώθηκε βίαια πριν ακριβώς 100 χρόνια, το 1922.

Έχετε επισκεφθεί ποτέ τη Μ. Ασία;

Όχι, ποτέ. Και δεν ξέρω αν θα το ήθελα, αφού οι μνήμες μου από τις διηγήσεις της μητέρας μου είναι φορτισμένες συναισθηματικά. Πάντως, όταν κάποτε βρέθηκα στη Λέσβο και τη Σάμο δύο διαφορετικά καλοκαίρια, ένοιωσα βαθιά συγκίνηση ατενίζοντας τις απέναντι μικρασιατικές ακτές όπου βρίσκονται οι ρίζες μου και οι τάφοι των προγόνων μου.

Από ποια περιοχή της Μ. Ασίας καταγόταν η μητέρα σας και πότε γεννήθηκε;

Η μητέρα μου γεννήθηκε το 1912 στην πόλη Αττάλεια, στη νοτιοανατολική Μ. Ασία. Η Αττάλεια ιδρύθηκε από τον Άτταλο τον Β', έναν εκ των επιγόνων του Μ. Αλεξάνδρου, ο οποίος ίδρυσε το βασίλειο της Περγάμου. Η Αττάλεια είναι μία πανέμορφη πόλη, στο βάθος ενός κόλπου απέναντι στην Κύπρο. Σήμερα είναι το πλέον τουριστικό κέντρο της Τουρκίας, η τουρκική Ριβιέρα, και ονομάζεται Αντάλια για να μη θυμίζει σε τίποτα το ιστορικό παρελθόν της.

Φωτογραφία του 1919.

Το δεύτερο σπίτι με το κυπαρίσσι ήταν το πατρικό σπίτι της οικογένειας της Αικατερίνης Καραγεωργίου στην Αττάλεια, πάνω στον κεντρικό δρόμο Κοτζά-Γιόλ. Μέχρι την δεκαετία του 1980 χρησιμοποιείτο από τους Τούρκους ως Σχολείο.

Πώς θυμόταν η μητέρα σας την Πατρίδα της; Με τι ασχολούνταν επαγγελματικά ο πατέρας της; Τι μόρφωση έδιναν στα παιδιά τους οι Μικρασιάτες;

Οι αναμνήσεις της μητέρας μου ήταν γύρω από ένα μεγάλο διώροφο σπίτι στο κέντρο της Αττάλειας με ένα τεράστιο κήπο στο πίσω μέρος, γεμάτο με δέντρα όπου έπαιζαν εκείνη και τα δύο αδέρφια της. Θυμόταν ότι σκαρφάλωναν στα δέντρα και έκαναν πολλές αταξίες. Το σπίτι αυτό διατηρούνταν ακόμη πριν 40 χρόνια, όταν συγγενείς της μητέρας μου επισκέφτηκαν την Αττάλεια και το αναγνώρισαν, επειδή

η φωτογραφία του υπάρχει σε σχετικό βιβλίο-λεύκωμα για την Αττάλεια που εκδόθηκε από τον Ατταλειώτη εκδότη και συγγενή της, Γ. Πεχλιβανίδη.

Ο πατέρας της μητέρας μου ήταν έμπορος όπως οι περισσότεροι εύποροι Έλληνες που κατοικούσαν στα μικρασιατικά παράλια. Μέλη της οικογένειας των Μικρασιτών παππού και γιαγιάς μου είχαν υποστεί διωγμούς, εξορίες και φυλακίσεις από τους Τούρκους 5-6 χρόνια πριν από την καταστροφή, όπως άλλωστε όλοι οι χριστιανικοί πληθυσμοί που ζούσαν σε όλη τη Μ. Ασία.

Τα παιδιά τους οι Μικρα-

Η Αικατερίνη Καραγεωργίου μαζί με τις δασκάλες και τις συμμαθήτρίες της στη Γαλλική Σχολή Saint Joseph στην Αθήνα.

σιάτες τα έστελναν σε ελληνικά σχολεία που υπήρχαν στα αστικά κέντρα και τους μάθαιναν ξένες γλώσσες, αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά, που θα τους ήταν απαραίτητες στις εμπορικές συναλλαγές τους με τη Δυτική Ευρώπη και την Αίγυπτο.

Τί θυμόταν η μητέρα σας από την Μικρασιατική Καταστροφή;

Με πολλή δυσκολία αναφερόταν η μητέρα μου σε εκείνες τις τραγικές ημέρες. Νομίζω ότι οι μνήμες της ήταν τραυματικές και ήθελε να τις ξεχάσει. Θυμόταν πάντως ότι έφυγαν κάποια στιγμή βιαστικά από το σπίτι τους αφήνοντας πίσω τους τα πάντα. Δεν πήραν τίποτε μαζί τους, ούτε χρήματα, ούτε κοσμήματα από τον φόβο των Τούρκων. Και όταν έφτασαν στο λιμάνι για να μπουν στις βάρκες που θα τους μετέφεραν στα πλοία, θυμόταν το σπρώξιμο, τη βιασύνη και την ταραχή των γονέων της. Πώς θα κατάφερναν να μη χαθούν εκείνη και τα αδέρφια της και η γκουβερνάντα τους, που την έφερναν μαζί στην Ελλάδα.

Πώς έφθασαν στην Ελλάδα; Πού εγκαταστάθηκαν;

Η οικογένεια της μητέρας μου έφθασε στον Πειραιά μετά από λίγες ημέρες. Η μητέ-

ρα μου όμως δεν θυμόταν τίποτε από το ταξίδι εκείνο της προσφυγιάς. Αρχικά, όπως όλοι οι πρόσφυγες, η οικογένειά της εγκαταστάθηκε πρόχειρα σε σκηνές που είχε στήσει ο Ερυθρός Σταυρός στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής.

Ύστερα από κάποια χρόνια θυμόταν η μητέρα μου ότι τους δόθηκαν αποζημιώσεις πολύ μικρές ή πέτρινα σπίτια μονώροφα ή διώροφα ή διαμερίσματα σε προσφυγικές πολυκατοικίες που δημιουργήθηκαν σε διάφορες συνοικίες της Αθήνας για στέγαση των προσφύγων. Η οικογένεια της μητέρας μου εγκαταστάθηκε σε ένα σπίτι στον Βύρωνα. Ότι πήραν πάντως οι πρόσφυγες μαζί τους ήταν ελάχιστο μπροστά στις περιουσίες που άφησαν πίσω τους. Όμως έστω και αυτό ήταν κάτ για να ξαναρχίσουν τη ζωή τους στη νέα τους πατρίδα.

Πώς τους υποδέχθηκαν οι ντόπιοι;

Στην αρχή από αδιάφορα έως και εχθρικά. Τους

“

Οι πρόσφυγες δεύτερης γενιάς κατόρθωσαν όχι μόνο να επιβιώσουν αλλά και να διαπρέψουν σε όλους τους τομείς, στα γράμματα, στις τέχνες, στο εμπόριο και στην βιομηχανία, με αποτέλεσμα η ελληνική παραγωγή να τονωθεί ιδιαίτερα στα χρόνια του μεσοπολέμου.

έβλεπαν όχι σαν Έλληνες με το ίδιο θρήσκευμα αλλά σαν ξένους που θα τους έπαιρναν το ψωμί και τις δουλειές. Τους αντιμετώπιζαν με υπεροψία και φθόνο, ίσως γιατί ήταν καλύτεροι από αυτούς. Όμως καθώς τα παιδιά των προσφύγων μεγάλωναν και συνέχιζαν την εκπαίδευσή τους στα καλύτερα σχολεία της Αθήνας και τις ολοκλήρωναν με εισαγωγικές εξετάσεις στο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο, τα πράγματα άλλαζαν. Οι πρόσφυγες δεύτερης γενιάς κατόρθωσαν όχι μόνο να επιβιώσουν αλλά και να διαπρέψουν σε όλους τους τομείς, στα γράμματα, στις τέχνες, στο εμπόριο και στην βιομηχανία, με αποτέλεσμα η ελληνική παραγωγή να τονωθεί ιδιαίτερα στα χρόνια του μεσοπολέμου.

Η μητέρα σας ξαναγύρισε ποτέ στην Αττάλεια;

Όχι, ποτέ. Γιατί δεν το θέλησε. Ίσως, γιατί ήθελε να ξεχάσει την εικόνα της καταστροφής που σημάδεψε τα παιδικά της χρόνια. Έζησε όμως μία ευτυχημένη ζωή με τον σύζυγό της (γηγενή Αθηναίο) και τα δύο της παιδιά και έφυγε από τη ζωή το 1988, χωρίς να ξαναβρεθεί στα χώματα που γεννήθηκε.

Μαρία-Ραφέλα Συνολάκη, α8

Η Μικρασιατική Καταστροφή μέσα από τα μάτια ενός μαθητή

➔ Με έναν αιώνα διαφορά, εμείς, τα παιδιά του σήμερα βλέπουμε τη Μικρασιατική Καταστροφή ως ένα συμβάν του παρελθόντος.

Η Μικρασιατική Καταστροφή θεωρείται ένα από τα πιο οδυνηρά σημεία στην ιστορία του ανθρώπου. Αθώοι άνθρωποι σκοτώθηκαν και χρειάστηκε να εγκαταλείψουν τη μητρική τους γη. Οι Τούρκοι ήθελαν να αφανίσουν κάθε στοιχείο ελληνισμού από τη Μικρά Ασία και έτσι οι άνθρωποι βίωσαν μαρτυρικούς θανάτους. Σύμφωνα με τον ανταποκριτή των Τάιμς του Λονδίνου, πολλοί Χριστιανοί κάηκαν μέσα στις εκκλησίες τους, όπου κατέφευγαν για να σωθούν. Αναφέρονται, επίσης, μαζικές πυρπολήσεις κτηρίων και ανθρώπων, βιασμοί, εκτελέσεις, βασανιστήρια και πολλά ακόμη.

Η προκουμιά μετά την καταστροφή

“

Οι Τούρκοι ήθελαν να αφανίσουν κάθε στοιχείο ελληνισμού από τη Μικρά Ασία και έτσι οι άνθρωποι βίωσαν μαρτυρικούς θανάτους

Μια μαρτυρία

Η **Αμφιλύκη Χατζημάρκου** ήταν ένα κορίτσι που μεγάλωνε στη Σμύρνη με οικονομική άνεση μέχρι την καταστροφή της πόλης, το 1922. Η αφήγησή της αναβιώνει τη σφαγή και την πυρπόληση της Σμύρνης, που σφράγισε επί της ουσίας τον θάνατο του ελληνισμού της Μικράς Ασίας και περιγράφει την κατάσταση που επικρατούσε στον έξω κόσμο.

«Οι γονείς μου κατοικούσαν στη Σμύρνη και ωνομάζοντο Ανδρομάχη και Κωνσταντίνος Χατζημάρκου. Ο πατέρας μου είχε ξενοδοχείο ύπνου, καφενείο και ηλεκτροκίνητο καφετριβείο “η Μόκα” στην προκουμιά της Σμύρνης. Γεννήθηκα στη Σμύρνη, στο ξενοδοχείο μας, στις 15 Μαρτίου του 1909. Επειδή οι αδελφές μου μεγάλωσαν και δεν ήθελε ο πατέρας μου να ζούμε στο ξενοδοχείο, κατοικήσαμε σ’ άλλο προάστειο, τον Κιός Τεπέ. Το σπίτι μας ήταν μία ωραία έπαυλις σ’ένα ύψωμα, από όπου εφαινότο ωραία η κίνηση του κόλπου... Η

ζωή μας κυλούσε ήρεμη και ανέφελη, την ευτυχία μας δε τη μεγάλωσε ο Ελληνικός στρατός, που κατέλαβε τη Σμύρνη. Θυμώμαι μάλιστα με τη λαχτάρα στις 2 Μαΐου 1919 τους υποδεχθήκαμε στο σπίτι μας, τον χορό που έδωσε ο πατέρας μου στον 1ον λόχο των ευζώνων που ήλθε στο χωριό καθώς και τον Εθνικόν Ύμνον που για πρώτη φορά έπαιξα στο πιάνο με την αδελφούλα μου. Έτσι πέρασαν τρία χρόνια γεμάτα χαρά και ευτυχία, που βλέπαμε τη Σμύρνη μας γαλανόλευκη. Η ευτυχία μας όμως δεν βάσταξε πολύ· και μια μέρα του 1922, στις 14 Αυγούστου, μάθαμε την οπισθοχώρησι του Ελληνικού στρατού. Στην αρχή μας φάνηκε απίστευτο, γιατί ο εγωϊσμός μας δεν μας άφινε να το πιστέψουμε. Και όμως ένα Σάββατο... ακούστηκε ο φοβερός ερχομός των Τούρκων...»

Το 1922 κάθε άνθρωπος αλλά και κάθε ζωντανός οργανισμός ένιωσε τις συνέπειες της ημέρας εκείνης. Το γεγονός αυτό έκανε την ίδια τη γη να δακρύσει!!!

Ιωάννης Κεσιουκλής, β4

Ένα απόσπασμα από τα περιεχόμενα της Ανθολογίας του Απόστολου και της Καίτης Μαγγανάρη,

«ΘΡΗΝΟΙ ΚΑΙ ΠΑΙΝΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΑΜΕΝΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ»

Ερείπια ζωής που έμειναν αλειτούργητα μετά το 1922. Τάφοι προγονικοί που έσβησε το καντήλι σας. Τοιχογραφίες νών ιερές που καπνιστήκατε από αλλόθρησκα χέρια.

Αρχοντικά που ερημώσατε κάτω από το άγρυπνο φουρτουνιασμένο βλέμμα του Αιγαίου πελάγους. Ναοί που μείνατε έρημοι μέσα στην λευκότητα της μεταφυσικής σας ελπίδας.

Φως της Ιωνίας που σβήστηκε η ελληνική δάδα σου. Φωνές ελληνικές των απέναντι παραλιών που δεν ακούγεστε πια.

Αυτά τα λόγια περιγράφουν την κατάσταση και τις συνέπειες της Μικρασιατικής καταστροφής. Οι πόλεις έμειναν έρημες, οι ναοί κάηκαν και οι φωνές του πολιτισμού σώπασαν.

Η Σμύρνη δε θά 'ναι ποτέ όπως πρώτα...

➤ Το 1922 συντελέστηκε η τελευταία πράξη του δράματος, η Μικρασιατική Καταστροφή. Οριακό σημείο της καταστροφής και σύμβολό της έμεινε στην ιστορία η Σμύρνη, η ελληνική πρώτη πολιτεία της Μ. Ασίας, κι ο βίαιος ξεριζωμός του Μικρασιατικού Ελληνισμού από τις πατρογονικές του εστίες. Έκτοτε πολλές υπήρξαν οι νοσταλγικές περιγραφές των ξεριζωμένων Ελλήνων που καταδεικνύουν το πάθος και την ελπίδα του ξαναγυρισμού, που ανα-

πνέουν αδιάκοπα γιασεμί από τον Τσεσμέ και βάλσαμο από το Αϊβαλί. Συγκινητικές οι αναμνήσεις του γνωστού φωτογράφου Μανώλη Μεγαλοοικονόμου: «Θυμάμαι», γράφει, «την παλιά, την ευτυχισμένη ωραία Σμύρνη, αυτή την πατρίδα μοσχοβολισμένη με τα σοκάκια της, τους μαχαλάδες, τις αλάνες και τα «ντουρσέκια», τις σαράντα τέσσερις ωραίες Εκκλησίες της, τα θαυμάσια ιδρύματα, όπως την «Ευσέβεια», το «Ομήρειον», την περίφημη «Ευαγγελική Σχο-

“

“Ελα, μικρό καράβι,
έλα, ξεφόρτωσε!
Δώσ’ μας
τόν θησαυρό σου
κι άνοιξε τά πανιά
όλόισια
για τή Σμύρνη
καί για
τά Μουδανιά!
Γεώργιος Αθάνας

λή», το «Εθνικόν Παρθεναγωγείον», το Πανεπιστήμιο, τα Κοινοτικά «Σπιτάκια»-νοσοκομεία, τα Καλλιμάρμαρα μέγαρα..., τους ωραίους «βερχανέδες» με τα ευρωπαϊκά καταστήματα, σαν το «Λούβρο», το «Ορόσδιμπακ», το «Ξενοπούλου» και τόσα άλλα. Πώς να ξεχάσει κανείς τα καταπράσινα προάστια της, το Βουντζά, το Μπουρνόα, τον Κουκλουντζά, το Κορδελιό, το Καρατάσι, το Γκιος-Γεπέ και το Κοκάρ-Γιαλί[...] Σαν κύκνοι τα βαποράκια αυλάκωναν τον κόλπο της Σμύρνης και μετέφεραν τους Σμυρνιούς στα εξοχικά τους σπίτια. Αυτή η Σμύρνη ήταν μια μαγεμένη Ανατολή και ταυτόχρονα μια ωραία ευρωπαϊκή-ελληνική πόλη».

Από τη γενιά εκείνη που ήπιε το ποτήρι της προσφυγιάς δε ζει κανείς σήμερα. Οι απόγονοί τους, ωστόσο, δεν ξεχνούν. Δεν ξεχνούν τις ιστορίες των πατέρων τους, το σπίτι, την πατρίδα τους. Στο βλέμμα αυτών των ανθρώπων καθρεφτίζεται η αξιοπρέπεια, η υπερηφάνεια κι η ελπίδα του γυρισμού.

Βασιλική Βάκρινου, γλ

Σμύρνη μου αγαπημένη

➔ Η καταστροφή της Σμύρνης είναι ένα από τα πιο τραγικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας. Οι άνθρωποι εκείνοι που ζούσαν ειρηνικά μεταξύ τους, μετά από μια αναπάντεχη επίθεση, βρέθηκαν να είναι πρόσφυγες. Έχασαν τις περιουσίες, τα σπίτια τους και κάποιοι έχασαν και τη ζωή τους. Μια

μεγαλοπρεπής και πολύ αναπτυσσόμενη πόλη έγινε στάχτη μέσα σε μια στιγμή. Αυτό δείχνει πως μπροστά σε

μια μεγάλη καταστροφή ο άνθρωπος είναι ανήμπορος και μας δίνει το μήνυμα ότι οι πόλεμοι δεν ωφελούν πουθενά.

Η Ταινία. Στις 23 Δεκεμβρίου 2021 έκανε πρεμιέρα στις κι-

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ

Συνέντευξη του σπουδαίου ηθοποιού Γιάννη Βογιατζή

Πρόσφατα σας είδαμε στην ταινία «Σμύρνη μου αγαπημένη». Πόσο πιστεύετε ότι έχει αλλάξει ο κινηματογράφος και το θέατρο από τα χρόνια που ζήσατε εσείς τότε μέχρι σήμερα

Βγήκα στο θέατρο στις 21 Μαΐου του 1955 και έπαιξα «Τον έμπορο της Βενετίας» σε ένα θέατρο στην Καλλιθέα. Ήμασταν όλοι σχεδόν νέοι ηθοποιοί. Τότε ο τρόπος που ανεβάζαμε τα έργα ήταν πιο απλός, δεν γινόταν ιδιαίτερη έρευνα στους χαρακτήρες. Το παν ήταν να πείς σωστά τον ρόλο και να τον καταλάβει ο κόσμος. Τώρα πια το θέατρο έχει προοδεύσει κατά πολύ. Πρέπει να κατανοείς τον ρόλο και αυτός που ακούει να καταλάβει απολύτως τι εννοείς. Έτσι το θέατρο αποκτά τον λόγο της υπάρξεώς του, αλλιώς δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια μεταφορά ενός κειμένου στη ζωή σα μετάφραση.

Πείτε μου τώρα δύο λόγια για τον κινηματογράφο από όπου γίνετε πολύ γνωστός, καθώς κάνατε 70 ταινίες

Στον κινηματογράφο έχω κάνει 70 ταινίες και η τελευταία που έκανα είναι

η «Σμύρνη μου αγαπημένη». Στον κινηματογράφο πρέπει να είσαι ο ρόλος που καλείσαι να ερμηνεύσεις. Όσο πιο αληθινός είσαι τόσο ταυτίζεσαι με το σενάριο και τον συγγραφέα. Το έργο πρέπει πάντα να βασίζεται στην αλήθεια. Ο άνθρωπος σώζεται από την αλήθεια, τα ψέματα δεν έχουν διάρκεια. Ο άνθρωπος και η τέχνη πάνε μπροστά με την αλήθεια και την αγάπη.

Μεγαλώνοντας δεν έχετε πει ποτέ ότι έχετε κουραστεί με τη δουλειά και ότι θα θέλατε ένα διάλειμμα

Αλίμονο στον καλλιτέχνη και αλί-

Από τα γυρίσματα της ταινίας με το επιβλητικό σκηνικό Σμύρνης στο Νέο Φάληρο.

νηματογραφικές αίθουσες η ταινία **Σμύρνη μου αγαπημένη**. Πρόκειται για μια υπερπαραγωγή, μεταφορά του θεατρικού έργου της κ. Μιμής Ντενίση. Η ταινία παρουσιάζει τη Σμύρνη πριν την καταστροφή αλλά και κατά τη διάρκεια της καταστροφής, με κύριους χαρακτήρες την οικογένεια Μπαλτατζή και με ένα πάρα πολύ ρεαλιστικό τρόπο με τα εκπληκτικά οπτικά εφέ που μπορούν να σε μεταφέρουν στην εικόνα και στο τοπίο της Σμύρνης.

Πλοκή. Η Filio Williams, μία ηλικιωμένη Ελληνοαμερικανίδα, σπεύδει στη Μυτιλήνη με την εγγονή της Helen, για να συμπαρασταθεί στους Σύριους πρόσφυγες. Κανείς δεν ξέρει την καταγωγή της, κανείς δεν ξέρει ότι η Σμυρνιά γιαγιά της, Φιλιώ Μπαλτατζή, βρέθηκε κάποτε στο ίδιο νησί κατατρεγμένη και προσφυγοπούλα. Το τεφτεράκι με τις συνταγές της συνονόματης γιαγιάς ξετυλίγει ➔

μονο στον επιστήμονα και στον άνθρωπο που κάνει την οποιαδήποτε δουλειά βλέποντάς την σαν αγγαρεία. Ποτέ δεν είναι αγγαρεία ένα έργο τέχνης για τους καλλιτέχνες. Η Τέχνη σου δίνει μία ώθηση να γίνεις καλύτερος άνθρωπος ερευνώντας τις πράξεις των ανθρώπων.

Ποια συμβουλή θα δίνετε στα παιδιά της δικής μου ηλικίας;

Ένα μόνο θα σου πω, ότι από μικρός έπεφτα μπρούμυτα στο κρεβάτι και διάβαζα όλη τη νύχτα και η μητέρα μου έσβηνε το φως για να κοιμηθώ και να πάω την επόμενη μέρα φρέσκος στο σχολείο. Για μένα το σχολείο ήταν ένα μεγάλο δώρο. Ήμουν ευτυχισμένος, όταν άκουγα τους καθηγητές μου. Εύχομαι εσείς τα παιδιά να κοιτάτε τα δύσκολα, έτσι ώστε αυτά που σας φαίνονται δύσκολα να αποδειχτούν τελικά εύκολα.

Τον ευχαριστώ πολύ για αυτή τη συνέντευξη. Ένας σπουδαίος ηθοποιός και άνθρωπος.

Αριστείδης Παπάς, αδ

την πολυτάραχη ιστορία της κοσμοπολίτικης οικογένειας Μπαλατζή, όπως διαμορφώνεται από τις τραγικές διεθνείς εξελίξεις που καθόρισαν τη μοίρα ολόκληρων λαών. Διαφορετικές γενιές γυναικών της ίδιας οικογένειας ενώνονται στον χώρο και τον χρόνο, μέσα από τα νήματα της ιστορίας. Παρόν και παρελθόν γίνονται ένα.

Αριστείδης Παπάς, α8

Η κ. Μιμή Ντενίση μιλάει για την ταινία

➤ Πρώτα παρουσίασα το θέμα στο θέατρο, γιατί ήθελα να κάνω κάτι για την ελληνική ιστορία ώστε να μην ξεχαστεί. Διαβάζοντας βρήκα ότι ένα πολύ αδικημένο θέμα είναι η καταστροφή του 1922. Είδα

«Το ενδιαφέρον μου να ζωντανέψω τη Φιλιά ξεκινά από το προσφυγικό ζήτημα, τις δυνατές γυναίκες και την ιστορία μας»

ότι ξέραμε ελάχιστα πράγματα και πολύ μπερδεμένα. Έτσι διάβασα πάρα πολλά βιβλία όχι μόνο Ελλήνων αλλά και Αμερικανών και Άγγλων. Κατάλαβα ότι εκεί παίχτηκε ένα πολιτικό παιχνίδι, όπου η Ελλάδα βρέθηκε ανακατεμένη σε ένα πόλεμο στον οποίο όχι μόνο δε βοήθησαν οι σύμμαχοι αλλά, όταν είδαν πως δυνάμωσε ο Κεμάλ, πήραν το μέρος του και μας άφησαν τελείως απροστάτευτους. Όλα αυτά με οδήγησαν να γράψω το θεατρικό που είχε τεράστια επιτυχία και παίχτηκε για 3 χρόνια από το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Στη συνέχεια παρουσιάστηκε στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, μετά στην Κύπρο και κάποια στιγμή οι παραγωγοί αποφάσισαν ότι θα ήταν πάρα πολύ καλή η υπόθεση για ταινία. Φυσικά αυτό ήταν πολύ πιο δύσκολο, γιατί όλα αυτά έπρεπε να γίνουν εικόνα και όχι λόγος όπως είναι στο θέατρο. Επειδή, όμως, το θέατρο όσο καλό και να είναι κάποια στιγμή ξεχνιέται ενώ η ταινία μένει για πάντα, ήθελα να μείνει κάτι για τη Μικρασιατική Καταστροφή για πάντα.

Αριστείδης Παπάς, α8

Το καλοκαίρι έχει τη γεύση της Σμύρνης!

➤ Η κυρία Όλγα Τιμογιαννάκη είναι 92 ετών και οικογενειακή φίλη. Με αφορμή την καταγωγή της από τη Σμύρνη, όταν της ζήτησα να μου πει κάτι για το αφιέρωμα του περιοδικού, με εξέπληξαν τα λόγια της: *Οι Σμυρνιοί δεν κοιτούσαν πίσω, τη συμφορά, αλλά μπροστά και έπαιρναν δύναμη από τις ευτυχισμένες μέρες που έζησαν στην πόλη τους, όπως μου έλεγε συνέχεια η γιαγιά μου. Η Σμύρνη ήταν χαρά! Δεν είχε εποχές, ήταν ένα ατέλειωτο καλοκαίρι!*

Καλοκαίρι με γεύση πολιτισμού! Αυτός ο τρόπος σκέψης, ο τρόπος ζωής ήταν και είναι η συνταγή της επιτυχίας! Απολαύστε την.

Χαλβάς με φρέσκα σύκα

Συστατικά

240 γρ. σιμιγδάλι χοντρό
160 γρ. ηλιέλαιο
180 γρ. ζάχαρη
300 γρ. φρέσκος χυμός λεμονιού

300 γρ. νερό
1 κάψουλα βανίλια
Για τη sauce λεμονιού
1 λεμόνι, το ξύσμα
1 φλ.τσ. νερό
1 κ.σ. γεμάτη κόρν φλαουρ
ξύσμα από 1 λεμόνι
1 κ.σ. χυμό λεμονιού

Εκτέλεση

Σε βαθιά κατσαρόλα ρίχνουμε το ηλιέλαιο με το σιμιγδάλι. Ανακατεύουμε συνεχώς με κουτάλα, ίσως και για 30' - 40' σε πολύ χαμηλή τη φωτιά. Το αργό καβούρδισμα εί-

ναι που δίνει το καλοκαιρινό ανοιχτό του χρώμα. Ζεσταίνουμε σε μια άλλη κατσαρόλα το νερό με τη ζάχαρη, μέχρι να λιώσει. Αποσύρουμε από τη φωτιά και προσθέτουμε το ξύσμα. Με πολλή προσοχή ρίχνουμε σιγά σιγά το σιρόπι προσέχοντας να μην καούμε γιατί θα πιτσιλάει. Ανακατεύουμε συνεχώς, μέχρι να απορροφηθεί το σιρόπι και να δέσει το μίγμα, ώστε, να ξεκολλάει από τα τοιχώματα. Όταν ετοιμαστεί, το αδειάζουμε σε φόρμα και περιμένουμε να κρυώσει καλά. Ξεφορμάρουμε και σερβίρουμε με φρέσκα σύκα και αν θέλουμε βάζουμε και sauce λεμονιού.

Ιδέα! Σε φαρδύ ποτήρι βάζουμε στη βάση μια κουταλιά γλυκό, μετά 1-2 μπάλες παγωτό και από πάνω κομματάκια φρούτων (σύκα, ροδάκινα, γιαρμάδες).

Τον χαλβά της φωτογραφίας ετοίμασε η κ. Τιμογιαννάκη. Παναγιώτης-Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

Οι μαθητές του α1 γράφουν για τον πόλεμο

...Η εισβολή των ρωσικών
στρατευμάτων στην Ου-
κρανία συμπίπτει με την
επέτειο της Μικρασιατι-
κής Καταστροφής...

«Τόσος πόνος,
τόση ζωή
πήγαν στην
άβυσσο
για ένα πουκάμισο
αδειανό
για μιαν Ελένη».

Γ. Σεφέρης

Γιατί να σκοτώνονται τόσοι άνθρωποι; Γιατί
να χάνουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους;

Γιώργος Ασημακόπουλος

Ο πόλεμος και οι συνέπειές του μου
προκαλούν λύπη, στενοχώρια και
ταυτόχρονα οργή.

Νώντας Αρχοντίδης

Γιατί να βλέπουν οι κάτοικοι τα σπίτια τους
και την περιουσία τους να καίγονται;

Κώστας Αναστασόπουλος

Γιατί πρέπει να χάνουμε αυτούς που
αγαπάμε; Γιατί πρέπει κάποιοι να τα θέλουν
όλα δικά τους;

Δανάη Αλγιαννάκη

Γιατί κάποιος θέλει να λεηλατεί σπίτια,
μαγαζιά και κτήρια μόνο και μόνο για να
κατακτήσει μια πόλη, ένα κομμάτι γης;

Τατιάνα Αφθονίδη

Οι άνθρωποι αφήνουν πίσω περιουσίες,
αγαθά, φίλους, συγγενείς και, το
σημαντικότερο, το σπίτι τους και τον τόπο
που γεννήθηκαν.

Αλέξανδρος Γκίνης

Γιατί να υπάρχει τέτοια έχθρα ανάμεσα
στους ανθρώπους; Μάλλον δεν θα το
μάθουμε ποτέ!

Σήφης Βολουδάκης

Γιατί πρέπει να γίνονται πόλεμοι και να
επικρατεί ο φόβος και η θλίψη; Ποιος
άνθρωπος δημιούργησε αυτήν τη συμφορά
και γιατί;

Μαριάντζελα Βραχνού

Όπως είπε ο Ηρόδοτος «κανείς δεν είναι
τόσο ανόητος για να προτιμά τον πόλεμο
από την ειρήνη».

Αριστείδης Βεράτσι

Εάν ο καθένας από εμάς κατάφερνε με έναν
τρόπο να είναι πιο φιλικός με τους άλλους
ανθρώπους, τότε όλος ο κόσμος θα γινόταν
καλύτερος.

Ελένη Αλχανάτη

Ποιος μπορεί να διανοηθεί πως άνθρωποι
σαν και εμάς προτιμούν να χωρίζουν
οικογένειες, να λεηλατούν περιουσίες, να
προκαλούν σκέτο όλεθρο;

Αλίκη Βαζαίου

Γιατί να μένουν παιδιά χωρίς οικογένεια και
να τριγυρνούν στους δρόμους ψάχνοντας
βοήθεια;

Φίλιππος Αρφάνης

Σταματήστε τους πολέμους!!! Ειρήνη!!!

Πέτρος Ανδρικόπουλος

Όταν ακούω για πολέμους, στεναχωριέμαι
βαριά. Φαντάζεστε να είστε παιδί και να
πρέπει να φύγετε από τη χώρα σας, την
πατρίδα σας, τη ζωή σας;

Ιζαμπέλα Βερνίκου, α1

Αν όλοι χρησιμοποιούσαν τον διάλογο
και έκαναν συμφωνίες για να πετύχουν
τον στόχο τους, τότε ο κόσμος θα ήταν
καλύτερος. Θα υπήρχε, επιτέλους, αιώνια
ειρήνη!

Λουίζα Ασημακοπούλου

Αυτό που εμείς μπορούμε να κάνουμε
είναι να είμαστε ενημερωμένοι, να
μην ενθαρρύνουμε βίαιες πολεμικές
συμπεριφορές και να ελπίζουμε για ένα
καλύτερο μέλλον για όλον τον κόσμο.

Παναγιώτης Βαγδούτης

Είναι, λοιπόν, τόσο σημαντική η εξουσία, τη
στιγμή που εξαιτίας της χιλιάδες ανθρώπι-
νες ζωές χάνονται και σπέρνεται ο τρόμος
και ο πανικός;

Φοίβη Αρκαδοπούλου

Μας έχει δοθεί η ευκαιρία να ζούμε σε έναν
πανέμορφο πλανήτη γεμάτο χρώματα
και νέα μέρη για να επισκεφτούμε! Γιατί
να πολεμούν οι άνθρωποι; Η Γη ανήκει σε
όλους! Μην καταστρέφετε το σπίτι μας!

Νεφέλη Βλάση

Αν χρησιμοποιήσουμε τον διάλογο, η ζωή
μας θα αλλάξει και θα δούμε τον κόσμο
διαφορετικό, χωρίς πολέμους, πρόσφυγες
και μετανάστες.

Μιχαήλ Ανδριανόπουλος

Γιατί πρέπει οι άνθρωποι να επιλέγουν
την αναστάτωση, τον πόνο και τους
αποχαιρετισμούς από την ειρηνική, ήρεμη
ζωή, την ευτυχία, την απόλαυση;

Παυλίνα Αθανασιάδη

Γιατί πρέπει να σκοτωνόμαστε για ένα
παραπάνω κομμάτι γης; Ο πόλεμος δεν
είναι η λύση και ποτέ δε θα γίνει.

Μαρία Βουδούρη

Άσχημες σκέψεις μου πληγώνουν την
καρδιά μου, κάθε φορά που σκέφτομαι τους
πολέμους!

Κατερίνα Βουβονίκου

Πόλεμος στην Ουκρανία

Συνέντευξη από τον Έλληνα Πρέσβη στη Μαριούπολη, Φραγκίσκο Κωστελένο, σχετικά με την επιχείρηση απομάκρυνσης αμάχων από τη Μαριούπολη

Βρισκόσασταν στη Μαριούπολη, όταν ξεκίνησε ο πόλεμος. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση στην κήρυξη του πολέμου από τη Ρωσική Ομοσπονδία;

Σοκ! Τίποτα άλλο! Ήταν απίστευτο, αδιανόητο! Δεν μπορούσα ποτέ να φανταστώ ότι θα συνέβαιναν όλα αυτά ανάμεσα σε λαούς που τους συνδέουν τόσο ιστορικοί δεσμοί. Έχω υπηρετήσει ως πρόξενος στη Μαριούπολη και Γενικός Πρόξενος στη Ρωσία. Έχω γνωρίσει την περιοχή, έχω γνωρίσει τους λαούς, είναι συγγενείς λαοί. Επομένως ήταν κάτι εντελώς αναπάντεχο. Ήταν πραγματικά μία πολύ μεγάλη έκπληξη για όλους, από τους απλούς πολίτες μέχρι τους αναλυτές των διεθνών σχέσεων.

Ήσασταν επικεφαλής της αποστολής «Νόστος 3», μιας από τις πρώτες αποστολές απομάκρυνσης αμάχων από τη Μαριούπολη. Μπορείτε να μας περιγράψετε συνοπτικά την αποστολή αυτή; Η αποστολή «Νόστος 3», οργανώθηκε, μόλις άρχισαν οι εχθροπραξίες και οι ρωσικές δυνάμεις χτυπούσαν τη Μαριούπολη από όλες τις πλευρές. Όταν ξεκίνησε η αυτοκινητοπομπή, η Μαριούπολη δεν είχε πληγεί ακόμα σε μεγάλο βαθμό, δεν είχε ισοπεδωθεί, όπως συμβαίνει σήμερα. Παρ' όλα αυτά υπήρχε μεγάλη δυσκολία διαφυγής. Μόλις περάσαμε το πρώτο checkpoint των Ουκρανών, φτάσαμε σε ένα checkpoint της αυτοαποκαλούμενης Αυτόνομης Δημοκρατίας του Λουγκάνσκ, η οποία υποστηρίζεται από τη Ρωσία. Είχαν βαρύ οπλισμό. Ήταν μία πολύ δύσκολη στιγμή, αλλά ευτυχώς τα καταφέραμε. Μας υποχρέωσαν να μπούμε σε έναν δρόμο που δεν οδηγούσε πουθενά, μέχρι που φτάσαμε σε ένα χωριό το οποίο ήταν επίσης κατεστραμμένο.

Στην Ελλάδα πληροφορηθήκαμε από διεθνή και ελληνικά ΜΜΕ για ένα περιστατικό καταγραφής πυροβολισμού κατά τη διάρκεια της αποστολής «Νόστος 3». Μπορείτε να μας δώσετε μερικές πληροφορίες για το συμβάν;

Το συμβάν αυτό έλαβε χώρα στο χωριό Μανγκούς, στο σημείο όπου μας προέτρεψαν να πάμε οι δυνάμεις των αυτονομιστών. Από την αρχή υπήρξαν πληροφορίες στην αποστολή ότι η γέφυρα εκεί ήταν κατεστραμμένη. Παρ' όλα αυτά, χωρίς να έχουμε άλλη επιλογή, κατευθυνθήκαμε προς τα εκεί. Βρίσκοντας, πράγματι, τη γέφυρα κατεστραμμένη γυρίσαμε πίσω και ακολουθήσαμε έναν άλλο δρόμο προς την Ζαπορίζα. Εκεί, τη νύχτα, τη στιγμή που βρισκόμασταν εν κινήσει, ακούστηκε ένας πυροβολισμός. Να σημειωθεί ότι δεν τραυματίστηκε κανείς, ήταν μάλλον μία προειδοποιητική βολή. Ανησυχήσα, όμως, κυρίως για την ασφάλεια των ανθρώπων που μου είχαν εμπιστευτεί τη ζωή τους κατά την έξοδό μας από τη Μαριούπολη. Συνεχίσαμε την πορεία μας. Όλοι προσπαθούσαμε να είμαστε ψύχραιμοι, δε σου κρύβω, όμως, ότι μέσα στην ψυχή μας είχαν φωλιάσει ο φόβος και η αγωνία. Ευτυχώς δεν υπήρξαν σκηνές πανικού, κάτι που στη συγκεκρι-

μένη στιγμή θα ήταν ολέθριο. Να σημειωθεί ότι υπήρχαν 5 αυτοκίνητα με οικογένειες που είχαν ανήλικα παιδιά και, όπως καταλαβαίνεις, τα πράγματα θα μπορούσαν να είχαν πάρει πολύ άσχημη τροπή. Ήμασταν τυχεροί!

Βρισκόμαστε πλέον στον δεύτερο μήνα συγκρούσεων. Μπορείτε να μοιραστείτε μαζί μας κάποιες σκέψεις σας για την έκβαση του πολέμου;

Πραγματικά είναι τραγικό αυτό που συμβαίνει. Πολύ περισσότερο για μένα που έχω ζήσει στη Μαριούπολη αλλά και για ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού που ήταν φιλικό προς τη Ρωσία. Οι Ρώσοι ισοπέδωσαν ολοκληρωτικά αυτή την πόλη! Αυτό, πραγματικά, ξεπερνά και τους χειρότερους εφιάλτες. Μαζί με τα κτίρια, όμως, εξαφανίστηκε και η ελληνική ομογένεια που υπήρχε εκεί. 40.000 άνθρωποι! Άλλοι σκοτώθηκαν και κάποιοι διέφυγαν σε κοντινά χωριά. Η ευχή όλων είναι να τελειώσει ο πόλεμος. Ωστόσο, αυτό δε θα μπορούσε να το ζητήσει κανείς από τους Ουκρανούς οι οποίοι δέχτηκαν σκληρή επίθεση και αγωνίζονται για την ελευθερία της πατρίδας τους. Είναι εκπληκτικό το πώς συνεχίζουν να την υπερασπίζονται, χωρίς νερό, χωρίς φάρμακα, χωρίς τρόφιμα! Πώς συνεχίζουν να αντιστέκονται στον εισβολέα και, όπως φαίνεται, θα συνεχίσουν να το κάνουν. Ας ελπίσουμε ότι όλα αυτά σύντομα θα αποτελούν παρελθόν και θα επικρατήσει πάλι η ειρήνη στη δοκιμασμένη από τον πόλεμο Ουκρανία.

Κύριε Κωστελένο, σας ευχαριστώ πολύ.

Νικόλαος-Εμμανουήλ Σκεύης, γρ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ 2021

*Rail connects
Europe.*

#EUYearofRail

Το ταξίδι ξεκινά!

Συνέντευξη του Nino Zambara για το Ευρωπαϊκό Έτος Σιδηροδρόμων

Κύριε Zambara, είστε ο Υπεύθυνος Στρατηγικής του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Σιδηροδρομικού Χώρου (SERA). Μπορείτε να μας εξηγήσετε συνοπτικά τι είναι ο SERA;

Ο SERA είναι το σιδηροδρομικό σύστημα της ΕΕ. Με τον όρο ενιαίος εννοούμε ότι στο σύστημα σιδηροδρόμων έχουμε τους ίδιους κανόνες σε τεχνικό επίπεδο, στην απόκτηση άδειας και στη λειτουργία των υποδομών. Αυτό σημαίνει ότι μία εταιρία με ελληνική άδεια στη λειτουργία τρένων, μπορεί να χρησιμοποιήσει την ίδια άδεια για τη λειτουργία τρένων και σε άλλα μέρη της ΕΕ. Με λίγα λόγια πρόκειται για μία ενιαία αγορά.

Πιστεύετε ότι το σιδηροδρομικό σύστημα της ΕΕ είναι αρκετά αναπτυγμένο για να καλύψει την επιβατική ζήτηση και να παρέχει ελκυστικές προσφορές στους πολίτες της ΕΕ, ανταγωνιστικές σε σχέση με το αεροπλάνο ή το αυτοκίνητο;

Αυτή είναι μία δύσκολη ερώτηση. Σε γενικές γραμμές έχουμε ένα πολύ αποδοτικό και καλά εξοπλισμένο σιδηροδρομικό σύστημα στην ΕΕ.

Βλέπουμε, όμως, ότι σε κάποια μέρη της Ευρώπης υπάρχει υψηλότερη ζήτηση σε σχέση με άλλα. Άρα στα μέρη με αυξημένη ζήτηση καταστρώνουμε σχέδια, μαζί με τα κράτη μέλη για την ανέγερση ή την αναβάθμιση της υποδομής. Αυτά τα σχέδια περιγράφονται στο λεγόμενο TEN-T, το Trans European Transport Network, το οποίο προτάσσει ένα πολυτροπικό δίκτυο για την ΕΕ. Βλέποντας το μέλλον, θα θέλαμε να δούμε να αυξάνεται ο όγκος των σιδηροδρομικών μεταφορών και να βελτιώνεται σε κάποια σημεία η υποδομή.

Όσον αφορά στα κράτη, υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους; Θα μπορούσατε να μου δώσετε μερικά παραδείγματα;

Βλέπουμε, ιστορικά, ότι ο σιδηρόδρομος, που διασχίζει σύνορα, έχει καταστήσει απαραίτητη τη συνεργασία μεταξύ εταιριών και κρατών. (...) Για παράδειγμα, το εύρος των σιδηροτροχιών πρέπει να είναι το ίδιο για να κινηθεί ένα τρένο από το ένα δίκτυο στο άλλο. Επίσης, ζητήματα όπως η συντήρηση και ο τρόπος με τον οποίον οι συρμοί παράγονται και συντηρούνται χρήζουν συνεργασίας. Ως εκ τούτου, υπάρχει ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ERA) που βρίσκεται στο Βαλενσιέν (Γαλλία), ο οποίος είναι ένας οργανισμός της ΕΕ που, σε συνεργασία με τη σιδηροδρομική βιομηχανία, θέτει τεχνικά πρωτόκολλα και προδιαγραφές. (...) Ένα άλλο παράδειγμα είναι η συνεργασία στον τομέα της λειτουργίας διασυνοριακών τρένων. Το τρένο «Θαλής», που λειτουργεί μεταξύ Βρυξελλών, Άμστερνταμ, Παρισιού και Γερμανίας είναι ένα μικρό δίκτυο μέσω του οποίου η διάβαση των συνόρων γίνεται πιο εύκολα. Έτσι δεν υπάρχει σταμάτημα στη διάβαση των συνόρων και μάλιστα μεταξύ Βελγίου και Ολλανδίας και Βελγίου και Γαλλίας, η διάβαση γίνεται στα 300km/h, κάτι το οποίο είναι τεχνολογικά πολύ ενδιαφέρον.

Το τρένο «Θαλής» κινούμενο με 300km/h συνδέει γρήγορα τις Βρυξέλλες με το Άμστερνταμ, το Παρίσι και αρκετές Γερμανικές πόλεις.

DEPARTURE: **LISBON, 2 SEPTEMBER** | ARRIVAL: **PARIS, 7 OCTOBER**

3 TRAINS | **3 PRESIDENCIES** | **26 COUNTRIES** | **36 DAYS**

Το 2021 ήταν το Ευρωπαϊκό Έτος των Σιδηροδρόμων. Ποια ήταν τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Έτους Σιδηροδρόμων στο να προωθηθεί το τρένο ως ένα αξιόπιστο και φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς;

Πιστεύω ότι υπήρξε ένα ιδιαίτερα θετικό αποτέλεσμα. Βέβαια, αν κοιτάξεις τον σιδηρόδρομο τώρα, δε θα δεις αμέσως μία μεγάλη αύξηση σε επιβάτες και εμπορεύματα. Καταφέραμε, όμως, να θέσουμε ένα πλαίσιο στο οποίο οργανώθηκαν πολλές δράσεις, που έφεραν κοντά ανθρώπους και οργανισμούς, οι οποίοι διαφορετικά δε θα ερχόντουσαν εύκολα σε επαφή. Έγιναν συζητήσεις σχετικά με τον σιδηρόδρομο, τα θετικά χαρακτηριστικά του, τα προβλήματά του και για το πώς μπορούν αυτά να επιλυθούν. Είδαμε, άλλωστε, τον ενθουσιασμό με τον οποίο καλωσορίστηκε το Connecting Europe Express από τα κράτη μέλη, ενώ παράλληλα διοργανώθηκαν δρώμενα και από τοπικούς φορείς. Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) υπέβαλε προτάσεις και δράσεις σχετικά με τον σιδηρόδρομο. Ένα ακόμα ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι το 2022 είναι το Ευρωπαϊκό Έτος των Νέων (European Year of Youth) και έχουμε επίσημα εκφράσει την επιθυμία μας να δημιουργήσουμε μία σύνδεση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Έτους Σιδηροδρόμων και του Ευρωπαϊκού Έτους Νέων. Από τη μία πλευρά επιδιώκουμε να κάνουμε το τρένο πιο γνωστό στους νέους ως μία βιώσιμη μέθοδο μετακίνησης και από την άλλη να καλέσουμε τους νέους να εργαστούν σε αυτόν τον τομέα. Οι σιδηροδρομικές εταιρίες μπορούν να είναι ιδιαίτερα ελκυστικές για τους νέους μετά το σχολείο ή το πανεπιστήμιο.

Νικόλαος-Εμμανουήλ Σκεύης, γ7

#ConnectingEurope Express

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Σιδηροδρόμου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οργάνωσε μία σειρά από δράσεις με στόχο να τονώσει το ενδιαφέρον του κόσμου για τον σιδηρόδρομο. Κορύφωση όλων αυτών των δράσεων αποτέλεσε το Connecting Europe Express, το οποίο διήρκησε από τις 2 Σεπτεμβρίου ως της 7 Οκτωβρίου του 2021.

Το Connecting Europe Express ήταν ένα δρομολόγιο τρένου το οποίο, σε 36 μέρες, διέσχισε σχεδόν όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες. Το ταξίδι υλοποιήθηκε από 3 διαφορετικά τρένα, έτσι ώστε να μπορέσουν να προσεγγιστούν χώρες με διαφορετικό πλάτος σιδηροτροχιών (στην Ευρώπη, πέραν των γραμμών συνηθισμένου πλάτους, οι οποίες έχουν υιοθετηθεί από τις περισσότερες χώρες, υπάρχουν και άλλα δύο συστήματα γραμμών διαφορετικού πλάτους, στην Ιβηρική χερσόνησο και στις χώρες της Βαλτικής). Το μεγάλο ταξίδι ξεκίνησε στις 2 Σεπτεμβρίου από τον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό της Λισαβόνας. Την 3η μέρα του ταξιδιού, οι επιβάτες μετεπιβιβάστηκαν στο τρένο standard πλάτους γραμμής (IUC) και συνέχισαν το ταξίδι τους στην κεντρική Ευρώπη. Στις 16 Σεπτεμβρίου το τρένο έφτασε στην Αθήνα και πέρασε τη νύχτα στον σιδηροδρομικό σταθμό του Ρουφ. Την 21η μέρα, οι επιβάτες επιβιβάστηκαν στο 3ο τρένο (σχεδιασμένο ειδικά για τις βαλτικές χώρες) για να επισκεφτούν τις χώρες της Βαλτικής, προτού συνεχίσουν το ταξίδι τους με το κανονικό τρένο την επόμενη μέρα. Το μεγάλο ταξίδι αυτό έφτασε στο τέλος του στις 7 Οκτωβρίου, 36 μέρες μετά, στον ανατολικό σιδηροδρομικό σταθμό του Παρισιού.

Connecting Europe Express 1st day

Connecting Europe Express last day

» Το ταξίδι αυτό είναι μοναδικό στη μακρά ιστορία του Ευρωπαϊκού σιδηροδρόμου, καθώς αποτέλεσε την πρώτη φορά που ένα δρομολόγιο επισκέφτηκε όλες τις ηπειρωτικές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Επίσης, μοναδικό είναι από την άποψη ότι κάθε σιδηροδρομικός οργανισμός έβαλε το λιθαράκι του στην υλοποίηση του προγράμματος. Κάποιοι προσέφεραν βαγόνια για καθήμενους, άλλοι βαγόνια με κρεβάτια και βαγόνια συνεδριάσεων, ενώ κάθε χώρα παρείχε τη μηχανή του τρένου για όσο διάστημα αυτό βρισκόταν στα σύνορά της.

Η εν λόγω δράση ήταν υψίστης αξίας. Λόγω της διεθνούς συνεργασίας στην οποία βασίστηκε, συνιστά επιστέγασμα της μακράς πολιτικής της ΕΕ με στόχο τη λεγόμενη ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, δηλαδή τη δημιουργία μίας ενιαίας οικονομίας, εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής μεταξύ των κρατών της Ευρώπης. Αυτό είναι άλλωστε η Ευρωπαϊκή ιδέα, μια ιδέα για μια Ευρώπη ενωμένη!

Νικόλαος-Εμμανουήλ Σκεύης, γ7

TRAINing

στα τρένα

Το Μουσείο Μπενάκη Παιχνιδιών στο Παλαιό Φάληρο.

Η αρχιτέκτονας και επιμελήτρια του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών, η κυρία Μαίρη Βέργου, μας «ξεναγεί» στα τρένα ενός νέου μοντέλου μουσείου που είναι έτσι διαμορφωμένο, ώστε να δημιουργεί στον επισκέπτη, μια -μη άμεσα συνειδητή- αίσθηση, ότι συμμετέχει σε ροή ταινίας κατά τη διάρκεια αργού traveling. Ενώ την κάθε μου λέξη!

Κυρία Βέργου, τα τρενάκια έχουν φανατικούς φίλους ακόμα και στη σημερινή εποχή, που ζούμε στη σφαίρα του PS. Πώς γίνεται αυτό;

Ωραία ερώτηση! Είχα αναρωτηθεί και εγώ. Ψάχνοντας, έμαθα ότι η βιολογία κρύβεται πίσω από την αγάπη (κυρίως των αγοριών) για τα τρένα. Με τα παιχνίδια που έχουν τροχούς, όπως τα τρένα, αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο περιστρέφονται τα πράγματα, κατανοούν τις τρεις διαστάσεις του χώρου και αυτό τα συναρπάζει. Το 2014, έρευνα διαπίστωσε ότι στις μαϊμούδες άρεσε να παίζουν με παιχνίδια που είχαν ρόδες! Επιπλέον, ας μην ξεχνάμε ότι από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, σκοπός του παιχνιδιού είναι να μυήσει ομαλά το παιδί στον κόσμο των ενηλίκων, να το ψυχαγωγήσει και να ασκήσει το μυαλό του.

Ο μηχανικός Richard Trevithick στις αρχές του 19ου

αιώνα σχεδιάζει την πρώτη ατμομηχανή. Το πρώτο τρένο παιχνιδι, τότε εμφανίζεται;

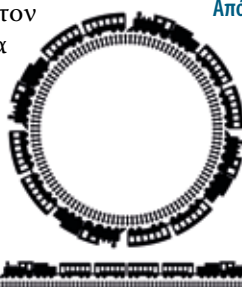
Στην Ευρώπη, τα πρώτα τρένα από ξύλο και μέταλλο κάνουν την εμφάνισή τους στη Βυτεμβέργη το 1859 από την εταιρία Märklin που αρχικά ειδικευόταν σε κουκλόσπιτα. Στην Αμερική, η εταιρεία

Carlisle & Finch, το 1897, λανσάρει τα πρώτα ηλεκτρικά τρένα χρησιμοποιώντας τις ράγες τους ως ηλεκτρικούς αγωγούς.

Στις αρχές του 1900 ο Joshua Lionel Cowen, εφευρέτης και μηχανικός με εμπορικό πνεύμα, ιδρύει την Lionel Manufacturing Company στη Νέα Υόρκη και σχεδιάζει το πρώτο του τρένο, το Electric Express.

Από πότε χρονολογούνται τα τρένα που βρίσκονται στη συλλογή του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών;

Χρονολογούνται από τις αρχές του 20ού αιώνα, με παλαιότερο ένα τρένο του Frank Hornby της

δεκαετίας του 1930. Ο Frank Hornby επινόησε ένα σύστημα μοντελισμού που βασιζόταν στις αρχές της μηχανολογίας και επέτρεπε τη δημιουργία μοντέλων από διάτρητες μεταλλικές πλάκες και ράβδους, που συνδέονταν με κοχλίες, μπουλόνια και ρόδες. Το 1898 δημιούργησε την εταιρία **Meccano** στο Liverpool της Μ. Βρετανίας, που θεωρείται ότι προέκυψε από τη φράση «Make and know».

Ποιο θεωρείτε σπάνιο απόκτημα της συλλογής του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών;

Είναι ο **ελληνικής κατασκευής κουρδιστός σταθμός με τρένο**, της εταιρίας Χρήστος & Ευάγγελος Παπαευαγγέλου Ο.Ε, εμπορικό σήμα **ΦΙΝΟ** ή **FINO**, Ελλάδα 1960-1962. Ο σταθμός τρένου **ΦΙΝΟ** με μηχανή και βαγόνια σε πλατφόρμα από χρωμολιθογραφημένο τσίγκο, λειτουργεί με μηχανισμό κλειδιού (clockwork). Ήταν ένα ακριβό τρένο για την εποχή του, γιατί μετά τη δεκαετία του 1960 ο τσίγκος δεν ήταν πλέον ένα φτηνό υλικό. Επιπλέον, απαιτούνται για την κατασκευή του

Ένα από τα παλαιότερα τρένα του μουσείου της δεκαετίας του 1930.

πολλά στάδια παραγωγής με την περισσότερη δουλειά να γίνεται στο χέρι. Αρχικά τύπωναν σε λαμαρίνα τα ξεχωριστά τμήματα του παιχνιδιού. Ύστερα έκοβαν κάθε τμήμα. Τα τυπωμένα τμήματα έμπαιναν σε πρέσες και διαμορφώνονταν σε καλούπια. Ύστερα τοποθετούσαν τον τσίγκο σε κοπτικά καλούπια για να πάρει. Για ένα παιχνίδι χρειάζονταν το λιγότερο από 3 έως 10 καλούπια!

Μεγάλη δωρεά στο Μουσείο, θεωρείται το «τρένο των ονείρων των παιδικών χρόνων» του Αλέξανδρου Τομπάζη, που το έφτιαξε ο πατέρας του. Γιατί το ονόμασε έτσι;

Είναι τρένο του Frank Hornby, πλαισιωμένο από κτίσματα. Στις αρχές της δεκαετίας του '40, στις Ινδίες, ο

Νικόλαος Τομπάζης, θέλοντας να ευχαριστήσει τα δυο παιδιά του και να τους κάνει σε κάποια γενέθλια ή τα Χριστούγεννα, με άκρα μυστικότητα έκλεισε ένα δωμάτιο του σπιτιού. Πήρε τα ξυλουργικά του εργαλεία και έφτιαξε **υπό κλίμακα:** σταθ-

μό, αποβάθρες, αμαξοστάσιο, σπίτια, τηλεφωνικούς θαλάμους, δημόσια κτίρια με τις στέγες τους, τις επιγραφές τους και με τα διάφορα «μπιχλιμπίδια» τους. Μια μέρα άνοιξε το δωμάτιο που είχε μετατρέψει σε έναν μικρό παράδεισο, εκπλήσσοντας τους πάντες! Δεν έπαιζαν όμως μόνο τα δύο παιδιά του εκεί, ο Αλέξανδρος και η αδερφή του, έπαιζαν και οι μεγάλοι! Έμπαιναν στη μέση του τραπέζιού όλοι μπουσουλώντας και διασκέδαζαν ατέλειωτες ώρες.

Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Βέργου.

Και εγώ, Παναγιώτη Οδυσσέα, για την αγάπη σου στο Μουσείο.

Παναγιώτης-Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

Και εμείς στον Όμιλο του Περιοδικού μας αποχαιρετήσαμε το 2021 με το δικό μας τρενάκι ... από μπισκότο

Το τρενάκι ήταν ευγενική χριστουγεννιάτικη προσφορά του Παναγιώτη-Οδυσσέα Κουλουρίδη.

DR ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ & ΤΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ BIG BANG ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ!

➔ ΜΕ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 56.000 FOLLOWERS το Instagram κάνει **parkour** στην ελληνική αρχαιότητα! Στα στόρι του **Archaeostoryteller**, «στριμώχνει» σε χρονομηχανή όλους τους γνωστούς και άγνωστους πρωταγωνιστές της, σε μια ανελέητα κωμική και συναρπαστική back to the future περιπέτεια. Στο νέο του βιβλίο πετυχαίνει το ακατόρθωτο: **Χωράει όλη την αρχαιότητα στο ασανσέρ**. Τυπικά είναι Διδάκτωρ Αρχαιολογίας (πρώτο πτυχίο από το Ρέντινγκ της Μ. Βρετανίας και μεταπτυχιακό από το πανεπιστήμιο Νότιγχαμ). Για μένα είναι **το πρότυπο του αρχαιολόγου της GENERATION Z, που θεωρεί ότι τα εκθέματα δεν ανήκουν στα μουσεία αλλά στους ανθρώπους και κάνει την ελληνική αρχαιότητα brand!**

«Το καπέλο ανήκει στο μουσείο», λέει ο Ιντιάνα Τζόουνς, αλλά είναι αρχαιολόγος στο φανταστικό Marshall College του '30 και όχι στον ρεαλιστικό κόσμο του 2022 όπως ο Dr Θεόδωρος Παπακώστας. Ας ξεκινήσουμε από αυτόν.

Πρόσφατα ο Ίντι κατηγορήθηκε για ρατσισμό απέναντι στους αυτόχθονες και γενικά ως αρνητικό πρότυπο. Πολλοί συνάδελφοί σας λένε ότι οι ταινίες του τους έκαναν να γίνουν αρχαιολόγοι. Εσάς, σας επηρέασαν; Πώς πιστεύετε ότι θα υπερασπιζόταν ο ίδιος τον εαυτό του και τι θα έλεγε για την αρχαιολογία του σήμερα;

Πολλοί συνάδελφοί μου, όντως, θέλησαν να γίνουν αρχαιολόγοι, επειδή είδαν ως παιδιά τον Ίντι. Τότε δεν μπορούσαν να ξέρουν ότι ο Ίντι δεν είναι αρχαιολόγος. Και αν ήταν, έστω κάποτε, ήταν σε μια εποχή και με έναν τρόπο που είναι τελείως ξεπερασμένος. Η αρχαιολογία δεν είναι κυνηγός θησαυρών (μη σε ξενίζει το θηλυκό άρθρο. Γιατί πρέπει όλα να τα γράφουμε ντε και καλά με αρσενικό άρθρο; Άσχετο. Συνεχίζω).

Ο Ιντιάνα Τζόουνς θα υπερασπιζόταν τον εαυτό του, όπως κάνουν όλοι για όλα. Και ένας ρατσιστής θα υπερασπιζόταν τον εαυτό του θεωρώντας ότι έχει δίκιο να είναι ρατσιστής. Ο Ίντι κυνηγούσε θησαυρούς.

Ο αρχαιολόγος κυνηγάει τη γνώση και την πληροφορία. Και η πληροφορία υπάρχει παντού και όχι μόνο στο εύρημα το ένα, που, αν το αποσπάσεις από το πλαίσιο του και το αγνοήσεις, χάνεις πάρα πολλές πληροφο-

ρίες. Εμένα και πολλούς άλλους εν Ελλάδι δε μας επηρέασε ο Ιντιάνα αλλά το γεγονός πως ζούμε σε μια χώρα κατάμεστη από μνημεία αρχαίας κληρονομιάς.

Καταρρίπτετε συνεχώς ως ξεπερασμένους τους μύθους για τους αρχαιολόγους, ότι σκάβουν σε όλη τους τη ζωή σε εξωτικά μέρη, ότι εργάζονται μόνο σε μουσεία και πανεπιστήμια. Είστε αντισηματικός αρχαιολόγος ή απλώς δεν ξέρουμε τι κάνουν οι αρχαιολόγοι;

Δεν ξέρει ο περισσότερος κόσμος τι κάνουν οι αρχαιολόγοι. Οι αρχαιολόγοι μελετούν το ανθρώπινο παρελθόν μέσα από τα κατάλοιπά του. Προφανώς και ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της δουλειάς μας είναι η ανασκαφή.

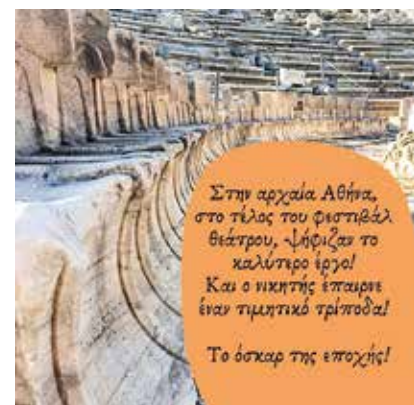
Αλλά δε είναι μόνο αυτό. Και φυσικά δεν σκάβουμε να βρούμε ευρήματα. Σκάβουμε για να απαντήσουμε ερωτήματα. Και το πιο σημαντικό εύρημα από όλα είναι το χώμα. Γιατί το πώς καλύφθηκαν τα αρχαία και τα στρώματα χώματος που τα κάλυψαν, από την αρχαιότητα ως τώρα, είναι τίγκα στην απαραίτητη πληροφορία! Μας λένε πότε θάφτηκε κάτι, μας λένε για τη στιγμή που θάφτηκε, μας λένε ακόμη και για το τι έτρωγαν,

Στο βιβλίο σας «Χωράει όλη η αρχαιότητα στο ασανσέρ;» (εκδ. Key Books) με τον συνομιλητή σας δημιουργείτε έναν character. Δώστε μας το προφίλ του, όπως το σκεφτήκατε. Αφορμή της πλοκής είναι η ερώτησή του: «Με τι ασχολείστε; Αυτό και μόνο, με προδιαθέτει.

Δε μου αρέσουν οι τυπικότητες. Έπλασα τον διάλογο στο βιβλίο όπως μιλώ κι εγώ με τους ανθρώπους, άμεσα, άνετα και ελεύθερα. Αν αυτό ενοχλεί κάποιον, απλά προτιμώ να το σεβαστώ και να απομακρυνθώ.

Αλλά πιστεύω στην αμεσότητα στην επικοινωνία και δεν τη θεωρώ αγένεια.

Στην αρχαία Αθήνα, στο τέλος του φιστιβάλ θιάτρου, λήφει το καλύτερο έργο! Και ο νικητής έπαιρνε έναν τιμητικό τρίποδα! Το όσκαρ της εποχής!

πώς ζούσαν, τι φυτά είχαν οι άνθρωποι τότε (η λεπτομερής ανάλυση με μικροσκόπια και οι αναλύσεις πλέον μας αποκαλύπτουν πάρα πολλά).

Λέτε ότι "Η μελέτη του παρελθόντος είναι η συλλογική πανανθρώπινη ανάμνησή μας, σαν μια τεράστια συνεδρία ψυχοθεραπείας". Μπορείτε να μας το εξηγήσετε;

Η αρχαιολογία ψάχνει τον άνθρωπο. Όταν μέσα από την αρχαιολογία ανακαλύπτουμε την ποικιλία και το εύρος της ανθρωπίνης ύπαρξης, γινόμαστε καλύτεροι. Παράδειγμα; Κάποτε η ανθρωπότητα έφτασε να μπορεί να δημιουργήσει από το τίποτε έννοιες όπως η Δημοκρατία ή η Φιλοσοφία, ή οι τέχνες

και οι επιστήμες. Αυτό μας δίνει δύναμη για το τι είμαστε ικανοί να κάνουμε. Άλλο παράδειγμα; Πλέον δεν έχουμε σκλάβους όπως είχαν στην αρχαιότητα, γιατί γίναμε καλύτεροι. Πρέπει να το θυμόμαστε για να μη το ξαναζήσουμε.

Επίσης πλέον αναπτύξαμε την ιατρική και δεν πεθαίνουμε από μια τερηδόνα, όπως στην αρχαιότητα.

Ο Αϊνστάιν μάς βγάζει τη γλώσσα και ο μεγαλύτερος ίσως αρχαιολόγος ever (όπως έχετε πει), ο V. Gordon Childe έχει φωτογραφηθεί με ένα αρκουδάκι. Αυτό τους κάνει pop;

Τους κάνει ακομπλεξάριστους. Και η ανθρωπότητα πρέπει να μπορεί να εντοπίσει τα κόμπλεξ της, τις εμμονές της τις δεισιδαιμονίες της, τα στερεότυπά της, και να τα λύνει! Για να πάμε μπροστά και να γίνουμε καλύτεροι.

Στο Netflix, στην ταινία "The dig", βλέπουμε την αληθινή ιστορία της ανεκτίμητης ανακάλυψης ενός κουφαριού πλοίου της αγγλοσαξονικής περιόδου. Σήμερα βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο, που τότε ενδιαφερόταν κυρίως για το πώς θα κλέψει τη δόξα από τα χέρια ενός παθιασμένου «σκαφτιά», που δικαιώθηκε αργότερα. Αρχαιολόγοι vs Μουσεία είναι το σύνθημα παρασκήνιο;

Όχι, η ταινία έχει μεγάλο ποσοστό φαντασίας του σεναριογράφου και του σκηνοθέτη και δεν βασίζεται απόλυτα σε ιστορικά δεδομένα, απλά εμπνέεται. Κάτι που είναι αλήθεια, βέβαια, είναι ότι εκείνη την εποχή υπήρχαν και ερασιτέχνες αρχαιολόγοι, ενώ οι επίσημοι αρχαιολόγοι ήταν πιο ψηλομύτηδες και σνομπ. Τα πράγματα έχουν αλλάξει πάρα πολύ. Τότε στη Βρετανία, αρχαιολογία έκαναν μόνο (ή κυρίως) οι πολύ πλούσιοι ως χόμπι.

Οι φτωχότεροι άνθρωποι έπρεπε να εργαστούν. Δεν είχαν περιθώριο να σπουδάσουν και να ασχοληθούν με τις επιστήμες. Πλέον, οι επιστήμες και οι σπουδές είναι πιο προσβάσιμες σε όλους τους ανθρώπους. Και αυτό έκανε καλό και στις επιστήμες. Επίσης ξέρουμε πλέον ότι οι ερασιτέχνες αρχαιολόγοι κάποιες φορές έκαναν καλό στην επιστήμη με κάποια ανακα-

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΨΑΧΝΕΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ. ΟΤΑΝ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ, ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ.

λυψη, αλλά πολύ περισσότερες φορές έκαναν κακό γιατί δεν ήξεραν τι να προσέξουν και πώς να διασώσουν ένα εύρημα!

Σας αρέσει ο Αστερίξ και τι πιστεύετε ότι πέτυχαν με τη δουλειά τους οι Goscinny/Uderzo;

Ναι, μου αρέσει και μου άρεσε από παιδί. Τρελαίνομαι ακόμη για την ένατη τέχνη (τα κόμικς) και όπως όλα τα κόμικς, έτσι και ο Αστερίξ κάνει ό,τι κάνουν όλες οι μορφές τέχνης: Κάνουν τη ζωή μας πιο διασκεδαστική και επομένως ομορφότερη.

Αν σας πρότεινε το Υπουργείο Παιδείας να δημιουργήσετε βιβλία ιστορίας, θα λέγατε ναι ή όχι;

Μόνος μου; Μάλλον όχι. Δεν αρκώ εξάλλου. Θα ήθελα όμως να συνεισφέρω. Βέβαια, θα ήθελα να παρουσιάσω μια πιο ανθρώπινη και σφαιρική πλευρά της ιστορίας και δυστυχώς έχουμε ακόμη κάποιους κύκλους συντηρητικούς στην ελληνική κοινωνία που αντιδρούν. Εύχομαι να μην επικρατήσει ο συντηρητισμός.

Τα παιδιά έχουν ανάγκη τον μύθο. Από πότε νομίζετε όμως ότι μπορούν να διαβάσουν σημεία της ιστορίας χωρίς λήφτινγκ;

Στο Γυμνάσιο ναι, και στο Λύκειο σίγουρα. Πρώτον, διαφωνώ να δίνουμε τόση έμφαση στον μύθο (και στη μυθολογία – Ωραία η ελληνική μυθολογία, αν και τη μαθαίνετε μισή και κουτσουρεμένη, αλλά η ανθρώπινη ιστορία και ο πολιτισμός είναι συγκλονιστικότερα). Θεωρώ ότι τα παιδιά είναι πιο ικανά να ακούσουν την αλήθεια από ό,τι νομίζουμε. Οι μαθητές Λυκείου είναι εγκεφαλικά αναπτυγμένοι και ικανοί να καταλάβουν τα πάντα. Και δεν μπορούμε να τους αντιμετωπίζουμε ούτε σαν ηλίθιους, ούτε σαν ανώριμους.

Ο E.Gombrich ολοκλήρωσε την εκπληκτική «Η μικρή ιστορία του κόσμου» με το να την απαγγέλλει πρώτα στη γυναίκα του (podcast του 1936). Η εθνική μας φωτογράφος, η Nelly's, στο ελληνικό περίπτερο της έκθεσης στη Ν.Υ. δημιούργησε με φωτογραφίες της από αγάλματα κολάζ (IG του 1936). Την εξέλιξη αυτών των ιδεών τη βλέπουμε στη δουλειά σας. Στο μέλλον τι ονειρεύεστε να συμβεί;

Ονειρεύομαι να σταματήσουμε να βλέπουμε την κληρονομιά μας ως κάτι μακρινό, ανέγγιχτο, ιερό και απόμακρο, να τη φέρουμε κοντά μας και να τη γνωρίσουμε.

Να την κάνουμε κομμάτι της ζωής μας και να μπορούμε και να εμπνευστούμε και να διασκεδάσουμε με αυτήν, αλλά και πατώντας επάνω της, να καταφέρουμε επιτέλους να φτιάξουμε κάτι ακόμη καινούργιο, το οποίο θα θαυμάζουν αργότερα οι γενιές που είναι να έρθουν.

Ευχαριστούμε πολύ τον Dr Θεόδωρο Παπακώστα.

Παναγιώτης-Οδυσσέας Κουλουρίδης, γ4

ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ

➔ Πρόσφατα επισκέφτηκα την υπέροχη Ρώμη, στο κέντρο της Ιταλίας, που αποτελεί και την πρωτεύουσα της χώρας. Επισκέφτηκα πολλά δημοφιλή και εκθαμβωτικά αξιοθέατα που με εντυπωσίασαν και με εξέπληξαν με την ομορφιά τους! Ωστόσο, από όλα τα μέρη που πήγα, περισσότερο μου κίνησε το ενδιαφέρον και με σαγήνευσε ο γοητευτικός καθεδρικός ναός

του Αγίου Πέτρου και τα εντυπωσιακά μουσεία που τον περιτριγυρίζουν, τα οποία βρίσκονται όλα στο ανεξάρτητο κράτος του Βατικανού, στη δυτική πλευρά της πόλης της Ρώμης.

Κατηφορίζοντας τον πασίγνωστο δρόμο του Συμβιβασμού, όπως ονομάζεται, βρεθήκαμε στην πλατεία του Αγίου Πέτρου. Ήταν κατάμεστη! Άνθρωποι περπατούσαν, τραβούσαν αναμνηστικές φωτογραφίες και περιπλανιόντουσαν εντυπωσιασμένοι τριγύρω από τον ιερό ναό. Εγώ, μαγεμένη από την εικόνα που αντίκριζα, στεκόμουν ασάλευτη στο κέντρο της πλατείας και αναρωτιόμουν τι επρόκειτο να δω στο εσωτερικό της μεγάλης και τόσο ξακουστής εκκλησίας. Ο ψηλός στενός οβελίσκος με τον χρυσό συμβολικό σταυρό στην κορυφή του, δέσποζε στο κέντρο της πλατείας και έλκυε την προσοχή των ανθρώπων, καθώς όλοι φωτογραφίζονταν δίπλα σε αυτόν. Στο βάθος της πλατείας έστεκε αψεγάδιαστη η εκκλησία του Αγίου Πέτρου, ενώ τριγύρω υπήρχαν πολλές κολόνες που κατέκλυζαν τη γιγαντιαία πλατεία. Τις σκέψεις μου διέκοψε ο αδερφός μου φωνάζοντάς μου να τους ακολουθήσω. Μετά από αρκετή ώρα αναμονής κατορθώσαμε να μπούμε.

Αρχικά περάσαμε τις μεγάλες πύλες και αμέσως βρεθήκαμε σε έναν διάδρομο με πολλές εισόδους, οι οποίες σε κατεύθυναν προς το εσωτερικό του ναού. Μπαίνοντας μέσα, πραγματικά γοητεύτηκα από την απεριγραπτη ομορφιά του! Ήταν ευρύχωρος και εντυπωσιακός. Στο κέντρο υπήρχε ένας μακρύς διάδρομος που κατέληγε στον χρυσό βωμό, όπου στέκονται οι ιερείς, όταν τελούν τη θεία λειτουργία. Ο βωμός καλύπτονταν από μία μεγάλη σκεπή, σαν πυραμίδα, διακοσμημένη με

λίζοντας τη σοφία. Στον πίνακα φαίνεται κρυμμένη η Εύα, πράγμα που σηματοδοτεί την επερχόμενη δημιουργία της και πολλές άλλες ενδιαφέρουσες υποθέσεις. Τέλος, το τρίτο και ομορφότερο κατά τη γνώμη μου αξιοθέατο που επισκεφτήκαμε, ήταν οι ξακουστές τέσσερις Αίθουσες του Ραφαήλ. Τα τέσσερα δωμάτια αυτά αποτελούν αίθουσες υποδοχής. Είναι γνωστά κυρίως για τις τοιχογραφίες τους, σχεδιασμένες και ζωγραφισμένες από τον φημισμένο καλλιτέχνη, Ραφαήλ. Οι αίθουσες αυτές επρόκειτο να γίνουν το διαμέρισμα του Πάπα Ιουλίου του Β'. Ωστόσο, ο Πάπας αυτός δεν συμπαθούσε καθόλου τον Πάπα Αλέξανδρο τον ΣΤ', τον οποίο και διαδέχθηκε. Έτσι, δεν ήθελε να υπάρχει τίποτα στο καινούργιο του διαμέρισμα που να του θυμίζει τον αντίπαλό του. Με αυτή την αφορμή, κάλεσε τον Ραφαήλ και του ζήτησε να ανακαινίσει τον χώρο και να τα κάνει όλα από την αρχή. Ο Ραφαήλ άρχισε αμέσως τη δουλειά, με αποτέλεσμα να τελειώσει σύντομα το εκθαμβωτικό αυτό διαμέρισμα, με εκπληκτικές τοιχογραφίες και πίνακες. Οι πιο επιβλητικοί

χρυσό και άλλα πολύτιμα αντικείμενα, που αναδείκνυαν τη σημασία του βωμού. Στον ίδιο χώρο υπήρχε ένα μικρό ντιβάνι κι ένα τραπέζι για να κάθεται ο Πάπας κατά τη διάρκεια των τελετών στις οποίες παίρνει μέρος. Η εκκλησία περιστοιχιζόταν από επιμέρους παρεκκλήσια, όπου οι πιστοί πήγαιναν να προσευχηθούν ή να εξομολογηθούν. Λίγο πιο δίπλα από τον βωμό, στην κορυφή της στέγης, δέσποζε ο μεγάλος κι επιβλητικός τρούλος του Αγίου Πέτρου, τον οποίο είχε σχεδιάσει και ζωγραφίσει ο πλέον δημοφιλής καλλιτέχνης της εποχής, ο Μιχαήλ Άγγελος. Τον ναό στόλιζε ένα μαρμάρινο γλυπτό της Αναγέννησης, που ονομάζεται «Πιετά», που επίσης φιλοτεχνήθηκε από τον Μιχαήλ Άγγελο από το 1499 έως το 1501. Είναι γνωστό και ως «Αποκαθήλωση». Έχει σχήμα πυραμίδας και η Παναγία απεικονίζεται σε πολύ νεαρή ηλικία, πράγμα παράδοξο, καθώς κρατά τον 33χρονο γιο της στα χέρια της. Η νεανική της ηλικία συμβολίζει την αγνότητα, την πίστη και την αθωότητα που έχει μέσα της. Αφού επισκεφτήκαμε και τις μικρές εγκαταστάσεις και τις αίθουσες τριγύρω, θεωρήσαμε πως ήταν πλέον ώρα να συνεχίσουμε την περιήγησή μας στα μουσεία του Βατικανού! Εγώ μαγεμένη από την αξιοθαύμαστη εκκλησία, δεν ήθελα να φύγω. Ωστόσο, υποχώρησα αναγκαστικά, καθώς ανυπομονούσα για το τι θα θαυμάσω στη συνέχεια.

Βγαίνοντας από τον ναό, βρεθήκαμε σε έναν εκτενή πανέμορφο κήπο. Ήταν τόσο προσεγμένος και περιποιημένος! Είχε μικρά μονοπάτια, που το καθένα σε οδηγούσε σε μία αίθουσα του μουσείου του Βατικανού. Στο κέντρο του κήπου, κυριαρχούσε μια μεγάλη, χρυσή σφαίρα, ένα σύγχρονο και μοντέρνο γλυπτό του Αρνάλντο Πομοντόρο. Προσπερνώντας αυτό το αξιοθέατο, προχωρήσαμε στο Αποστολικό Παλάτι, δηλαδή την κατοικία του Πάπα και εισήλθαμε στον πιο γνωστό χώρο του μουσείου, την Καπέλα Σιξτίνα. Είδαμε φιγούρες στην οροφή του, οι οποίες απεικονίζουν τη δημιουργία του κόσμου, την κόλαση και τον παράδεισο. Πιο συγκεκριμένα, με εντυπωσίασε ο πίνακας με την γέννηση του Αδάμ. Πολλοί έχουν αναλύσει αυτό τον πίνακα λέγοντας πως το σεντόνι που σκεπάζει τον Θεό και τους αγγέλους του έχει σχήμα εγκεφάλου συμβο-

Επάνω Αριστερά:
Η Καπέλα Σιξτίνα ή
Παρεκκλήσιο του Σίξτου
είναι παρεκκλήσιο του
Αποστολικού Παλατιού,
της επίσημης κατοικίας
του Πάπα.

Επάνω Δεξιά:
«Η Δημιουργία του
Ανθρώπου» έργο
του Μιχαήλ Άγγελου
απεικονίζει ένα
απόσπασμα από
τη Βίβλο, «Ο Θεός
δημιούργησε τον
άνθρωπο κατ' εικόνα
Του»

Η νωπογραφία «Σχολή των Αθηνών»
έργο του Ραφαήλ Σάντιο δημιουργήθηκε
μεταξύ του 1510-1511

1: Ζήνων ο Κιτιεύς
2: Επίκουρος
3: (Φεδερικός II, Δούκας της Μάντοβα)
4: Αναξίμανδρος ή Εμπεδοκλής
5: Αβερρόης
6: Πυθαγόρας
7: Αλκιβιάδης ή ο Αλέξανδρος ο Μέγας
8: Αντισθένης ή ο Ξενοφών
9: Υπατία
10: Αισχίνης ή ο Ξενοφών
R: Απελλής
11: Παρμενίδης
12: Σωκράτης
13: Ηράκλειτος (Μιχαήλ Άγγελος)
14: Πλάτων (Λεονάρντο Ντα Βίντσι)
15: Αριστοτέλης
16: Διογένης της Σινώπης
17: Πλωτίνος
18: Ευκλείδης ή Αρχιμήδης (Μπραμάντε)
19: Ζωροάστρης
20: Κλαύδιος Πτολεμαίος
21: Πρωτογένης

ήταν «Η Σχολή των Αθηνών», «Η Δωρεά της Ρώμης» και τέλος «Το Όραμα του Σταυρού». Μου άρεσαν τα χρώματα και γενικώς ο τρόπος που ο ζωγράφος εξέφραζε τα συναισθήματά του μέσα από τις αποχρώσεις και τα σχέδιά του. Ήταν εκπληκτικό!

Κάπως έτσι τελείωσε η περιήγησή μου στο θελκτικό κράτος του Βατικανού. Πιστεύω πως ήταν από τα καλύτερα μέρη που έχω επισκεφτεί. Έμεινα άφωνη από το πόσο προσεγμένη διατηρείται η εκκλησία του Αγίου Πέτρου αλλά και τα Μουσεία του Βατικανού. Με σαγήνευσαν οι πίνακες, τα γλυπτά και οι τοιχογραφίες που στολίζουν και προσθέτουν περισσή λάμψη στους ναούς και τα μουσεία. Προτείνω ανεπιφύλακτα να το επισκεφτείτε και είμαι σίγουρη πως θα εκπλαγείτε κι εσείς, όπως εγώ!

Σοφία Κούκου, α4

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ

ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

ΓΕΝΝΗΘΗΚΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟ ΑΙΩΝΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ και για την κατασκευή μου είναι υπεύθυνοι οι αρχιτέκτονες, Φειδίας, Ικτίνος και Καλλικράτης, στους οποίους χάρισα αιώνια υστεροφημία. Οι τρεις αυτοί δημιουργοί μου επέλεξαν τον δωρικό ρυθμό στους κίονές μου και τον λόγο για τον οποίο κατασκευάστηκα. Ο λόγος αυτός, δεν είναι άλλος από τη λατρεία της πάνσοφης γλαυκόματης κόρης του Δία, Αθηνάς η οποία πανέμορφη παρθένα καθώς είναι, τους έδωσε έμπνευση για το όνομά μου, Παρθενώνας! Από τότε και μέχρι σήμερα, αποτελώ τον λαμπρότερο και πιο φημισμένο ναό της Αθήνας και για αυτό τον λόγο, θεωρούμαι πλέον και το σύμβολό της. Οι περισσότεροι άνθρωποι στον κόσμο με θαυμάζουν και με αναγνωρίζουν για την ομορφιά μου και την ιδιαίτερης λεπτομέρειας αρχιτεκτονική μου. Οι πιο πολλοί, όμως, δε γνωρίζουν την πραγματική μου ιστορία και πόσες καταστροφές ξεπέρασα για να φτάσω να είμαι από τα πιο φημισμένα μνημεία του πλανήτη.

Όταν κατασκευάστηκα για πρώτη φορά, κατάφερα να στολίζω τον ιδιαίτερης σημασίας για τους Αθηναίους λόφο της Ακρόπολης για ελάχιστα χρόνια, καθώς το 480 π.Χ. λεηλατήθηκα από τους Πέρσες όπως και άλλα μνημεία στην Ακρόπολη. Παρόλα αυτά επισκευάστηκα σύντομα και το 454 π.Χ. μεταφέρθηκε στο εσωτερικό μου το ταμείο της Αθηναϊκής Συμμαχίας από τη Δήλο, το οποίο ήταν ακόμα εν χρήση το 406 π.Χ.

Κατάφερα να μείνω άθικτος μέχρι τους Μακεδονικούς χρόνους (359-334 π.Χ.), όπου τότε, αναρτήθηκαν στα τοιχώματά μου τρόπαια, χρυσές ασπίδες και γενικότερα λάφυρα από τις ποικίλες νίκες του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Έπαθα,

όμως, σοβαρές καταστροφές κατά την εξουσία του τυράννου Λάχαρη. Πιο συγκεκριμένα, ο τυράννος αυτός αφαίρεσε τις ασπίδες και τα άλλα λάφυρα και απέσπασε χρυσάφι και κοσμήματα από το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς που στεγάζεται μέσα μου. Επιπλέον, αυτή την εποχή ο Δημήτριος ο Πολιορκητής χρησιμοποίησε το πίσω μέρος μου για προσωπικό του κατάλυμα, κάτι το οποίο είχε ως συνέπεια σοβαρές καταστροφές.

Ευτυχώς κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους δε μου ασκήθηκαν αλλαγές. Την εποχή του Βυζαντίου, όμως, έγινε η μετατροπή μου σε Χριστιανική Εκκλησία, καθώς στα Βυζαντινά έτη είχε απαγορευθεί κάθε είδους ελληνική λατρεία. Αυτό συνέβη

Η κατασκευή του Παρθενώνα ξεκίνησε το 448/7 π.Χ. και τα εγκαίνια έγιναν το 438 π.Χ. στα Μεγάλα Παναθήναια, ενώ ο γλυπτός διάκοσμος περατώθηκε το 433/2 π.Χ.

Τα μυστικά του

1. Η Χρυσή Τομή
2. Μαθηματικές συμμετρίες
3. Το φως
4. Ο ιδιαίτερος χώρος
5. Δεν υπάρχουν ευθείες αλλά καμπύλες
6. Αντισεισμικότητα

Παρά τις
πολλαπλές
προσπάθειες
των Ελλήνων για
την ανάκτηση
των εκλεκτών
μαρμάρων μου,
δεν έχει γίνει
ακόμα εφικτή η
επιστροφή τους.
Παρ όλα αυτά
δεν παύουν να
έχουν ιδιαίτερη
θέση στην ψυχή
κάθε Έλληνα.

περίπου τον έκτο αιώνα μ.Χ. Αυτή η απόφαση, έφερε διάφορες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις στο κλασικό μου σχήμα. Επίσης, στο μπροστινό μέρος μου, προστέθηκε η αψίδα του ιερού και κατασκευάστηκε ένα βαπτιστήριο στο εσωτερικό μου. Το 486 π.Χ., το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς απομακρύνθηκε και μεταφέρθηκε από τον ναό μου στο σπίτι του ιερέα Πρόκλου. Υπήρξα η εξαίρεση, καθώς διατήρησα τα αετώματά μου μέχρι και τη σύγχρονη εποχή, κάτι το οποίο εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε ναό.

Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας, με χρησιμοποίησε για κατάλυμά του ο Φράγκος άρχοντας των Αθηνών, Όθων ντε λα Ρος. Έπειτα, αποδόθηκα στη Ρωμαϊκή εκκλησία και έγινα Λατινικός ναός προς τιμήν της Θεοτόκου.

Τα Μάρμαρα
του Παρθενώνα
στο Βρετανικό
Μουσείο
του Λονδίνου.

Όταν όμως με επισκέφτηκε ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής, το 1458 μ.Χ. έπεσα στα χέρια των Τούρκων. Τον 17^ο αιώνα μεταμορφώθηκα σε τζαμί, το οποίο, όμως, δεν πληρούσε τις προδιαγραφές της ισλαμικής θρησκείας και για αυτόν τον λόγο δεν μπόρεσε ποτέ να γίνει λατρευτικό τέμενος των Μωαμεθανών.

Ένα γεγονός το οποίο συνέβαλε δραματικά στην καταστροφή μου ήταν ο βομβαρδισμός μου το 1687. Η μοιραία βόμβα που με μετέτρεψε σε ερείπιο, ρίχτηκε από τον Μοροζίνι με ένα κανόνι τοποθετημένο κοντά στην Αγία Αικατερίνη στην Πλάκα, στόχος του οποίου ήταν τα πυρομαχικά των Τούρκων, τα οποία φυλάσσονταν στο εσωτερικό μου. Αυτό βέβαια είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή μου.

Ένα από τα συμβάντα που τραυμάτισαν τη ζωντάνια μου περισσότερο από κάθε άλλη καταστροφή, ήταν στις αρχές του 17^{ου} αιώνα μ.Χ., όταν ο Σκοτσέζος λόρδος Έλγιν, μαζί με τους συντρόφους του, έκλεψε πολλά από τα σημαντικότερά μου μάρμαρα για να τα πάρει στην πατρίδα του. Πιο συγκεκριμένα, όταν στάλθηκε ως έκτακτος πρεσβευτής το 1799 στην Κωνσταντινούπολη λόγω της εκστρατείας του Ναπολέοντα στην Αίγυπτο, είχε λάβει τις οδηγίες να ασχοληθεί μόνο με πολιτικά ζητήματα. Τελικά, όμως, το μόνο πράγμα το οποίο τον ενδιέφερε και ασχολήθηκε ήταν η κλοπή των γλυπτών μου. Η αρχή της καταστροφής των γλυπτών μου ξεκίνησε το 1800, όταν ο Έλγιν, έστειλε στην Αθήνα ειδικούς με σκοπό να καταγράψουν τα μνημεία στον ιερό λόφο μου και έπειτα, αφού πάρουν άδεια από τους Τούρκους, να τα αφαιρέσουν και να τα μεταφέρουν στη χώρα τους. Το 1801 επιτράπηκε στον Έλγιν η αφαίρεση των γλυπτών.

Έτσι, λοιπόν, ο επίσημος αντιπρόσωπος του Έλγιν, Λουζιέρι, εγκαταστάθηκε στην Ακρόπολη και άρχισε να επιλέγει τα γλυπτά και τα αρχιτεκτονικά μέλη μου τα οποία θα έπαιρνε. Η αφαίρεση των γλυπτών μου, όμως, δεν ήταν καθόλου εύκολη, καθώς με βανδάλισαν για την απόσπαση πολλών από αυτά. Πιο συγκεκριμένα, πολλοί πριονισμοί έγιναν απρόσεκτα, προκλήθηκαν πολλές σοβαρές ζημιές και τέλος διαταράχτηκε η στατική ισορροπία των κτηρίων στα οποία βρίσκονταν αυτά τα γλυπτά.

Το 1801, λοιπόν, ξεκίνησε η αρπαγή των αριστουργημάτων μου. Ο Έλγιν κατάφερε να αποκομίσει 253 γλυπτά έργα, πολλά αγγεία, αρχιτεκτονικά ρολόγια κτλ. Από τον ναό μου αφαιρέθηκαν 96 ακέραια ή ακρωτηριασμένα γλυπτά. Πιο συγκεκριμένα, από το νότιο διάζωμά μου 15 ακέραια και 4 σπασμένα, από το ανατολικό 11 αγάλματα και τμήματά τους, από τα δυτικά αετώματα περισσότερα από 8, από τη βόρεια ζωφόρο 21 ακέραιες πλάκες και πολλά άλλα.

Παρά τις πολλαπλές προσπάθειες των Ελλήνων για την ανάκτησή των εκλεκτών μαρμάρων μου, δεν έχει γίνει ακόμα εφικτή η επιστροφή τους. Παρ όλα αυτά δεν παύουν να έχουν ιδιαίτερη θέση στη ψυχή κάθε Έλληνα.

Βλέπετε, λοιπόν, τι βαριά ιστορία κουβαλάω και πόσα έχω αντέξει μέσα στον χρόνο. Ευελπιστώ οι περισσότεροι από εσάς να καταλάβατε πόσο σημαντικός είμαι για τον Ελληνικό πολιτισμό αλλά και γενικότερα για τον κόσμο.

Ναταλία Κυπριώτη, α4
Αλεξία Λειβαδά, α4

ΤΟ 1801 ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΑΡΠΑΓΗ
ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ ΜΟΥ.
ΑΦΑΙΡΕΘΗΚΑΝ 96 ΑΚΕΡΑΙΑ
Η ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΕΝΑ ΓΛΥΠΤΑ.

Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ακρόπολης αποτελεί ξεκάθαρη απόδειξη επιτευγμάτων που οδήγησαν στην εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στην αρχαία Αθήνα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ της χώρας μας αναδεικνύεται και εκφράζεται μέσω των σπουδαίων μνημείων που διατρέχουν όλο τον Ελλαδικό χώρο. Τα μνημεία αυτά μαρτυρούν την εργατικότητα και την πρωτοποριακή σκέψη των προγόνων μας, που με περίτεχνες μεθόδους κατάφεραν να τα κατασκευάσουν. Στις μέρες μας τα μνημεία αυτά έχουν μετατραπεί σε αρχαιολογικούς χώρους προσβάσιμους σε επισκέπτες από ξένα έθνη αλλά και από ολόκληρη την Ελλάδα και προσελκύουν μεγάλα κύματα τουριστών. Ο αρχαιολογικός χώρος της Ακρόπολης υποδέχεται 2εκ. επισκέπτες ετησίως, ενώ οι Δελφοί 500χιλ.

Δεν είναι τυχαίο πως το πρώτο μνημείο στη λίστα της UNESCO είναι ο αρχαιολογικός χώρος της Ακρόπολης, που εντάχθηκε στα προστατευόμενα μνημεία το 1987. Η Ακρόπολη αποτελεί οικουμενικό σύμβολο κλασικού πνεύματος και πολιτισμού και θεωρείται το εκτενέστερο αρχιτεκτονικό συγκρότημα που κληροδότησε η ελληνική αρχαιότητα στον κόσμο. Μετά τη νίκη των Αθηναίων κατά των Περσών, τον 5ο αιώνα π.Χ. στην Αθήνα εγκαθιδρύθηκε η δημοκρατία. Ταυτόχρονα, άνθησε ακόμα και η λογική σκέψη και η τέχνη και ταυτόχρονα άρχισαν να χτίζονται περίτεχνοι ναοί με φιλόδοξα σχέδια. Ένας από αυτούς ήταν και ο Παρθενώνας, που κατασκευάστηκε υπό την καθοδήγηση

Τα Προπύλαια

του Φειδία. Άλλα σπουδαία μνημεία πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης είναι τα Προπύλαια, το Ερεχθείο, η είσοδος της Ακρόπολης και ο ναός της Αθηνάς Νίκης.

Η Ακρόπολη, με την ποικιλομορφία και την ακρίβειά της, αποδεικνύει πολλά για τη θρησκεία της αρχαίας Ελλάδας και ξεδιπλώνει την ιστορία πίσω από πολλούς μύθους. Περαιτέρω, παραπέμπει σε μέρες που αντιπροσωπεύουν το ελλαδικό μεγαλείο. Ο αρχαιολογικός χώρος της αποτελεί ξεκάθαρη απόδειξη επιτευγμάτων που οδήγησαν στην εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στην αρχαία Αθήνα. Όλα τα παραπάνω είναι τα στοιχεία που η UNESCO έλαβε υπόψιν για να συμπεριλάβει την Ακρόπολη στη λίστα των σπουδαιότερων αρχαιολογικών κτισμάτων!

Λευτέρης Ρέβελας, β8

Το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς (World Heritage Centre – WHC), που ιδρύθηκε το 1992, είναι ο συντονιστής της UNESCO για όλα τα θέματα που σχετίζονται με την Παγκόσμια Κληρονομιά των εγγεγραμμένων μνημείων.

Το Ερεχθείο

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΜΩΝ ΤΟΥ ΜΑΝΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΩΔΩΝΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ UNESCO «ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

ΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ, ΤΑ ΧΡΗΣΤΗΡΙΑ ΠΙΝΑΚΙΑ ΤΗΣ ΔΩΔΩΝΗΣ, αποτελούν ένα μοναδικό, παγκόσμιο και τεράστιας αξίες σύνολο, με σημαντική συμβολή στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας κατά την κλασική και ελληνιστική περίοδο, καθώς και τη μελέτη της θρησκείας. Οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη του αρχαιότερου στον Ελλαδικό χώρο μαντείου, της Δωδώνης, (λατρευτικό κέντρο του Δία και της Διώνης) χρονολογούνται περίπου το 2.600 π.Χ. Το μαντείο ήταν υπαίθριο με μία οξιά, όπου γύρω της υπήρχε ένας περίβολος από χάλκινους λέβητες τοποθετημένους πάνω σε τρίποδες, οι οποίοι χτυπούσαν μεταξύ τους κάνοντας ήχους. Ενώ σε συνδυασμό με το θρόισμα των φύλλων του δέντρου καθώς και με άλλους εξωτερικούς ήχους (π.χ. περιστεριών), έδιναν τους χρησμούς, τους οποίους στη συνέχεια ερμήνευαν οι ιέρειες και οι ιερείς.

Ο αρχαιολογικός
χώρος της
Δωδώνης

Τα πρώτα χρηστήρια πινάκια («χρηστήριο έλασμα») ανακαλύφθηκαν από τον αρχαιολόγο Κωνσταντίνο Καραπάνο (1876-77) στον αρχαιολογικό χώρο της Δωδώνης. Είναι μικρά τμή-

τα σε σχέση με την υγεία, τα επαγγελματικά, τα οικογενειακά, σε θέματα γάμου, προίκας ή ακόμη και τεκνοποίησης. Το αρχαιότερο ερώτημα προς το μαντείο είναι αυτό του Έρμονα, το οποίο είναι γραμμένο σε κορινθιακό αλφάβητο (βουστρόφηδον) και τοποθετείται περίπου στα τέλη του 6ου π.Χ. αιώνα, και ο οποίος αναζητά απάντηση στο ερώτημά του αν τελικά θα μπορέσει να αποκτήσει χρήσιμα τέκνα. Παράλληλα, σε κάποιο άλλο μολύβδινο πινάκιο, οι κάτοικοι της Δωδώνης ενδιαφέρονταν να μάθουν αν η κακοκαιρία που τους έπληττε, οφειλόταν σε κάποιο δικό τους παράπτωμα. Η τεράστια λοιπόν αξία αυτών των επιγραφών πινάκων, συνίσταται στο ότι παρουσιάζεται ξεκάθαρα η εξέλιξη και η μορφή των γραμμάτων ή η διατύπωση του λόγου, η οποία ήταν είτε γραμμένη από απλούς ανθρώπους είτε από εκπροσώπους τους, δίνοντάς μας έτσι πολύτιμες πληροφορίες για την αρχαία ελληνική θρησκεία, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα και διάφορα ζητήματα κοινωνικά, οικονομικά όπως η αγροτική παραγωγή, η αντιμετώπιση της φτώχειας αλλά και ζητήματα που απασχολούσαν τους ανθρώπους εκείνης της εποχής σχετικά με τον γάμο και την τεκνοποιία. Μας δίνουν δηλαδή πληροφορίες για ζητήματα τα οποία δεν έπαψαν ποτέ να απασχολούν τους ανθρώπους σε όποιες εποχές κι αν ζούσαν.

Εύλογα, λοιπόν, αποτελούν αυτά τα χρηστήρια πινάκια άλλο ένα μοναδικό παγκοσμίου φήμης σύνολο γνώσεων, στοιχείων, τα οποία συμβάλλουν στην διεξοδικότερη μελέτη μας όσον αφορά στην αρχαία ελληνική θρησκεία αλλά και τη γλώσσα και δικαιολογημένα διεκδικούν μία θέση στο πάνθεον της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς!

Ελία Ανδρικοπούλου, β1

Οι προσκυνητές
έγραφαν τις
ερωτήσεις τους προς
το μαντείο στη μία
όψη του μολύβδινου
ελάσματος, το οποίο
ήταν αμφίγραμμο,
σχεδόν τετράγωνο,
και στην άλλη
πλευρά λάμβαναν
τη χρησιμοδότηση
από τους ιερείς,
αφού πρώτα το είχαν
τυλίξει ή διπλώσει,
κλείνοντας την
ερώτησή τους στο
εσωτερικό μέρος.

ματα πολύ λεπτών και εύθραυστων φύλλων μολύβδου, τα οποία οι προσκυνητές χάραζαν. Σήμερα υπάρχουν γύρω στα 4.216 ελάσματα, ορισμένα μάλιστα αποκαλύφθηκαν σε θραύσματα, άλλα σε κομμάτια και άλλα σώζονται ακέραια, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων βρίσκεται στο μουσείο των Ιωαννίνων.

Οι προσκυνητές έγραφαν τις ερωτήσεις τους προς το μαντείο στη μία όψη του μολύβδινου ελάσματος, το οποίο ήταν αμφίγραμμο, σχεδόν τετράγωνο, και στην άλλη πλευρά λάμβαναν τη χρησιμοδότηση από τους ιερείς, αφού πρώτα το είχαν τυλίξει ή διπλώσει, κλείνοντας την ερώτησή τους στο εσωτερικό μέρος. Οι ερωτήσεις ήταν πολλές και ποικίλες. Διακρίνονταν σε ερωτήματα που αφορούσαν σε δημόσια ζητήματα πολιτικά ή θρησκευτικά ή σε ιδιωτικά ερωτήματα όπως για παράδειγμα αυ-

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

ΕΛΒΕΤΙΑ ...ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!!!

➔ **ΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ** είναι οι πρώτες συνήθεις επιλογές για καλοκαιρινές διακοπές, μια επίσκεψη στην Ελβετία μπορεί να αλλάξει γνώμες και γεωγραφικές κατευθύνσεις. Η Ελβετία είναι γνωστή για το χιονισμένο αλπικό τοπίο και το ψυχρό χει-

μερινό κλίμα της. Ωστόσο, αυτή η ομορφιά διπλασιάζεται τους καλοκαιρινούς μήνες! Είναι αλήθεια πως οι μοναδικές εξορμήσεις στα εντυπωσιακά φυσικά τοπία και οι υπέροχες πόλεις της καθιστούν αυτήν την ευρωπαϊκή χώρα έναν προορισμό που αξίζει να προσθέσετε στη λίστα σας.

Πού θα μείνουμε; Η πόλη διαμονής που συμ-
φέρει εξαιρετικά είναι η Ζυρίχη. Ως το μεγαλύτε-

ρο οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Ελβετίας, προσελκύει τους ταξιδιώτες με την πρώτη ματιά. Βρίσκεται λίγο βορειότερα από το κέντρο της χώρας και σε μικρή απόσταση από άλλους τουριστικούς προορισμούς, όπως είναι η γραφική Βασιλεία, η γαλλόφωνη Γενεύη και η Βέρνη, πρωτεύουσα της Ελβετίας με

στην τη λίμνη της Ζυρίχης. Στη λίμνη μπορεί κανείς να μεταφερθεί με βαρκάδες από τη μια όχθη στην απέναντι, παρατηρώντας τα προάστια στη διαδρομή και, αν επιθυμεί, υπάρχουν οργανωμένα σημεία, στα οποία μπορεί να κάνει μπάνιο. Τέλος, από αυτό το θαυμαστό μέρος δε λείπουν τα κανό και τα υδάτινα αθλήματα.

Για τη μεταφορά σε όλα αυτά τα αξιοθέατα, υπάρχει πάντα η επιλογή να χρησιμοποιήσει κανείς τις σύγχρονες και διαδεδομένες συγκοινωνίες της Ζυρίχης, πολλές από τις οποίες περνάνε από τον κεντρικό δρόμο Bahnhofstrasse, δίνοντας την ευκαιρία στον επιβάτη να θαυμάσει την πόλη κατά τη μεταφορά του με το τραμ ή το λεωφορείο.

Εξορμήσεις; Με βάση, λοιπόν, τη μοναδική Ζυρίχη, μπορεί ο επισκέπτης να εξερευνήσει με άνεση την υπόλοιπη Ελβετία, ξεκινώντας πάντα από τους καταρράκτες του Ρήνου. Ο ποταμός Ρήνος διασχίζει το ελβετικό έδαφος σε μήκος 375 χιλιομέτρων, ξεκινώντας από τη λίμνη Κωνσταντίας. Το θέαμα των κρυστάλλινων νερών εντυπωσιάζει ταξιδιώτες και ντόπιους. Μπορεί ο καθένας να πλεύσει με βάρκα στη λίμνη και να πλησιάσει τις εκβολές του καταρράκτη για μια αξέχαστη περιπέτεια. Υπάρχει η ευκαιρία, επίσης, να επισκεφτεί κάποιο καφέ ή εστιατόριο πάνω στη λίμνη και να περάσει την ημέρα απολαμβάνοντας το χερσαίο και υδάτινο περιβάλλον.

Τέλος, αξίζει να ταξιδέψει κανείς με το αλπικό τραίνο της RHAETIAN Railways. Αναχωρώντας από την πόλη Χουρ, ο σιδηρόδρομος διασχίζει την κοιλάδα Εγκαντίν έως το St. Moritz. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, ο επιβάτης περιβάλλεται από ένα αλπικό τοπίο απaráμιλλης ομορφιάς, θαυμάζοντας τα πλούσια καταπράσινα δάση το καλοκαίρι και τα επιβλητικά λευκά βουνά τον χειμώνα.

Ζωή Λαού, β5

Καταρράκτες Ρήνου

το διάσημο έμβλημα, την αρκούδα.

Τα αξιοθέατα της Ζυρίχης απλώνονται σε όλους τους τομείς του πολιτισμού και της τέχνης. Τα κτήρια πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος συγκινούν τον ταξιδιώτη-θεατή με το μεγαλείο και την ιστορία που κρύβουν πίσω τους. Ένα από τα σημαντικότερα είναι το Δημαρχείο της Ζυρίχης, κτισμένο στον παραπόταμο Λίματ. Εντυπωσιακός είναι, επίσης, ο ναός του St. Peter στην παλιά πόλη, ο οποίος ξεχωρίζει για το ρολόι στο καμπαναριό, που είναι ορατό από σχεδόν όλα τα σημεία της πόλης. Τέλος, δεν πρέπει κανείς να χάσει μια επίσκεψη στη βιβλιοθήκη της πόλης. Εκτός από τα γεμάτα βιβλία ράφια, το κτήριο αποτελείται από πολλά πατώματα με μια ενδιαφέρουσα, σύγχρονη αρχιτεκτονική στο εσωτερικό, που έρχεται σε αντίθεση με την παλαιά, μπαρόκ εξωτερική εμφάνιση. Ξεχωρίζει, επίσης, ιδιαίτερα για το μεγάλο γυάλινο ταβάνι, από το οποίο εισέρχεται την ημέρα άπλετο φως.

Πέρα από τα κτήρια, η πόλη έχει καταφέρει να διατηρήσει το φυσικό τοπίο, φροντίζοντας τα καταπράσινα γαλήνια πάρκα, τα οποία περικλεί-

Δημαρχείο Ζυρίχης

Είναι γεγονός ότι η Ελβετία δεν είναι ο πιο συνηθισμένος καλοκαιρινός προορισμός. Αξίζει, όμως, να τον επισκεφτείτε με την πρώτη ευκαιρία, για να καταλάβετε και να απολαύσετε την ομορφιά και την ιστορία της, που σίγουρα θα σας προξενήσει το ενδιαφέρον. Μπορεί να σας χαρίσει μια υπέροχη και διασκεδαστική καλοκαιρινή εμπειρία.

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΕ ΕΞΩΠΛΑΝΗΤΕΣ ΜΕ ΚΟΥΤΙΑ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΟΥ

ΦΕΤΟΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ πραγματοποιήθηκε μια ιδιαίτερη δράση. Μία ομάδα, η EASC (Exoplanet Atmospheric Survey CanSat), η οποία δημιουργήθηκε από 6 μαθητές, τον Νικόλα Σκευή, τον Στέλιο Αντωνιάδη, τον Βύρωνα Τρικκαλίδη, τον Ορέστη Αναγνωστάκη, τον Γιώργο Χαΐνη και τον Δημήτρη Χρυσικό, κατασκεύασε έναν μικρό δορυφόρο, τον οποίο εκτόξευσε στις 28 Απριλίου 2022.

Αποστολή της EASC είναι η ανάπτυξη βιώσιμων μεθόδων για την εξερεύνηση εξωπλανητών. Πιο συγκεκριμένα, όραμα της ομάδας είναι ένα μέλλον στο οποίο αποστολές

σε μακρινούς πλανήτες θα φέρουν μαζί τους μικρές συσκευές, οι οποίες θα εισέρχονται στις ατμόσφαιρες των διάφορων πλανητών στέλνοντας δεδομένα για αυτές στη Γη. Έτσι, θα διευρύνονται οι γνώσεις μας πάνω στη μορφολογία των πλανητών έξω από το ηλιακό μας σύστημα, ενώ παράλληλα θα μπορούν επιστήμονες να εξετάζουν κατά πόσο θα είχε επιστημονικό ενδιαφέρον η οργάνωση μιας πιο ενδελεχούς αποστολής στους πλανήτες αυτούς.

Στην κατεύθυνση της υλοποίησης του εν λόγω οράματος, η ομάδα κατασκεύασε ένα CanSat, το οποίο αποτέλεσε technology demonstrator. Τα CanSat είναι μία κατηγορία μικρών διαστημικών συσκευών, οι οποίες έχουν το μέγεθος ενός τυπικού κουτιού αλουμινίου (από εκεί έχει άλλωστε πάρει και το όνομά της αυτή η κατηγορία δορυφόρων). Μέσα σε ένα σκάφος ύψους μόλις 115 χιλιοστών και διαμέτρου 66 χιλιοστών, ενσωματώνονται όλα τα απαραίτητα συστήματα για τη λειτουργία της συσκευής.

Τα οφέλη από την παραπάνω αποστολή είναι πολλαπλά. Καταρχάς, δοκιμάστηκαν τεχνολογίες απαραίτητες για τη συλλογή δεδομένων από τις ατμόσφαιρες εξωπλανητών. Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένα πρότυπο πάνω στο οποίο

μπορούν να βασιστούν μελλοντικές αποστολές, εντός και εκτός του ηλιακού μας συστήματος. Τέλος, δοκιμάστηκε ένα σύστημα αποδέσμευσης θερμικής ασπίδας, απαραίτητο για την προστασία μικρών διαστημοπλοίων, το οποίο βρίσκεται εφαρμογή τόσο σε αποστολές εκτός του ηλιακού μας συστήματος όσο και σε αποστολές και δορυφόρους σε περίγεια τροχιά.

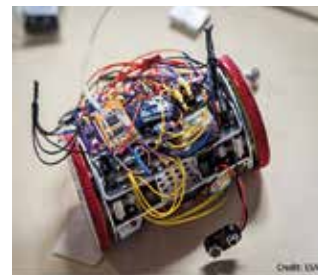
Όλα τα παραπάνω δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του Πανελληνίου διαγωνισμού CanSat in Greece, ο οποίος διοργανώνεται κάθε χρόνο από την SPIN-Space Innovation σε συνεργασία με

τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ESA). Ο διαγωνισμός καλεί ομάδες να συμμετέχουν και να διαγωνιστούν στον σχεδιασμό και την κατασκευή ενός CanSat. Η συμμετοχή είναι ανοιχτή σε ομάδες μαθητών Β' Γυμνασίου και μεγαλύτερων τάξεων. Και το ταξίδι στα άστρα συνεχίζεται...

Εκτόξευση Cansat. Στις 28 Απριλίου 2022, το CanSat της ομάδας εκτοξεύτηκε σε ένα υψόμετρο 1km. Αφού απολευθερώθηκε από τον πύραυλο, ο μικρός δορυφόρος άνοιξε το αλεξίπτωτό του και ξεκίνησε την κάθοδό του προς την επιφάνεια της Γης. Δυστυχώς, λόγω αρκετά δυνατού ανέμου, η ανάκτηση του CanSat κατέστη ανέφικτη. Παρόλα αυτά, η ομάδα έλαβε τιμητική διάκριση από τον πρότανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου για το ιδιαίτερο όνομά της (EASC – Exoplanet – Atmospheric Survey CanSat). Ανεξαρτήτως αποτελέσματος οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν και οι γνωριμίες που έγιναν με άλλους συμμετέχοντες στο πλαίσιο της ευγενούς άμιλλας ήταν ιδιαίτερα σημαντικές για τους μαθητές.

Ευχαριστούμε πολύ τον καθηγητή μέντορά μας, τον κ. Ανδρικόπουλο για τη στήριξή του.

Νικόλαος - Εμμανουήλ Σκευής, γ7

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ

➔ **ΤΟ 2021 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**, που όμως, δυστυχώς, επισκιάστηκαν τόσο από την πανδημία Covid-19 όσο και από τις συζητήσεις γύρω από την κλιματική αλλαγή. Ένα από αυτά τα γεγονότα είναι η πρώτη τουριστική πτήση στο διάστημα! Ναι, το 2021 είναι η χρονιά που έγινε όχι μία αλλά τρεις επιβατικές (εμπορικές) πτήσεις στο διάστημα! Για πρώτη φορά, δηλαδή, πήγαν απλοί πολίτες στο διάστημα!

Ο Ρίτσαρντ Μπράνσον έκανε πρώτος το όνειρό του πραγματικότητα

Ο Τζεφ Μπέζος και η Blue Origin

Το πλήρωμα του Έλον Μασκ

Πρώτος στην επίτευξη του σπουδαίου αυτού ορόσημου για την ανθρωπότητα είναι ο **Ρίτσαρντ Μπράνσον**, ένας Βρετανός δισεκατομμυριούχος, ο οποίος πέταξε με το διαστημόπλοιο της εταιρίας του «Virgin Galactic», στις 11 Ιουλίου 2021, από την έρημο του Νέου Μεξικού και έφτασε σε ύψος άνω των 80 χιλιομέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Ο Μπράνσον και άλλοι πέντε υπάλληλοι της Virgin Galactic, οι οποίοι επιβιβάστηκαν στο «VSS Unity», έκαναν το πρώτο ιστορικό βήμα προς τον διαστημικό τουρισμό.

Λίγες μέρες μετά ακολούθησε ο **Τζεφ Μπέζος**, πετώντας 13 μίλια πιο ψηλά. Στο πλευρό του Τζεφ Μπέζος σε αυτήν την ιστορική, υποτροχιακή πτήση τον συνόδευε ο αδελφός του Μαρκ, η πρωτοπόρος της αεροπορίας Ουάλι Φανκ, ηλικίας 82 ετών, και ο πρώτος επί πληρωμή πελάτης της Blue Origin, ένας Ολλανδός ηλικίας 18 ετών, ο Όλιβερ Ντέιμεν. Η Ουάλι Φανκ και ο Όλιβερ Ντέιμεν έγιναν αντίστοιχα η γηραιότερη αστροναύτισσα και ο νεότερος αστροναύτης στην

Η πιλότος Ουάλι Φανκ

ιστορία μέχρι σήμερα.

Η πτήση αυτή, εκτός από πρωτοποριακή, είναι και πολύ συγκινητική, διότι η **Ουάλι Φανκ** δεν είναι ένας κοινός πολίτης. Η γυναίκα αυτή είναι μία πιλότος και

πρώην μαθητευόμενη αστροναύτισσα που, ενώ είχε εξαιρετικές επιδόσεις, δεν της δόθηκε ποτέ η ευκαιρία να πραγματοποιήσει το όνειρό της. «Είχα πει ότι θα ήθελα να γίνω αστροναύτισσα. Όμως, κανείς δεν ήθελε να με πάρει. Δεν πίστευα ότι θα πήγαινα εκεί ψηλά μια ημέρα», δήλωσε χαρακτηριστικά.

Τρίτος σε αυτήν την ιστορική κίνηση αλλά και μάλλον ο πιο επιτυχημένος, ήταν ο **Έλον Μασκ** με το διαστημόπλοιο του «Εμπνευση 4». Ο Έλον Μασκ, σε αντίθεση με τους προηγούμενους, έθεσε το σκάφος του σε τροχιά, φτάνοντας σε ύψος 575 χιλιομέτρων. Επιπλέον, ενώ οι υπόλοιποι ανταγωνιστές του έμειναν στο διάστημα μόνο για λίγα λεπτά, το «Εμπνευση 4» έμεινε για τρεις ολόκληρες ημέρες, ξεκινώντας το ταξίδι του στις 16 Σεπτεμβρίου του 2021 και γυρνώντας στις 19. Εκτός όμως από ένα τουριστικό διαστημικό ταξίδι, το πλήρωμα του «Εμπνευση 4» πραγματοποίησε μια σειρά από ιατρικά πειράματα με πιθανές εφαρμογές για την ανθρώπινη υγεία στη Γη, ενώ συλλέχθηκαν βιοϊατρικά δεδομένα και βιολογικά δείγματα.

Το 2021, λοιπόν, ήταν μια χρονιά που δεν κυριάρχησε μόνο η πανδημία και η κλιματική αλλαγή, αλλά ήταν και μία χρονιά συναρπαστικών διαστημικών ταξιδιών. Μία χρονιά που έφερε την ανθρωπότητα πιο κοντά στο διάστημα, έκανε το όνειρο πιο προσιτό. Σκεφτείτε τις ταινίες επιστημονικής φαντασίας που δείχνουν ανθρώπους να μπαينوβαίνουν σε διαστημικά οχήματα και να οργάνουν το διάστημα. Λέτε να είναι αυτή η στιγμή κοντά; Λέτε μια μέρα να μετοικήσουμε σε άλλο πλανήτη; Λέτε να πάμε ένα ταξίδι στο διάστημα κάποια μέρα;

Ιωάννα Βυζά, β1

CHICHEN ITZA: ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ Ο ΘΡΥΛΟΣ ΖΩΝΤΑΝΕΥΕΙ

➔ **ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΟ** ιστορικό μνημείο, ξεδιπλώνεται το μυστήριο και γεννούνται νέα ερωτήματα σχετικά με τον μεγαλειώδη αρχαίο πολιτισμό της φυλής των Μάγια. Το Chichen Itza αποτελεί ένα πρωτόγνωρο αξιοθέατο, το οποίο σαγηνεύει τους περιηγητές του με την πλούσια ιστορία του και την αξιοθαύμαστη τοποθεσία του.

Αρχικά, το πολύτιμο αυτό μνημείο διακατέχεται από μία μυστηριώδη αύρα που οφείλεται στην ευρεία λαογραφική και πολιτισμική ιστορία του. Ο συγκεκριμένος αρχαιολογικός τόπος αποτέλεσε κομβικό περιφερειακό κέντρο στα βόρεια πεδινά των Μάγια από την Ύστερη Κλασική έως τα αρχικά στάδια της Πρόωρης Μετακλασικής περιόδου. Επιπρόσθετα, η πόλη της Chichen Itza τείνει να κατέχει τον πιο ποικιλόμορφο πληθυσμό των Μάγια, γεγονός το οποίο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο εύρος των αρχαιολογικών ρυθμών και καλλιτεχνημάτων τα οποία υπάρχουν στην περιοχή.

Ωστόσο, κέντρο του αρχαιολογικού τόπου θεωρείται να είναι η La Pirámide ή ο ναός του Kukulcán που προσελκύει κυρίως το ενδιαφέρον των επισκεπτών για ποικίλους λόγους. Κατ' αρχάς, αυτό το μεξικάνικο αρχιτεκτονικό θαύμα είναι κατασκευασμένο από τον προ-κολομβιανό πολιτισμό των Μάγια και αποτελούσε λατρευτικό χώρο αφιερωμένο στον θεό Kukulcán, ο οποίος ήταν άμεσα συνδεδεμένος με μια από τις θεότητες των Αζτέκων.

Η διάρθρωση του μνημείου είναι αξιοθαύμαστη. Η πυραμίδα αποτελείται από μια σειρά από τετράγωνες βαθμίδες με σκάλες που ανεβαίνουν σε κάθε μία από τις τέσσερις πλευρές μέχρι τον ναό, ο οποίος είναι τοποθετημένος στην κορυφή. Επιπλέον, ένα εύρος γλυπτών φιδιών κοσμούν τις πλευρές του βόρειου κιγκλιδώματος. Κατά τη διάρκεια των ανοιξιάτικων και φθινοπωρινών ισημεριών, αργά το απόγευμα, ο ήλιος χτυπά τη βορειοδυτική γωνία της πυραμίδας και δημιουργεί μια σειρά από τριγωνικές σκιές στο βορειοδυτικό κιγκλίδωμα, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση του φτερωτού φιδιού που «σέρνεται» στην πυραμίδα.

Εν κατακλείδι, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, δικαίως ο αρχαιολογικός τόπος αυτός ανακηρύχθηκε μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς από την UNESCO το 1998. Μια επίσκεψη αρκεί, ώστε ο επισκέπτης να αντικρίσει την ιστορία και το παρελθόν του τόπου αυτού να ζωντανεύει.

Ελένη
Αλεξοπούλου, β1

Το Chichen Itza ήταν μια από τις μεγαλύτερες πόλεις των Μάγια, με πυκνή αρχιτεκτονική που καλύπτει μια έκταση τουλάχιστον 5 τετραγωνικών χιλιομέτρων!

ΠΑΝΔΗΜΙΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

➔ ΟΣΟ ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΚΙ ΑΝ ΦΑΙΝΕΤΑΙ
στους περισσότερους, ο κορονο-
ϊός δεν είχε μόνο αρνητικά στοιχεία αλ-
λά και θετικά. Πώς; Η καραντίνα είχε
πολλαπλά οφέλη για το περιβάλλον.

Κατά την περίοδο της καραντίνας παρατη-
ρήθηκε τεράστια αλλαγή στους ατμοσφαιρικούς
ρύπους, καθώς η απαγόρευση της κυκλοφορίας
περιορίσε σημαντικά τα μπουτιλιαρίσματα στους
δρόμους. Συγκεκριμένα, σημειώθηκε συνολι-
κή μείωση κατά 70% των ρύπων για τα επιβατι-
κά οχήματα και μείωση που αγγίζει το 50% για
τα δίκυκλα. Αξίζει ακόμα να αναφερθεί ότι περι-
ορίστηκε σημαντικά η σεισμική δραστηριότητα,
αφού, εξαιτίας της απαγόρευσης των μετακινή-
σεων, υπήρξε αναστολή στη λειτουργία του με-
τρό. Το παραπάνω μέσο μεταφοράς αποτελεί μια
από τις κύριες αιτίες σεισμών λόγω των υπογει-
ων δονήσεων που προκαλεί. Τέλος, δεν μπορού-
με να παραλείψουμε την τεράστια διαφορά στα
ποσοστά ρύπανσης των υδάτων, ειδικότερα σε πε-
ριοχές όπως η Βενετία, όπου οι κάτοικοι έρχονται
αντιμέτωποι με αυτό το πρόβλημα καθημερινά.
Η ρύπανση των υδάτων αποτελεί μια από τις σο-
βαρότερες απειλές για την υγεία και τα οικοσυ-
στήματα, και αυτό, γιατί στον υδάτινο ορίζοντα
καταλήγουν και οι ρύποι από την ατμοσφαιρική
ρύπανση (μέσω των βροχών και του εδάφους), αλ-
λά και τοξικές ουσίες που ή κατακάθονται στον
πυθμένα της πηγής ή διαλύονται μέσα στο νερό.

Παρόλα αυτά, όπως οι περισσότερες ανθρω-
πινες δραστηριότητες, η πανδημία του κορονο-
ϊού επηρέασε και αρνητικά το περιβάλλον. Όπως
όλοι γνωρίζουμε, οι ανάγκες για υγειονομικά είδη

αυξήθηκαν ραγδαία. Ως αποτέλεσμα,
πολλές βιομηχανίες χρειάστηκε να αυ-
ξήσουν την παραγωγή τους δημιουρ-
γώντας ένα τεράστιο περιβαλλοντικό
αποτύπωμα. Αυτό αποτελείται από την

εξάντληση φυσικών πόρων, όπως είναι το πλαστι-
κό για την κατασκευή συσκευασιών αντισηπτι-
κού αλλά και την εκπομπή σημαντικών ρύπων
από τα εργοστάσια παραγωγής. Δεν πρέπει να
παραλειφθεί πως εξίσου μεγάλα ποσά ενέργειας
χρειάστηκαν για τη μεταφορά αυτών των προ-
ϊόντων. Τέλος, η μεταφορά και συντήρηση των
εμβολίων σε ειδικά ψυγεία συνέβαλε στη συνε-
χή δημιουργία ατμοσφαιρικών ρύπων. Επομένως,
κατά τη διάρκεια της καραντίνας, αλλά και αρ-
γότερα, τέθηκε σε κίνδυνο το περιβάλλον, εξαι-
τίας ιατρικών απορριμμάτων και εκπομπών βλα-
βερών αερίων.

Ας είμαστε, λοιπόν, σε ετοιμότητα και για άλ-
λες επικείμενες καταστροφές. Μόνο έτσι θα προ-
στατέψουμε το περιβάλλον, που είναι η πηγή της
ζωής.

Ζωή Λαού, β5 - Σοφία Παπαδάκη, β7

Κατά τη διάρκεια της καραντίνας σε μεγάλα αστικά κέντρα παρουσιάστηκε μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ο ουρανός φάνηκε καθαρός και ο θόρυβος ελαττώθηκε σε πρωτόγνωρα επίπεδα. Παράλληλα, σημειώθηκε εντυπωσιακή πτώση στις τιμές των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Εκτιμάται ότι περίπου οκτώ δισεκατομμύρια δόσεις εμβολίων που χορηγήθηκαν παγκοσμίως έχουν προκαλέσει 144.000 τόνους αποβλήτων με την μορφή γυάλινων φιαλιδίων, βελόνων και χάρτινων συσκευασιών.

Το Σχολείο μας όπως
δεν το έχουμε ξαναδεί!

ΤΕΛΙΚΑ ΕΙΝΑΙ **ΚΑΛΟ** ΤΟ ΧΙΟΝΙ;

Η ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΦΤΑΣΕ με έναν ιδιαίτερο τρόπο, με σφοδρές χιονοπτώσεις. Παρ' όλο που το χιόνι έγινε η αιτία πολλών δεινών για μεγάλο αριθμό συμπολιτών μας, κανείς δεν μπορεί να παραβλέψει το γεγονός ότι το χιόνι μπορεί να ωφελήσει σημαντικά την ψυχική μας υγεία.

Καταρχάς, η κακοκαιρία αποτελεί αφορμή για κάποιον να ασχοληθεί με ό,τι αγαπά και να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στα ενδιαφέροντά του. Η ενασχόληση με ένα μουσικό όργανο, η καλλιέργεια ενός προϋπάρχοντος ταλέντου και η ανάγνωση ενός βιβλίου είναι μόνο λίγα παραδείγματα απ' όσα μπορεί να κάνει κανείς, ώστε να περάσει δημιουργικά τον χρόνο του, ενώ βρίσκεται στο σπίτι.

Επιπροσθέτως, μια βόλτα στο χιονισμένο τοπίο μπορεί να καθαρίσει το μυαλό από το άγχος, καθώς και να αποτελέσει μια καλή μορφή άσκησης. Το γεγονός ότι η πεζοπορία αυτή γίνεται σε εξωτερικό χώρο καθιστά τον τρόπο αυτό άσκησης πιο υγιή και με πολλαπλά οφέλη τόσο για τη σωματική όσο και για την ψυχική υγεία. Μία έρευνα έδειξε ότι, μετά από μια πεζοπορία στο χιόνι, μπορεί κάποιος να συγκεντρωθεί καλύτερα σ' ό,τι κάνει και φυσικά να νιώσει μια ηθική ικανοποίηση.

Τέλος, το χιονισμένο τοπίο γαληνεύει την ψυχή. Η όψη του κατάλευκου τοπίου είναι ικανή να γεμίσει το μυαλό οποιουδήποτε με θετικές σκέψεις, ακόμη κι αν το τοπίο αυτό είναι αστικό. Το

παραπάνω οφείλεται στο γεγονός ότι επέρχεται μια σύνδεση με τη φύση και έτσι τα συναισθήματα που μπορεί να νιώσει κανείς σε ένα φυσικό περιβάλλον είναι ακριβώς τα ίδια με αυτά που δημιουργούνται από τη θέα της χιονισμένης πόλης. Φυσικά και σε αυτή την αγαλλίαση της ψυχής συμβάλλει και η ησυχία που επικρατεί λόγω του χιονιού..

Συμπερασματικά, μια χιονισμένη μέρα μπορεί να προσφέρει σύντομες αλλά σημαντικές στιγμές χαλάρωσης και ηρεμίας, οι οποίες παίζουν πρωταρχικό ρόλο στην ψυχική μας υγεία.

Σοφία Παπαδάκη, β7

Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου του Κεντάκι των ΗΠΑ, το χιόνι είναι ικανό να απορροφήσει μέχρι και το 60% του ήχου από εξωτερικούς παράγοντες. Έτσι, η αίσθηση απομόνωσης από τα πυκνοκατοικημένα αστικά κέντρα φαντάζει μια ευκαιρία χαλάρωσης και ένας πιο ήπιος τρόπος ζωής.

BEHAVIORAL ECONOMICS

(ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ)

Τα Συμπεριφορικά Οικονομικά συνδυάζουν στοιχεία της οικονομίας και της ψυχολογίας για να κατανοήσουμε πώς και γιατί οι άνθρωποι συμπεριφέρονται όπως συμπεριφέρονται στον πραγματικό κόσμο.

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

➔ **ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ** (Behavioral Economics) είναι πεδίο της οικονομικής επιστήμης που συνδυάζει την κλασική οικονομική επιστήμη με την ψυχολογία. Στόχος τους είναι να μελετήσουν την επίδραση ψυχολογικών, συναισθηματικών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων στη διαμόρφωση οικονομικών αποφάσεων.

Αυτός ο τομέας των οικονομικών διαμορφώθηκε για να καλύψει ένα κενό μεταξύ θεωρίας και πράξης. Τα «κλασικά» οικονομικά βασίζονται στην υπόθεση πως ο άνθρωπος δρα ορθολογιστικά. Εμπειρικές έρευνες, όμως, έχουν δείξει ότι οι επιλογές των ανθρώπων συχνά καθοδηγούνται από την ψυχολογία τους.

Για να τα παρατηρήσουν, λοιπόν, οι συμπεριφορικοί οικονομολόγοι πώς η ψυχολογία επηρεάζει τις επιλογές των ανθρώπων, χρησιμοποιούν πειράματα. Στην συνέχεια, περιγράφουμε ένα από αυτά.

The Framing Effect

Η διατύπωση ενός προβλήματος επηρεάζει την προτιμώμενη λύση.

Πείραμα: Το πείραμα αυτό των Tversky & Kahneman συνέβαλε στην απονομή του βραβείου Νόμπελ οικονομικών στον Kahneman (ο Tversky είχε ήδη αποβιώσει πριν την απονομή).

Α' έκφανση του προβλήματος: Φανταστείτε ότι είστε ο Υπουργός Υγείας της χώρας σας. Εξαιτίας μιας επιδημίας, 600 άνθρωποι κινδυνεύουν να πεθάνουν. Εξετάζονται δύο εναλλακτικές πολιτικές, η πολιτική 1 και η πολιτική 2:

Εάν υιοθετηθεί η πολιτική 1, θα σωθούν 200 άτομα.

Εάν υιοθετηθεί η πολιτική 2, υπάρχει πιθανότητα 1/3 να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και πιθανότητα 2/3 να μην σωθεί κανένας.

Ποια από τις δύο πολιτικές θα επιλέγατε;

Β' έκφανση του προβλήματος: Φανταστείτε ότι είστε ο υπουργός Υγείας της χώρας σας. Εξαιτίας μιας επιδημίας, 600 άνθρωποι κινδυνεύουν να πεθάνουν. Εξετάζονται δύο εναλλακτικές πολιτικές, η πολιτική 3 και η πολιτική 4:

Εάν υιοθετηθεί η πολιτική 3, θα πεθάνουν 400 άτομα.

Εάν υιοθετηθεί η πολιτική 4, υπάρχει πιθανότητα 1/3 να μην πεθάνει κανείς και πιθανότητα 2/3 ότι όλοι οι άνθρωποι θα πεθάνουν.

Ποια από τις δύο πολιτικές θα επιλέγατε;

Αποτελέσματα: Οι Tversky και Kahneman πραγματοποίησαν αυτό το πείραμα το 1981 και βρήκαν τα εξής:

Στη έκφανση Α', περίπου τα 3/4 των ατόμων επέλεγον την πολιτική 1.

Στη έκφανση Β', περίπου τα 3/4 των ατόμων επέλεγον την πολιτική 4.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ
ΤΑ ΒΕΒΑΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΑΒΕΒΑΙΑ ΚΕΡΔΗ,
ΑΛΛΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟ ΡΙΣΚΟ
ΠΑΡΑ ΜΙΑ ΣΙΓΟΥΡΗ ΖΗΜΙΑ.

ΟΠΑΔΙΚΗ ΒΙΑ

Ανάλυση: Οι πολιτικές από τις οποίες καλούμαστε να επιλέξουμε στην έκφανση Α' είναι ίδιες με τις πολιτικές της έκφανσης Β':

στις πολιτικές 1 & 3 ζουν 200 άτομα και πεθαίνουν 400, ενώ

στις πολιτικές 2 & 4 υπάρχει πιθανότητα 1/3 να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και πιθανότητα 2/3 να μη σωθεί κανείς.

Η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο εκφάνσεων του προβλήματος είναι στον τρόπο διατύπωσης ή αλλιώς «πλαισίωσης» των πολιτικών:

Στη έκφανση Α', οι πολιτικές διατυπώνονται με όρους «ζωής», δηλαδή πόσοι άνθρωποι θα σωθούν. Λέμε λοιπόν πως οι συνέπειες εκφράζονται με βάση το τι κερδίζουμε.

Στη έκφανση Β', οι πολιτικές διατυπώνονται με όρους «θανάτου», δηλαδή πόσοι άνθρωποι θα πεθάνουν. Λέμε λοιπόν πως οι συνέπειες εκφράζονται με βάση τις απώλειες.

Η εξήγηση που πρότειναν οι δύο επιστήμονες για τα αποτελέσματα του πειράματος, τα οποία δείχνουν την προτίμηση των ατόμων σε διαφορετική πολιτική ανάλογα με την έκφανση του προβλήματος, είναι ότι έχει σημασία η διατύπωση των προβλημάτων και των πιθανών λύσεων. Στο συγκεκριμένο πείραμα, οι άνθρωποι φαίνεται να πιστεύουν ότι είναι σκληρό να καταδικάσουν κάποιους να πεθάνουν με βεβαιότητα, επομένως στη έκφανση Β' (στην οποία οι αποφάσεις διατυπώνονται με όρους «θανάτου») οι περισσότεροι επιλέγουν την πολιτική με το μεγαλύτερο ρίσκο, ώστε να υπάρχει πιθανότητα να μην πεθάνει κανείς. Αντίθετα στη έκφανση Α' (στην οποία οι αποφάσεις διατυπώνονται με όρους «ζωής») οι περισσότεροι επιλέγουν την «ασφαλή» πολιτική, ώστε σίγουρα να σωθούν κάποιοι.

Ένας γενικότερος τρόπος να οριστεί η παραπάνω διαπίστωση είναι ότι οι άνθρωποι προτιμούν τα βέβαια από τα (έστω και μεγαλύτερα) αβέβαια κέρδη, αλλά προτιμούν το ρίσκο παρά μια σίγουρη (έστω και μικρότερη) ζημία.

Λουίζα Ασημακοπούλου, α1

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ

πολλά περιστατικά οπαδικής βίας, δηλαδή οι οπαδοί μιας αθλητικής ομάδας να επιτίθενται με βίαιο τρόπο σε οπαδούς μίας άλλης ομάδας. Σε ένα τέτοιο σημείο οδηγεί ο φανατισμός. Οι ομάδες δημιουργήθηκαν για τη διασκέδαση των παιχτών και του κοινού και για αυτόν τον λόγο δε θα έπρεπε να αναμειγνύονται στην καθημερινή μας ζωή και να μας οδηγούν στο να κάνουμε πράγματα που ξεπερνούν την ανθρώπινη φύση. Το άρθρο αυτό γράφτηκε με αφορμή ένα δυσάρεστο περιστατικό, το οποίο συνέβη πρόσφατα στη Θεσσαλονίκη. Πρόκειται για τη δολοφονία του 19χρονου Άλκη Καμπανού, που συγκλόνισε τη χώρα μας και αποτέλεσε για πολλές μέρες το θέμα συζήτησης όχι μόνο στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης αλλά και στις παρέες των νεότερων και μεγαλύτερων ηλικιών. Ένα ακόμα περιστατικό με «φόντο τα γήπεδα». Στο σπίτι του τον περίμεναν οι δικοί του άνθρωποι. Εκείνος, όμως, δεν κατάφερε να γυρίσει ποτέ. Του αφαίρεσαν την πολύτιμη ζωή του κάποιοι φανατισμένοι συνομήλικοί, αφού τραυμάτισαν όλη την παρέα του. Οι φίλοι του γλύτωσαν. Εκείνος, όμως, δεν τα κατάφερε. Έπεσε θύμα των αποκαλούμενων «χούλιγκανς», οι οποίοι λειτουργούν τυφλωμένοι από το πάθος της ομάδας τους και θεωρούν εχθρό τους όποιον ανήκει σε άλλη ομάδα. Κρίμα! Κρίμα να ζούμε στο 2022 και να τραυματίζονται ή ακόμα και να χάνουν τις ζωές τους άνθρωποι για τα ομαδικά αθλήματα και για το ποιες ομάδες υποστηρίζουμε και ποιες όχι. Αυτό το άρθρο αφιερώνεται στον «κάθε Άλκη» από μία μαθήτριά του Γυμνασίου που ονειρεύεται να μπει επιτέλους ένα τέλος στην οπαδική βία. Για να το καταφέρουμε, όμως, αυτό, χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια από όλους. Ίσως, εάν όλοι αντιλαμβάνονταν την αξία του αθλητισμού και του ομαδικού πνεύματος που αυτός πρεσβεύει, να σταματούσε ο φανατισμός, η βία και ο θάνατος συνανθρώπων μας. Ίσως, εάν κάναμε σημαία μας τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, το πνεύμα των Ολυμπιακών αγώνων αλλά και τα ποιήματα και πεζά κείμενα Ελλήνων λογοτεχνών να μπορούσαμε να μεταδώσουμε σε όλους το μήνυμα: «Στων ευγενών αγώνων λάμψε την ορμή» Δυστυχώς, όμως, φοβάμαι ότι, όσο και να προσπαθήσουμε, πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι απαίδευτοι και απάνθρωποι που δεν υπολογίζουν την ανθρώπινη ζωή! Που θα σπέρνουν τον τρόμο και θα στερούν ανθρώπινες ζωές χωρίς καμία τύψη! Ας ευχηθούμε να μην υπάρξει άλλος Άλκης, ούτε άλλη οικογένεια που θα θρηνεί για τον δικό της Άλκη!

Κυριακή Κωνσταντάκου, β4

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΟΠΑΔΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟ!

ΔΕΝ ΞΑΓΡΥΠΝΩ ΑΝΑΡΩΤΩΜΕΝΟΣ ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΕΤΩ... ΞΑΓΡΥΠΝΩ ΑΝΑΡΩΤΩΜΕΝΟΣ ΠΟΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΑΚΟΜΗ ΝΑ ΡΩΤΗΣΩ.

Neil deGrasse Tyson

ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΕΤΟΥΜΕ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

THE
B?G
QUASTIONS

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ

ο άνθρωπος φαίνεται να διακατέχεται από ακατάβλητη περιέργεια και πηγαία επιθυμία να εξηγήσει τον κόσμο που τον περιβάλλει. Με την πάροδο του χρόνου, η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος έχει συντε-

λέσει στο να απαντηθούν μυριάδες απορίες που ο πρωτόγονος ή και ο μεσαιωνικός άνθρωπος δε θα μπορούσε καν να φανταστεί ότι θα ετίθεντο. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλα ερωτήματα, τα λεγόμενα Μεγάλα Ερωτήματα, που συχνά δε βρίσκουν εμφανή εφαρμογή στην καθημερινή μας ζωή. Παρά ταύτα διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στη διεύρυνση του πνευματικού ορίζοντα της ανθρωπότητας, αφού σείουν τα θεμέλια πάνω στα οποία έχουμε χτίσει τον γνωστικό μας πολιτισμό.

Καταρχάς, χρειάζεται να διασαφηνιστεί ότι δεν πρέπει να αποφεύγουμε να συζητάμε ανοιχτά τα εν λόγω μεγάλα ερωτήματα, υπό τον φόβο ότι θα καταλήξουμε δακτυλοδεικτούμενοι ή παραγκωνισμένοι. Μάλιστα, ουκ ολίγες έχουν υπάρξει οι στιγμές στην ιστορία της ανθρωπότητας που αμφισβητήθηκαν έννοιες και πεποιθήσεις από τις οποίες εξαρτιόνταν πληθώρα ανθρώπων και λαών. Για παράδειγμα, ένα ερώτημα που απασχολούσε και απασχολεί ακόμη τους ανθρώπους είναι η φύση του Θεού. Αναμφίβολα, η μετάβαση από το δωδεκάθεο, και γενικά τον παγανισμό, στον μονοθεϊσμό κλόνισε σημαντικά το θρησκευτικό κόσμο της εποχής, με την επικρατούσα θεωρία περί πολλών ανθρωπόμορφων θεοτήτων να αντικαθίσταται από την αντίληψη ενός μοναδικού, καλόβουλου και παντοδύναμου Θεού. Το γεγονός αυτό είχε βαθύτατη επίδραση στον ρου της ιστορίας, αν ληφθεί υπόψιν ότι ο Χριστιανισμός, ο Ιουδαϊσμός και το Ισλάμ – όλες μονοθεϊστικές θρησκείες – διαμόρφωσαν τον σημερινό κόσμο (και τη σημερινή Ελλάδα) όσο καμία άλλη θρησκεία.

Επιπρόσθετα, πιο καταφανείς είναι οι ριζοσπαστικές ιδέες στον χώρο της επιστήμης, όπως αυτές που αναδύθηκαν κατά τη λεγόμενη επιστημονική επανάσταση, περίοδο που έγινε γνωστή για την κατάρριψη του γεωκεντρικού μοντέλου. Επιπλέον, το μεταίχμιο μεταξύ 19ου και 20ου αιώνα είχε τεράστια επιστημονική και ιστορική

αξία, αφού τότε εγκαταλείφθηκε η άποψη ότι ο χρόνος και ο χώρος είναι μεγέθη στατικά και απόλυτα. Ειδικά οι τελευταίες περιπτώσεις επηρέασαν σημαντικά την αντίληψη του ανθρώπου για το σύμπαν, διότι αμφότερες σχετίζονται με δύο πασίγνωστες θεωρίες στη Φυσική, τη θεωρία της Νευτώνειας Βαρύτητας και τη Θεωρία της Σχετικότητας του Αϊνστάιν.

Ωστόσο, ο άνθρωπος συχνά θέτει και ερωτήματα που γνωρίζει ότι δεν μπορεί να απαντηθούν, όπως – λόγου χάρη – η απορία για τη μεταθανάτιο ζωή ή για το τι βρίσκεται στο εσωτερικό μιας μαύρης τρύπας, ενός από τα πιο μυστηριώδη αντικείμενα στο σύμπαν. Όσον αφορά στο πρώτο, είναι σαφές ότι κανείς ποτέ δε θα μπορέσει να μάθει τι συμβαίνει μετά τον θάνατο, εκτός αν «βιώσει» κάτι τέτοιο ο ίδιος. Παρόλα αυτά, ακόμη και αν δεν μπορεί να απαντηθεί, ο φόβος για μία μεταθανάτιο τιμωρία ή η προσδοκία για μία θεϊκή επιβράβευση, προσφέρει στον καθένα ένα κίνητρο να γίνει καλύτερος άνθρωπος και να διεκδικήσει αυτήν τη μελλοντική ανταπόδοση. Όταν πρόκειται για τις μαύρες τρύπες, από τις οποίες, όπως φανερώνει και το όνομά τους, καμία πληροφορία δεν μπορεί να διαφύγει, η θεωρητική έρευνα για το εσωτερικό τους δεν έχει κάποια άμεση πρακτική αξία. Βοηθά, όμως, τους επιστήμονες να φανταστούν και να εξηγήσουν άλλα πιθανά φυσικά φαινόμενα, συχνά στην πορεία σημειώνοντας σπουδαίες ανακαλύψεις, που – εκ πρώτης όψεως – δε σχετίζονται με τις ίδιες της μαύρες τρύπες.

Συγκεφαλαιώνοντας, η εγγενής τάση του ανθρώπου να διερευνά το απίθανο και να αμφισβητεί το κοινώς αποδεκτό είναι καταλυτικής σημασίας για την πρόοδο που διαγράφουμε ως πολιτισμός. Τα μεγάλα ερωτήματα, είτε αυτά πραγματεύονται θρησκευτικά ζητήματα είτε συζητούν επιστημονικές αρχές, εξάπτουν την περιέργειά μας και συχνά αμφισβητούν τις υπάρχουσες γνώσεις και πιστεύω της ανθρωπότητας, δημιουργώντας έτσι νέες προοπτικές εξέλιξης και κάνοντάς μας να αναστοχαστούμε και να αναθεωρήσουμε ό,τι πρωτύτερα αντιμετωπίζαμε ως δεδομένο. Κατά τη γνώμη μου, δε θέτουμε τα Μεγάλα Ερωτήματα, επειδή είμαστε άνθρωποι, παρά πιστεύω ότι είμαστε άνθρωποι, επειδή θέτουμε τα Μεγάλα Ερωτήματα.

Απόστολος Βασιλικός, β2

«ΤΕΛΙΚΑ, ΠΟΙΟΣ ΕΙΜΑΙ;»

ΣΥΜΜΑΖΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΟΥ, το βλέμμα μου έπεσε φωτογραφίες. Απορημένος, παρατήρησα καθεμιά με προ-
χνα στην εικόνα απάντηση στην απορία μου. Βρήκα μια φωτο-
στο Νηπιαγωγείο. Κοιτάχτηκα στον καθρέφτη και σκέφτη-

Την περιεργάστηκα, πασχίζοντας να βρω κάτι κοινό ανά-
νο το παιδί. «Δεν είμαι εγώ, σκέφθηκα, η εξωτερική μας εμ-
Οι σκέψεις, οι ιδέες μας είναι διαφορετικές. Και σίγουρα δεν
Αλλά ξέρω ότι είμαι εγώ. Δημιουργώ μια ιστορία στον νου...
μαι κάπου αλλού στο μέλλον.

Αυτή είναι η ιδέα του εαυτού. Η ιδέα ότι υπάρ-
χει κάτι μέσα μας που παραμένει το ίδιο, ακόμα και
όταν όλα τα άλλα αλλάζουν. Είναι η ιδέα ότι θα
μεγαλώσουμε, θα δημιουργήσουμε νέες αναμνή-
σεις, θα ξεχάσουμε, θα αλλάξουμε σκέψεις, πεποι-
θήσεις, αλλά βαθιά θα υπάρχει κάτι αμετάβλητο.

Βρίσκω άλλη μία φωτογραφία. Τις βλέπω δί-
πλα – δίπλα. Αρνούμαι να πιστέψω πως τα δύο
αυτά πρόσωπα ταυτίζονται, ωστόσο, το μυαλό
μου με πείθει ότι είμαι εγώ.

Η λέξη «εγώ» είναι κάτι περισσότερο από
αντωνυμία. Είναι ο τρόπος που περιγράφουμε
τον εαυτό μας. Λέμε «εγώ» και μιλάμε για ένα
ον που γνωρίζει την ύπαρξή του την παρούσα
στιγμή, αναφερόμενοι σε μια προσωπική ταυτό-
τητα. Το «εγώ» αντανακλά ποιοι είμαστε, μέσα
από τον φακό του παρελθόντος, του παρόντος
και των μελλοντικών μας σχεδίων. Αλλά χρωμα-
τίζουμε τις αναμνήσεις μας με βάση αυτό που εί-
μαστε στο παρόν και τα σχέδιά μας για το μέλ-
λον αλλάζουν. Πώς μπορεί, λοιπόν, να υπάρχει
μία ενιαία ταυτότητα, αν όλα όσα τη σχηματί-
ζουν μεταβάλλονται;

Οι αναμνήσεις είναι απλώς η αναδιήγηση
προηγούμενων εμπειριών, την οποία δημιουργού-
με, για να πείσουμε τον εαυτό μας ότι είμαστε ένα
συνεχές και συνεκτικό ον, ακόμα και όταν αποκλί-
νουμε των προσδοκιών μας. Εάν, όμως, δεν μπο-
ρούμε να εμπιστευθούμε τις αναμνήσεις μας, ώστε
να δώσουμε μια ακριβή περιγραφή του ποιοι ήμα-
στε στο παρελθόν, τότε πώς μπορούμε να έχου-
με έναν διαχρονικό εαυτό; Και αν αυτό που ήταν
δεν μπορεί πλέον να είναι, τότε δεν μπορούμε να
πούμε ότι υπάρχει κάτι που παραμένει στο πέ-
ρασμα του χρόνου. Η ιδέα του εαυτού είναι αυτή
που αναδημιουργείται συνεχώς από το μυαλό μας,
όταν προκύπτει ανάγκη. Αυτό είναι που αναφέ-
ρεται ως ψευδαίσθηση του εαυτού. Είναι ο τρόπος

σε μερικές παλιές
σοχή, σαν να έψα-
γραφία από όταν ήμουν
κα πόσο είχα αλλάξει.
μεσα σε εμένα και σε εκεί-
φάνιση είναι διαφορετική.
έχουμε τις ίδιες αναμνήσεις.
ήμουν εκεί, είμαι εδώ, θα εί-

μας να κατανοούμε την τυχαιότητα μας. Είναι μια
αίσθηση συνέχειας και ενότητας, που δημιουργεί-
ται από τον εγκέφαλο. Χωρίς αυτόν, δεν υπάρχει
εαυτός, δεν υπάρχει «εγώ» ούτε «εμείς».

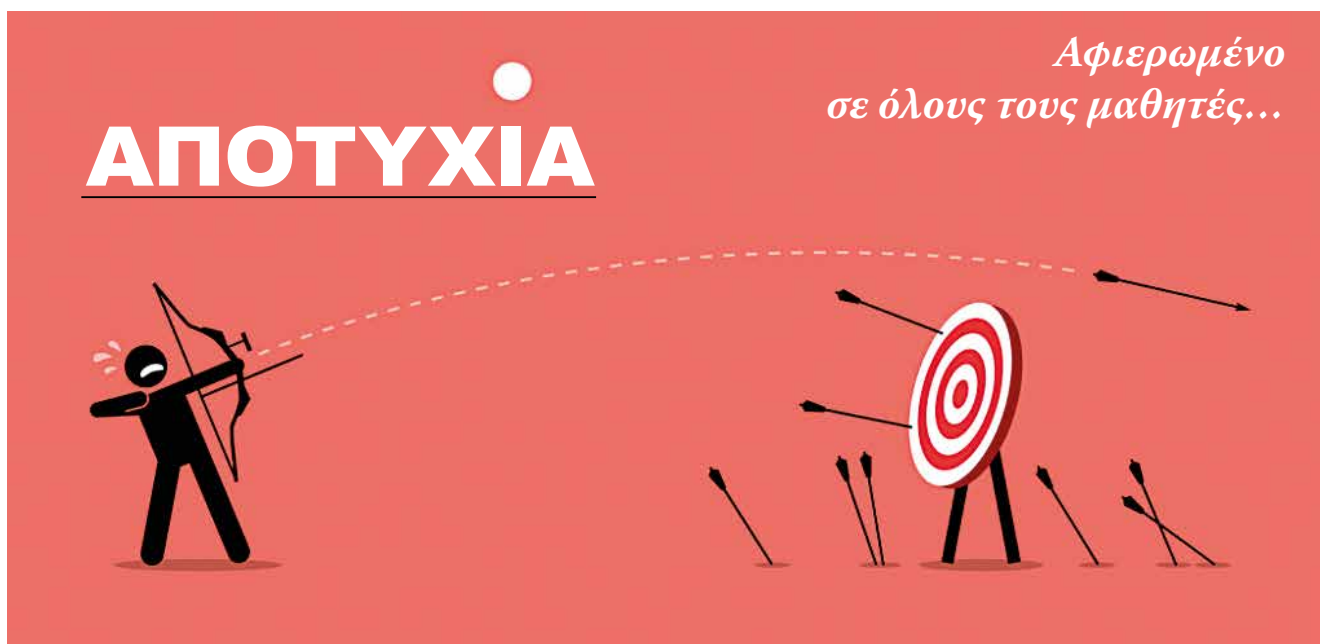
Ξαναγύρισα στη φωτογραφία του Νηπιαγω-
γείου και αναρωτήθηκα: Αν δεν μου έλεγαν ότι
ήμουν εγώ, θα το ήξερα; Αν είχα δει αυτή την ει-
κόνα έξω από κάθε πλαίσιο, θα ήμουν σε θέση να
πω ότι ήμουν εγώ; Σίγουρα όχι. Τότε πώς μπορώ
να πω ότι υπάρχει ένας «εαυτός» που υπήρχε σε
αυτό το παιδί και υπάρχει ακόμα μέσα μου; Δεν
είμαι το ίδιο άτομο που ήμουν πριν και δε θα
είμαι το ίδιο άτομο στο μέλλον.

Αυτή η ιδέα είναι τρομακτική και συ-
ναρπαστική. Τρομακτική, γιατί αντιτίθε-
ται σε όλα όσα γνωρίζουμε για τον εαυτό
μας. Αν δεν υπάρχει εαυτός, δεν υπάρ-
χει βούληση, κι αν δεν υπάρχει βούληση,
δεν υπάρχει ηθική. Δεν υπάρχει σωστό ή
λάθος, καλό ή κακό. Συναρπαστική, για-
τί μας αφήνει να δημιουργήσουμε τα δι-
κά μας όρια.

Πήρα φωτογραφίες της γιαγιάς
μου και έβαλα στην άκρη τις δικιές
μου. Είναι πολύ μεγαλύτερη τώρα,
αλλά θυμάται πώς ήταν ο κόσμος,
όταν ήταν νεότερη. Αλλά τι γίνεται με τους αν-
θρώπους της ηλικίας της που πάσχουν από άνοια;
Που δεν μπορούν να αναγνωρίσουν τα αγαπημέ-
να τους πρόσωπα, που δε θυμούνται τίποτα από
το παρελθόν; Είναι ακόμα ο «εαυτός» τους; Πότε
κάποιος χάνει τον εαυτό του; Εάν δεν έχει πλέον
αναμνήσεις ή σχέδια για το μέλλον, τι είναι τό-
τε ο εαυτός;

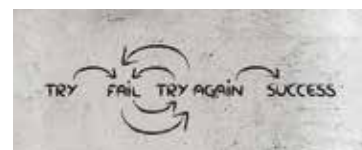
ΚΙ ΑΝ ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΗ, ΤΕΛΙΚΑ, ΠΟΙΟΣ ΕΙΜΑΙ;

Άγγελος Γκορίτσας, β2

Ο ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

➔ **ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΕΙ** το άγχος και τον φόβο που νιώθει, όταν ακούει τη λέξη **αποτυχία**. Πολλοί άνθρωποι συσχετίζουν την αποτυχία με κάτι το επώδυνο και έτσι βρίσκονται σε μια συνεχή ένταση και ανησυχία για το τι θα τους συμβεί στο μέλλον, χωρίς να εστιάζουν στο παρόν. Πόσοι άνθρωποι έχουν χάσει κάποια εξέταση, επειδή φοβούνταν μήπως αποτύχουν; Υπάρχουν, όμως, τρόποι αντιμετώπισης του φόβου της αποτυχίας.

Καταρχάς, ο καθένας πρέπει να διώχνει από το μυαλό του τις υπερβολικές σκέψεις. Ο φόβος έρχεται ως επακόλουθο της δημιουργίας φανταστικών σεναρίων. Όσο πιο πολύ σκέπτεται κάποιος ότι θα αποτύχει, τόσο πιο πολύ προδιαθέτει τον εαυτό του ότι όντως κάτι τέτοιο θα γίνει. Το αποτέλεσμα είναι να σταματά την προσπάθειά του, επειδή αισθάνεται ότι ο χειρότερός του εφιάλτης θα γίνει πραγματικότητα.

Επιπλέον, όταν κάποιος εστιάζει στην αρνητική σημασία της λέξης «αποτυχάνω» είναι σαν να καθορίζει εκείνος τα συναισθήματα του άγχους και της λύπης του. Αυτό εξαρτάται από την οπτική γωνία που βλέπει ο καθένας το συγκεκριμένο θέμα. Ο καθένας αντιλαμβάνεται και νιώθει διαφορετικά την έννοια της αποτυχίας. Ο πιο επιτυχημένος τρόπος να αντιμετωπίσει κάποιος αυτά τα αισθήματα είναι να προσπαθεί να παραμένει ψύχραιμος και ήρεμος.

Επιπρόσθετα, ο αθλητισμός και η ενασχόληση

με τις τέχνες ή ακόμη και η επαφή με τη φύση θα μπορούσαν να βοηθήσουν κάποιον να «δει» καθαρά και να αντιληφθεί πόσο όμορφα είναι τα πάντα γύρω μας. Να καταλάβει, επίσης, ότι το περιττό άγχος, πριν επιστραφεί κάποιο διαγώνισμα ή γενικότερα αποτέλεσμα κάποιας εξέτασης, μόνο προβλήματα στην υγεία μπορεί να προκαλέσει.

Από την άλλη, αν κάποιος αποτύχει, δεν πρέπει να νιώθει άσχημα ή να στεναχωρηθεί σε υπερβολικό βαθμό. Όπως λέει και ένα γνωστό ρητό «Από τα λάθη μας μαθαίνουμε!». Στην επόμενη εξέταση τα αποτελέσματα θα είναι καλύτερα και θα έχουν συνεχώς ανοδική πορεία. Ίσως έτσι το άτομο να εντοπίσει κάποια αδύναμά του σημεία που θα ήθελε να βελτιώσει και κάποια λάθη που δε θα ήθελε να επαναλάβει.

Συμπερασματικά, αν και η αποτυχία μπορεί να είναι ένας δύσκολος τρόπος να συμβαδίσει κάποιος με την πραγματικότητα και είναι σκληρή για να αντιμετωπιστεί, μπορεί να εξελιχθεί στον καλύτερο δάσκαλο!

Μία αποτυχία μπορεί να γίνει «έξυπνη αποτυχία» όταν αναγνωρίσουμε ότι και οι καλύτεροι έχουν αποτυχίες και χτίσουμε τις δεξιότητες που απαιτούνται για να μάθουμε και να δυναμώσουμε από τα λάθη μας.

ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ!

Σοφία Παπαδάκη, β7

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΨΥΧΗΣ

➔ **ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΤΟΚΙΟ 2021** έλαβαν μέρος από την Ελλάδα περισσότεροι από 40 αθλητές στα 11 αθλήματα: αντισφαίριση με αμαξίδιο, άρση βαρών σε πάγκο, τοξοβολία, τζούντο, στίβος, μπότσια, ποδηλασία, σκοποβολή, κολύμβηση, ξιφασκία με αμαξίδιο και επιτραπέζια αντισφαίριση.

Φέτος, οι Παραολυμπιονίκες έκαναν την Ελλάδα περήφανη έχοντας κερδίσει 11 μετάλλια, 2 εκ των οποίων ήταν χρυσά. Κάτοχοί τους, ο Θανάσης Γκαβέλας και ο Σωτήρης Γκαραγκάνης, που κατάφεραν να σπάσουν το παγκόσμιο ρεκόρ στον στίβο και να ακούσουν τον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας στη μακρινή Ιαπωνία. Παρά το πρόβλημα του Θανάση Γκαβέλα στην όραση, με τον συνοδό του, κατάφερε να ξεπεράσει κάθε δυσκολία και να ικανοποιήσει τα όνειρά του.

Οι Παραολυμπιονίκες που έκαναν την Ελλάδα περήφανη, έχοντας κερδίσει 11 μετάλλια, 2 εκ των οποίων χρυσά, δηλώνουν:

Η ψυχική δύναμη είναι το όπλο για να προχωρήσουμε στη ζωή!

Ομοίως, ο Αντώνης Τσαπατάκης, με χάλκινο μετάλλιο στην κολύμβηση, μάς συμβουλεύει να απελευθερωνόμαστε από τα «πιστεύω», «πρέπει», «δεν μπορώ και δεν μπορείς» και να δίνουμε μάχη με τους ανθρώπινους μας φόβους που μπορεί να μας αποθαρρύνουν.

Έχοντας ως πρότυπο τους δύο αθλητές, πρέπει πάντα να θυμόμαστε την αξία της αυτοπεποίθησης, της επιμονής και της υπομονής, του αγώνα και της προσπάθειας.

Οι Παραολυμπιονίκες του 2021 αποδεικνύουν ότι τις δυσκολίες της ζωής θα πρέπει να τις αντιμετωπίζουμε με θάρρος για να μη μας απομακρύνουν από την επίτευξη των στόχων μας.

Αντίστοιχα, ο γνωστός όλων μας, Άλμπερτ Αϊνστάιν, μία μεγαλοφυΐα του 20ου αιώνα, κατά τη σχολική περίοδο της ζωής του δεν έδειξε κανένα σημάδι ευφυΐας, όπως γνωρίζουμε σήμερα. Παρόλα αυτά, το ενδιαφέρον και η αγάπη του για την ανακάλυψη, την εξερεύνηση και τη διερεύνηση του κόσμου τον ώθησε να διαπρέψει και να αποτελέσει σταθμό στην παγκόσμια επιστήμη. Άλλωστε, όπως είπε: «Δεν έχω κανένα ιδιαίτερο ταλέντο, είμαι μόνο με πάθος περιεργός». Όλα ξεκινούν από μέσα μας.

Η ψυχική δύναμη είναι το όπλο για να προχωρήσουμε στη ζωή! Ειδικότερα, συνάνθρωποί μας που υποφέρουν από προβλήματα αναπηρίας ή βαριές ασθένειες, παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, ακόμα και άστεγοι άνθρωποι της βιοπάλης, τη χρειάζονται για να αντεπεξέλθουν σε όλες τις δυσκολίες που βιώνουν. Πριν λάβει κανείς βοήθεια, στήριξη, ενθάρρυνση από οποιονδήποτε, πρέπει πρώτα να πιστέψει πραγματικά στις δυνάμεις του. Το κλειδί για την επιτυχία είναι πρώτα από όλα η πίστη στον εαυτό μας, η δική μας θέληση και το δικό μας πάθος.

Δε θα πρέπει να υποτιμούμε, λοιπόν, τη σημασία της δύναμης της ψυχής, γιατί πολλές φορές μπορεί να αποδειχθεί ανώτερη της σωματικής. Η σωματική δύναμη με την κάθε ατυχία μπορεί να μας εγκαταλείψει, ενώ η ψυχική μάς χαλυβώνει στην αντιμετώπιση όλων όσα έρχονται.

Καλλιόπη-Σοφία Γκίκα, β2

ΤΙΜΗ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ ΤΟΥ 2021

[ΠΟΙΗΣΗ] International Poetry and Theatre Competition «Castello di Duino»

Βράβευση μαθήτριας Γυμνασίου Κολλεγίου Αθηνών

Η ΜΑΘΗΤΡΙΑ του Γυμνασίου του Κολλεγίου Αθηνών, Χριστιάνα Παναγοπούλου – Κορομάντζου, α7, συμμετείχε στον διαγωνισμό International Poetry and Theatre Competition «Castello di Duino» και διακρίθηκε στην κατηγορία «Giovanissimi».

Το ποίημά της με τίτλο «ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΕΠΟΧΗΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΩ ΖΗΣΕΙ» μαζί με τα άλλα που διακρίθηκαν, θα εκδοθεί στην αγγλική και ιταλική γλώσσα από τον εκδοτικό οίκο «Publishing House Battello Stampatore Trieste».

Συγχαρητήρια
στη μαθήτριά!

Το ποίημά της:

Νοσταλγία Εποχής που δεν έχω ζήσει

Η πραγματικότητα είναι βαριά και αχώνευτη
Τόσο κοντά στο όνειρο, όμως τόσο μακριά
Πάντα αναρωτιέμαι τί και γιατί
Πλέον δεν αντέχω να το βλέπω τόσο βαθιά
Φοβάμαι μην σκιστεί η πραγματικότητα
σαν χαρτί
Απλά είναι τόσο σκληρό και δύσκολο
Η αλήθεια αλύγιστη, ατσαλένια
Το πρόσωπό μου καταρρέει με ένα βλέμμα
Τα μάτια της πραγματικότητας σιδερένια
Την άγνοιά μου νοσταλγώ

Nostalgia of a time I have not lived

The reality is heavy and indigestible
So close to the dream, but so far away
I always wonder what and why
I can no longer bear to see it so deeply
I am afraid that reality will be torn like paper
It's just so hard and difficult
The truth is unbreakable like steel
My face collapses with one look
The eyes of reality are like iron
I miss my ignorance

Ο ιός της νοσταλγίας

Στην μέση της γης,
ένα διαμάντι ξέθωρο,
στέκει και δεσπόζει,
ελπίζοντας στον βασιλιά του,
να διώξει τα παράσιτα,
που σαν τσακάλια κυκλώνουν τις
πολυτελείς του έδρες.
Τον βασιλιά του τον πολύτροπο,
Πολυταξιδεμένο Οδυσσέα,
Που για χρόνια,
Παλεύοντας με τα θεόσταλτα
κύματα,
του οργισμένου Ποσειδώνα,
συλλογίζεται και νοσταλγεί.
Νοσταλγεί την ζωή αμοιβαίας
αγάπης,
Που έχτισε στο άλλοτε σεβαστό του
βασιλείο.
Εκείνος που στην Ωγυγία,
Της Καλυψούς το μυθικό νησί,
Μένοντας ξάγρυπνος τις νύχτες,
Προσμένει την μέρα την ιερή,
Που επαναπαυμένος θα φιλήσει,
Τα πολυαγαπημένα του πάτρια
εδάφη.
Η Καλυψώ όμως με τα
σμαραγδένια,
Σαγηνευτικά της μάτια,
Του στερεί του νόστου την
εκπλήρωση.
Ο Οδυσσέας παλεύει και αυτός,
Την καρδιά του να απαλλάξει,
Από τις επίπονες αναμνήσεις
Που τον στιχώνουν.
Η Πηνελόπη δίνει τον δικό της
αγώνα,
Ξεπλέκοντας το ατελείωτο υφαντό
της.
Και όπως οι κλωστές του,
Ξεγλιστρούν από τα τρεμώμενά
της χέρια,
Έτσι να ξεφύγει και εκείνη,
Από τα άπλιστα χέρια των
αλλαζονικών μνηστήρων.
Ο Τηλέμαχος στον ξάστερο ουρανό
της Σπάρτης,
Αναζητά την πατρική αγάπη,
Που ποτέ δεν ένωσε.
Ο καθένας τους,
Έναν σκοπό και νόστο έχει,
Που χαραγμένος ανηξήτλητα έχει
μείνει στην καρδιά τους.

Σοφία Κούκου &
Εριέττα Κουρομιχλάκη, α4

Της ζωής το γιατί

Σαν το λουλούδι που αργεί να
ανθίσει
μου είπε κάποτε ένας φίλος πως
είναι η καρδιά μου,
και μ' αυτό για οδηγό
άνοιξα τα πανιά μου
Στα πέρατα του κόσμου
ταξίδεψε η ψυχή και ο νους μου,
έφαγα χρόνια ψάχνοντας
της ζωής τους σκοπούς μου.
Στα Ποιός? Που? Πότε? της
καρδιάς Γιατί?
Μια εξήγηση εν τέλει πρέπει να
βρεθεί
το πνεύμα αναζητά
μία αχτίδα Ελπίδας
μα το μυαλό και η λογική
μία αφορμή ηρεμίας.
Κάθε βράδυ στέκομαι
τον ορίζοντα αγναντεύω
και συλλογιέμαι μέσα, όμως
στον κόσμο τούτο τι γυρεύω?
Αγάπη να 'ναι ή λεφτά?
Φίλους? Δόξα? Ή χαρά?
Ποιος ο λόγος να υπάρχεις
αν τη ζωή όπως θες δεν ζεις?
Ποιο το νόημα χαράς,
αν στο τέλος θα χαθείς?
Το μυαλό του ανθρώπου
δύσκολα ηρεμεί,
όμως αυτό είναι που τον κάνει
ανώτερο σε όλη τη γη.
Κανείς απάντηση στα
ερωτήματα αυτά
να δώσει δεν μπορεί.
Όμως μη γεμίζεις το μυαλό σου
με σκοτούρες
Η ζωή είναι μία, αυτή

Κουρομιχλάκη Εριέττα, α4

Η πατρίδα μου

Με λευκές κορδέλες στα μαλλιά,
με χρυσά κοχύλια στην ποδιά
και με γαλάζια πάντα φορεσιά,
το πέλαγος ατενίζεις.
Στον νου μου φέρνω,
τα αυγουστιάτικα εκείνα βράδια,
στις δαντελωτές ακρογιαλιές,
που έσκαγε το κύμα στις χρυσές τις
αμμουδιές
και έγνοιες είχαμε μηδενικές...
Στον νου μου φέρνω,
τις βροχερές μέρες του Γενάρη,
όπου η γαλάζια σου φορεσιά,
γινόταν γκρι,
με τις σταγόνες της βροχής να
πέφτουν ρυθμικά μαζί.
Οι στιγμές αυτές,
γλυκιά ανάμνηση αφήνουν στο παρόν,
ατελείωτες ήταν στο παρελθόν.
Κι' όταν από την αγκαλιά σου έφυγα,
διπλή αγάπη ένιωσα,
τον πόνο καταπολεμώ,
την μέρα που θα γυρίσω λαχταρώ.
Από τα ξένα σου γράφω σήμερα,
μη μπορώντας να σε ξεχάσω.
Είσαι για 'μένα ιερή,
ασπίδα προστατευτική!
Μακάρι να μπορούσα,
τον χρόνο να γύρινα πίσω,
στις παλιές, καλές εκείνες εποχές,
που περπατάγαμε μαζί,
στις όμορφες ακροθαλασσιές!!!
Όμως, επειδή ο χρόνος δεν γυρίζει
πίσω,
θα πούμε για πάντα ένα οριστικό
αντίο...
«Τέλος»

Ναταλία Κυπριώτη, α4
Αλεξία Λειβαδά, α4
Οδυσσέας Λυμπερόπουλος, α7

➤ **ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ** έχουν καταγραφεί χιλιάδες κύματα μετανάστευσης και προσφυγιάς. Αυτό το φαινόμενο διαμορφώνει δραματικά την καθημερινότητα ενός ανθρώπου και συνεπώς επηρεάζει αρκετές πτυχές της ζωής του.

Η καλλιτεχνική εγκατάσταση του Βλάση Κανιάρη, που ονομάζεται «Το Κουτσό», φιλοτεχνήθηκε το 1974 και αποτυπώνει με πρωτότυπο τρόπο την αίσθηση της εγκατάλειψης της πατρίδας. Παρουσιάζει έξι ανθρώπινες φιγούρες, χωρίς κεφάλι, περιτριγυρισμένες από τις αποσκευές τους. Οι κούκλες βρίσκονται γύρω από το παιχνίδι «κουτσό», ζωγραφισμένο στο δάπεδο με κιμωλία, όπου αντί για αριθμούς έχουν χαραχτεί διάφορες λέξεις, οι οποίες παραπέμπουν σε στάδια και μηχανισμούς της μεταναστευτικής πολιτικής όσον αφορά στο εργατικό δυναμικό. Ο καλλιτέχνης έχει σκοπό να εκφράσει την υπαρξιακή αγωνία του ξεριζωμού και της μετανάστευσης μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Η συμβολική απεικόνιση των φιγούρων χωρίς κεφάλι συνδέεται με την απώλεια της ταυτότητάς τους, την αίσθηση αποξένωσης, μοναξιάς και τρόμου.

Το έργο αναδεικνύει την ένδεια των μεταναστών και τη δυσκολία βιοπορισμού.

Παρομοίως, εκατομμύρια άνθρωποι εγκαταλείπουν τη χώρα τους, κυρίως λόγω οικονομικών προβλημάτων. Αναμφίβολα, αποκόπτονται σταδιακά οι δεσμοί με την πατρίδα, αλλοιώνεται η γλωσσική τους ταυτότητα και επηρεάζεται σημαντικά η ψυχολογική τους κατάσταση. Οι ζωές των μεταναστών μεταβάλλονται ραγδαία σε μια μάχη επιβίωσης, όπου το μόνο χρήσιμο εφόδιο είναι η ελπίδα. Συχνά, στο ξένο περιβάλλον δέχονται απόρριψη ή ρατσιστικές διακρίσεις, οι οποίες διχάζουν το ανθρώπινο γένος. Έχουν την ανάγκη να ανήκουν σε ένα οικείο κοινωνικό σύνολο, όμως αντιμετωπίζονται συχνά με απάνθρωπη συμπεριφορά. Αναζητούν μια καθημερινότητα, όπου θα μπορούν να αναπτυχθούν, να εξελιχθούν και να ανθίσουν. Τις ψυχές των μεταναστών στοιχειώνουν η απόγνωση, το συνεχές άγχος, η νοσταλγία για την πατρίδα και η οδύνη.

Συνεπώς, οφείλουμε ως κοινωνία να αναγνωρίσουμε τη δυσκολία προσαρμογής αυτών των ανθρώπων και να ενωθούμε, για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Οι μετανάστες είναι και αυτοί πολίτες του κόσμου, που αναζητούν ελευθερία, αξιοπρέπεια, ασφάλεια και σεβασμό. Έχουν οράματα, όνειρα και στόχους για ένα λαμπρότερο μέλλον. Η εγκατάλειψη της πατρίδας τούς προξενεί ανασφάλεια, η οποία μπορεί να καταπολεμηθεί μόνο με την υποστήριξή μας. Όλοι ανήκουμε σε μια παγκόσμια, πολυπολιτισμική οικογένεια, γι' αυτό σπίτι του καθενός είναι όπου υπάρχει αγάπη.

Μελίνα Ασημάκη, β1

ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΧΩΜΕΝΙΔΗ

Ως συγγραφέας από τα διαβάσματά σας και από την ενασχόλησή σας με τη συγγραφή έχετε περιπλανηθεί σε τόπους και χρόνους της ιστορίας, αλλά έχετε εξοικειωθεί και με χαρακτήρες πραγματικούς και μη. Πολλές φορές δε, τους έχετε δημιουργήσει ο ίδιος. Ποιας ιστορικής προσωπικότητας ή ήρωα μυθιστορήματος τη ζωή, θα θέλατε να είχατε ζήσει;

➤ Κάποτε, στα βάθη του χρόνου, στα βάθη μά-

λον της Αφρικής, ζούσε μια ομάδα, μία ευρεία οικογένεια, άτριχων σχετικά πιθήκων, που επικοινωνούσαν μεταξύ τους με ήχους-προπλάσματα λέξεων. Αυτοί οι πιθήκοι είχαν αρχίσει να συνειδητοποιούν τη μοναδικότητά του ο καθένας και το άφευκτο του θανάτου του. Και λαχταρούσαν κάτι παραπάνω από απλώς να επιβιώνουν, κάτι βαθύτερο από να ζευγαρώνουν φύρδην μίγδην, κάτι που άρχιζε να θυμίζει αγάπη... Κάποτε, ένα καλοκαιρινό, ίσως και χειμωνιάτικο σου-

ρουπο (οι εποχές δεν διαφέρουν και τόσο κοντά στον Ισημερινό) κάθισαν σε έναν κύκλο. Ο πιο καπάτσος τους, ο πιο πολυμήχανος, έτριψε δυο κλαράκια ή ακούμπησε δυο ξερά φύλλα σε μία σπίθα που είχε συντηρήσει ή έκανε ποιος ξέρει τι ακριβώς και άναψε την πρώτη φωτιά. Η φλόγα φώτισε. Ζέστανε. Φώτισε. Ενέπνευσε. Έγινε η επιβλητικότερη θεά, η πιο λαχταριστή τους θεά. Το θαύμα του ανθρώπου, ο όλεθρος της φύσης ξεκίνησε.

Θα ήθελα να ήμουν εκεί...

Δανάη Τατσοπούλου, β8

ΤΗ ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Ως συγγραφέας από τα διαβάσματά σας και από την ενασχόλησή σας με τη συγγραφή έχετε περιπλανηθεί σε τόπους και χρόνους της ιστορίας, αλλά έχετε εξοικειωθεί και με χαρακτήρες πραγματικούς και μη. Πολλές φορές δε τους έχετε δημιουργήσει η ίδια. Ποιας ιστορικής προσωπικότητας ή ήρωα μυθιστορήματος τη ζωή, θα θέλατε να είχατε ζήσει;

➤ Στην πραγματικότητα, σε όλους τους τόπους

και τους χρόνους που περιγράφω οι άνθρωποι ταλαιπωρούνται: στο «Αύριο, μια άλλη χώρα» γίνεται στρατιωτικό πραξικόπημα και η οικογένεια Ορμηνίου αναγκάζεται να φύγει από την Ελλάδα, στον «Υπόγειο ουρανό» ο Μπίλλυ σκοτώνει έναν άνθρωπο και μπαίνει στη φυλακή, στο «Εργοστάσιο των μολυβίων» ο Βάγκαλης τρελαίνεται, στο «Άλμπατρος» η Μόλλυ αγωνίζεται για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών, δεν ήταν εύκολος αγώνας... Η Μάργκο Κρουπ στο «Φτωχή Μάργκο» παρ' ολίγο να καταστρέψει τη ζωή της με την ηρωίνη· η Αντωνία στη «Συγχώρεση» χάνει το παιδί της που πέφτει θύμα δολοφονίας, ο Σαλ στους «Μηχανικούς Καταρράκτες» θέλει να κάνει επέμβαση αλλαγής φύλου, η Ιρίνα στο «Λούνα Παρκ στο Ιερό Βουνό»

φεύγει από τον κόσμο μέσα σ' ένα αερόστατο... Θέλω να πω ότι η πραγματική μου ζωή είναι πολύ απλούστερη από εκείνη των ηρώων που δημιουργώ και οι πραγματικές συνθήκες είναι πιο ευνοϊκές από εκείνες των βιβλίων. Δεν θα ήθελα να είμαι ούτε ο καημένος ο κλόουν στις «Σπάνιες γαίες» που ζει μέσα στον ζόφο του σταλινισμού, ούτε καν η Κοντσέττα, που είναι καλή, έξυπνη και αισιόδοξη, αλλά ζει στη Σικελία της δεκαετίας του 1950, όπου τα ήθη είναι αναχρονιστικά κι όπου γίνονται φόνοι στα σταυροδρόμια. Ίσως να ήθελα να υπάρχει ακόμα η Νέα Υόρκη που περιγράφω στο «Σάββατο βράδυ στην άκρη της πόλης». Δεν υπάρχει πια. Οι πόλεις αλλάζουν όπως οι άνθρωποι. Η σημερινή Νέα Υόρκη είναι ο τόπος των εκατομμυριούχων: δεν έχει πια θέση για τους νεαρούς ήρωες εκείνου του μυθιστορήματος.

Δανάη Τατσοπούλου, β8

ΕΝΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥΣ!

➤ Από τις 3 έως και τις 19 Σεπτεμβρίου του 2021 διεξήχθη το 49ο φεστιβάλ βιβλίου στο Ζάππειο της Αθήνας. Διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο Εκδοτών Βιβλίων, την Επιτροπή Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων και τον Οργανισμό Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων.

Έμαθα για το φεστιβάλ αυτό από τον πατέρα μου και δεν υπήρχε περίπτωση να μην το επισκεφθώ. Είχα το φεστιβάλ στο μυαλό μου ως μια μικρή διοργάνωση, χωρίς μεγάλο κοινό ή ποικιλία εκδοτικών οίκων. Αντιθέτως, αυτό που αντίκρισα έμοιαζε περισσότερο με εθνική εκδήλωση για την αναγνώριση της αξίας του βιβλίου. Το φεστιβάλ ήταν πλημμυρισμένο από βιβλιόφιλους αλλά και από σημαντικά πρόσωπα, όπως η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που παραβρέθηκαν στα εγκαίνια. Ακόμα, μπροστά από το Ζάππειο είχαν συγκεντρωθεί, σε πάνω από 100 πάγκους, εκδοτικοί οίκοι από όλα τα μέρη της Ελλάδας, όλοι εφοδιασμένοι με τις καλύτερες και πιο ενδιαφέρουσες καινούργιες κυκλοφορίες τους. Από κλασική λογοτεχνία, που εξερευνά τα βάθη της ανθρωπίνης φύσης, έως και παιδικά βιβλία εμπλουτι-

σμένα με περίτεχνες ζωγραφιές, το φεστιβάλ είχε κάτι για κάθε αναγνώστη. Επίσης, υπήρχε ένα μικρό καφέ και πλανόδιοι εφοδιασμένοι με νόστιμα σνακ για όλους τους πεινασμένους επισκέπτες. Επιπλέον, αν αναζητούσε κανείς ένα διάλειμμα από την αγορά βιβλίων, είχαν διοργανωθεί καθημερινές βιβλιοπαρουσιάσεις και ομιλίες συγγραφέων που σχετιζόνταν με το θέμα του φεστιβάλ, τα 200 χρόνια από την Ελληνική επανάσταση.

Πέρασα υπέροχα εκείνη την ημέρα, περιπλανήθηκα στον ατελείωτο λαβύρινθο των εκδοτικών οίκων, αγόρασα βιβλία και ανακάλυψα καινούργιους συγγραφείς. Όμως, το πιο σημαντικό απ' όλα είναι ότι είδα το ενδιαφέρον που τρέφει ο κόσμος ακόμα για τη λογοτεχνία κι ότι, παρά τις αλλαγές που έχει προκαλέσει η τεχνολογία στη ζωή μας, πάντα θα επιστρέφουμε στη ζεστασιά των βιβλίων.

Μαρία Χαρίση, γ8

Παρά τις αλλαγές που έχει προκαλέσει η τεχνολογία στη ζωή μας, πάντα θα επιστρέφουμε στη ζεστασιά των βιβλίων.

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

➤ Στη σημερινή εποχή που την προσοχή μας διεκδικεί καθημερινά το «Internet» και ο υπολογιστής και ο ελεύθερος χρόνος μας έχει ελαχιστοποιηθεί, η αξία του βιβλίου ως παραδοσιακού μέσου διάδοσης, ανταλλαγής και διατήρησης πληροφοριών και γνώσης, καθίσταται από την πλειοψηφία αμφισβητήσιμη και το ερώτημα «Έχει διακοπεί η μακρόχρονη σχέση βιβλίου και κοινωνίας;», φαντάζει εύλογο.

Έχουν αλλάξει πολλά από την εποχή που το βιβλίο ήταν ο μοναδικός τρόπος μετάδοσης της γνώσης. Τα τελευταία χρόνια ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων, κυρίως νέων, προτιμά άλλους τρόπους πληροφόρησης και ψυχαγωγίας, με αποτέλεσμα το βιβλίο να παραγκωνίζεται. Ωστόσο, μετά από ώριμη σκέψη πρέπει όλοι να αναγνωρίσουμε ότι παρά την εισβολή της τεχνολογίας στη ζωή μας με τον συναρπαστικό ήχο και την εικόνα που προσφέρει και παρά τον βιομηχανοποιημένο τρόπο ψυχαγωγίας, η αξία του βιβλίου είναι αναντικατάστατη. Το βιβλίο βοηθά στη διατήρηση της γλώσσας ενός λαού, αφού καταπολεμά τη λεξιπενία και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας των ατόμων και των πολιτισμών. Πραγματική γέφυρα ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν, αληθινός φορέας

σημαντικών μηνυμάτων, το βιβλίο διδάσκει, διευρύνει τον πνευματικό ορίζοντα του ατόμου, ενημερώνει και ταυτόχρονα ψυχαγωγεί. Προάγει το πνεύμα, την κρίση και τη λογική, καλλιεργεί την ελεύθερη σκέψη και αναπτύσσει τη φαντασία. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, αποτελεί και το βασικότερο όργανο της εκπαίδευσης. Από μικροί οι γονείς μας μας έλεγαν ότι «το βιβλίο είναι ένας πολύτιμος σύντροφος, ένας φίλος που τον βρίσκεις πάντα, όταν τον χρειάζεσαι και δε σε εγκαταλείπει ποτέ». Και οι δάσκαλοί μας μάς έλεγαν ότι «όταν ανοίγουμε ένα βιβλίο, μας ανοίγεται ένας ολόκληρος κόσμος». Και είναι αλήθεια. Το βιβλίο είναι εργαλείο προόδου και βελτίωσης, είναι πρωτίστως έκφραση σκέψης και δίνει την ευκαιρία στην πρόοδο και την καλλιέργεια του νου. Γι' αυτό και η UNESCO, πιστή στο σύνταγμά της, θεωρεί περισσότερο από ποτέ απαραίτητο να προωθήσει την ανάπτυξη των εκδόσεων, την ελεύθερη κυκλοφορία των βιβλίων και την πρόσβασή τους σε όλο το κοινό.

Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν, όλοι να ξαναβάλουμε το βιβλίο στη ζωή μας. Γιατί το πρόβλημα δεν είναι αν το βιβλίο θα εξαφανισθεί, αλλά τι θα συμβεί, όταν εξαφανισθεί.

Μαριτίνα Αγοράνου, γ1

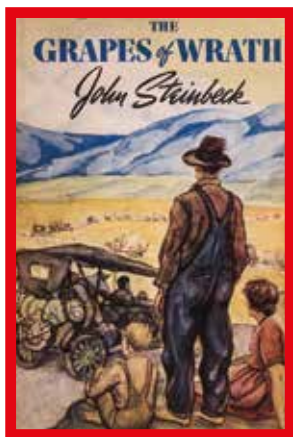

Το βιβλίο είναι ένας πολύτιμος σύντροφος, ένας φίλος που τον βρίσκεις πάντα, όταν τον χρειάζεσαι και δεν σε εγκαταλείπει ποτέ!

Βιβλίο

Διαβάσαμε και σας προτείνουμε...

ΤΖΩΝ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ

Τα σταφύλια της Οργής

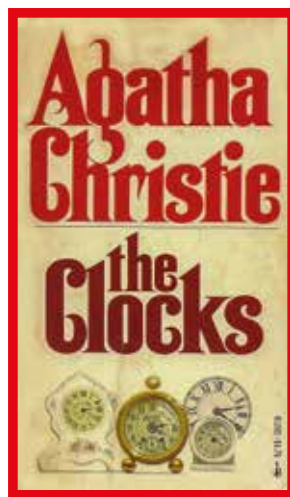
➤ Λίγα βιβλία πέτυχαν με τη ζωντάνια, την παραστατικότητα και την ειλικρίνεια της γραφής τους να αποτυπώσουν μια ολόκληρη εποχή και την απόγνωση των ανθρώπων της. Ο Τζων Σταϊνμπεκ (1902-1968), ο συγγραφέας των εμβληματικών βιβλίων “Ανθρωποι και ποιντίκια”, “Ανατολικά της Εδέμ”, στο αριστούργημά του “τα Σταφύλια της οργής” (1939), για το οποίο βραβεύτηκε ένα χρόνο αργότερα, το 1940, με το βραβείο Πούλιτζερ, ανατέμνει την ιστορία της οικογένειας Τζόουντ και μαζί μ’ αυτή τον αγροτόκοσμο των νοτιοανατολικών επαρχιών της Αμερικής που, εγκαταλείποντας τη γη και τις εστίες του, αναζητά ένα καλύτερο μέλλον στη γη της επαγγελίας, στην

αφιλόξενη Καλιφόρνια. Με απλό ύφος, οικείες λέξεις και εικόνες, ο Αμερικανός συγγραφέας καταγράφει την πορεία των αγροτών της Οκλαχόμα, οι οποίοι, θύματα της οικονομικής ύφεσης και της Dust Bowl (μεγάλων όγκων σκόνης από αμμοθύελλες που αφάνιζαν σοδειές και αγροτικές εκτάσεις), διανύουν χιλιάδες μίλια αναζητώντας μια καλύτερη μοίρα γι’ αυτούς και τα παιδιά τους. Υιοθετώντας μια γραφή με συγκλονιστική παραστατικότητα περιγραφής και αφήγησης, (προϊόν μιας βαθιάς ενσυναίσθησης, αφού έζησε από κοντά για έναν περίπου χρόνο την εσωτερική μετανάστευση των ηρώων του), ο Τζων Σταϊνμπεκ αναδεικνύει τον ανθρώπινο πόνο και την απελπισία των εξαθλιωμένων αγροτών της Αμερικής στις αρχές της δεκαετίας του 1930, μετά την οικονομική κρίση του 1929. Παράλληλα, στηλιτεύει την απληστία των μεγαλοαγοχητών, τη διάχυτη κοινωνική αδικία, την άνιση κατανομή του κοινωνικού πλούτου, την κρατική ολιγωρία, την αδιαφορία και την έλλειψη αλληλεγγύης των ανθρώπων της περιοχής “υποδοχής”. Αλλά πάνω απ’ όλα, υμνεί μ’ έναν συγκλονιστικά ανθρώπινο τρόπο την ανθρώπινη καλοσύνη, την ενωμένη οικογένεια που αντιμετωπίζει τις ποικίλες

αντιξοότητες, δίνοντας ένα μήνυμα δικαιωμένης ελπίδας για τους ταπεινούς και καταφρονεμένους αυτού του κόσμου.

“Τα σταφύλια της οργής”, αριστούργημα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, αποτελούν σύμβολο μια εποχής που βίωσε με απόγνωση την οικονομική ύφεση, αλλά και που αντιστάθηκε στην εξαθλίωση με αγωνιστικότητα, ανθρωπιά και με μια ακατάβλητη αίσθηση του “εμείς”. Ακρογωνιαίος λίθος της αμερικανικής αλλά και της παγκόσμιας πνευματικής συγκομιδής, το βιβλίο εξακολουθεί να συγκινεί, να διδάσκει και να εμπνέει...

Χριστίνα Λάχανη, γ4

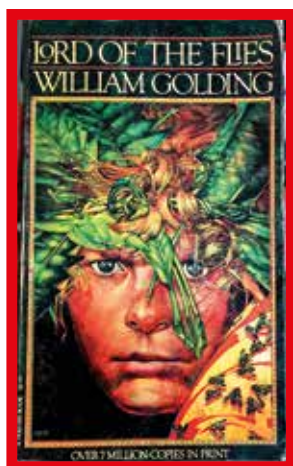
ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ

Τα 7 ρολόγια

➤ Ο πλούσιος επιχειρηματίας, Όσβαλντ Κουτ μαζί με τη γυναίκα

του, Λαίδη Μαρία Κουτ, νοικιάζουν μία πολυτελή έπαυλη με το όνομα «Καπνοδόχες», στην οποία έχουν σκοπό να μείνουν για 2 χρόνια. Όταν το ενοικιαστήριό τους τελειώνει, σκέφτονται να οργανώσουν μία γιορτή. Γι’ αυτόν τον λόγο, αποφασίζουν να προσκαλέσουν μία εύθυμη παρέα νέων. Ένας απ’ αυτούς τους νέους, ο Τζέρυ Γουαϊντ, είχε τη συνήθεια να κοιμάται μέχρι το πρωί της άλλης μέρας και να ξυπνάει αργοπορημένος. Καθώς οι φίλοι του είχαν κουραστεί με αυτήν του τη συνήθεια, καταστρώνουν ένα δόλιο σχέδιο με αρχηγό τον Ρόβυ Ντέβερο, ώστε να τον ξεγελάσουν και επιτέλους να ξυπνήσει νωρίς. Έτσι, η παρέα αγοράζει 8 ρολόγια απ’ τη γειτονική πόλη, τα οποία τοποθετούν πάνω από το τζάκι του δωματίου του Τζέρι, που θα χτυπούσαν όλα μαζί στις 6:30 π.μ. Όταν, όμως, τα ρολόγια χτυπήσουν το επόμενο πρωί, ο Τζέρι είναι νεκρός! Ο νεαρός είχε δηλητηριαστεί και ένα από τα ρολόγια έλειπε από το τζάκι όπου είχαν τοποθετηθεί όλα μαζί! Τι είχε συμβεί; Στο συναρπαστικό αυτό μυθιστόρημα, η Αγκάθα Κρίστι μοιράζεται, ένα ακόμα ανατρεπτικό μυστήριο γεμάτο αγωνία, που καθλώνει τον αναγνώστη.

Αγγελική Λυκιαρδοπούλου, γ4

WILLIAM GOLDING

Ο'Αρχοντας των Μυγών

*Τι είμαστε; Άνθρωποι;
Η ζώα; Η βάρβαροι;*

Piggy

➤ Στην αυγή του επόμενου Παγκοσμίου Πολέμου, ένα αεροπλάνο συντρίβεται σε ένα αχαρτογράφητο νησί και, μαζί του, μία ομάδα από μικρούς βρετανούς μαθητές. Αρχικά, χωρίς την επίβλεψη και την καταπίεση από τους ενήλικες, η ελευθερία τους αποτελεί από μόνη της λόγο εορτασμών. Σε μια γωνιά του κόσμου τόσο μακριά από τον πολιτισμό, μπορούν να κάνουν οτιδήποτε επιθυμήσουν. Οτιδήποτε! Ωστόσο, με την τάξη να καταρρέει, με παράξενα ουρλιαχτά να αντηχούν τη νύχτα, με τον τρόπο να επικρατεί, η ελπίδα για περιπέτεια φαίνεται εξίσου απόμακρη με αυτή για διάσωση. Όσο περνά ο καιρός, οι αριστοκρατικοί τους τρόποι εγκαταλείπονται, η παιδική τους αθωότητα αντικαθίσταται από μία πρωτόγονη δίψα για εξουσία και δύναμη και, εν τέλει, τα αγόρια ενδίδουν στην αγριότητα και τη βία που

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ, ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ, ΕΝΑ ΣΤΥΛΟ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ!

Malala Yousafzai

πρεσβεύεται από το Θηρίο...

Ο William Golding (1911-1993), πρώην καθηγητής φιλοσοφίας που υπηρέτησε ως πλοίαρχος του Βασιλικού Ναυτικού κατά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο, αντιμετώπιζε συνεχώς τις σκαλιότητες και τις κτηνωδίες των συμπολεμιστών του, για να επιστρέψει στην Αγγλία μετά τον πόλεμο και να παρακολουθήσει τις μεγάλες δυνάμεις του Ψυχρού Πολέμου να απειλούν η μία την άλλη με πυρηνικό αφανισμό. Αυτή η κατάσταση ώθησε τον Golding να αμφισβητήσει τα θεμέλια της ανθρώπινης δεοντολογίας και να συγγράψει το περίφημο πρώτο του μυθιστόρημα Ο Άρχοντας των Μυγών (Lord of the Flies στο πρωτότυπο) που πραγματευόταν το αναπόφευκτο της εκδήλωσης βαρβαρότητας από τον άνθρωπο. Οι ιδέες του βιβλίου ήταν τόσο ριζοσπαστικές που προηγήθηκαν 21 απορρίψεις μέχρι το βιβλίο να εκδοθεί τελικά το 1954.

Αυτό που καθιστά το βιβλίο τούτο ιδιαίτερα αξιανάγνωστο σίγουρα δεν είναι η καινοτομία στην υπόθεσή του. Στην πραγματικότητα, Ο Άρχοντας των Μυγών αποτελεί παρωδία της τετριμμένης για την εποχή ιστορίας παιδιών να ναυαγούν σε ένα έρημο νησί. Το χαρακτη-

ριστικό που κάνει τη νουβέλα του Golding διαφορετική από τα άλλα μυθιστορήματα του ίδιου είδους είναι το γεγονός ότι ο Golding καταγγέλλει και σατιρίζει τις εξιδανικευμένες προσωπικότητες των παιδιών και την αποικιοκρατική νοοτροπία, αντί να την υποστηρίζει, όπως υπαγόρευε το σύνηθες σχήμα. Το «θράσος» του συγγραφέα φτάνει στο σημείο όπου αυτός χρησιμοποιεί τα ονόματα και το σκηνικό από ένα δημοφιλές έργο της εποχής, το Κοραλλένιο νησί του R.M. Ballantyne. Εν αντιθέσει, όμως, με την «ευχαρίστηση, το κέρδος και την απεριόριστη διασκέδαση» που υπόσχεται ο Ballantyne στους αναγνώστες του, Ο Άρχοντας των Μυγών επιφυλάσσει κάτι πιο ζοφερό, μία ανατριχίλα και έναν ανεπανάληπτο πεσιμισμό. Οι «αγγελικές» μορφές των παιδιών μεταμορφώνονται από τον συγγραφέα σε τρομακτικές φιγούρες και το κακό παρουσιάζεται σαν μία εγγενής ιδιότητα στον άνθρωπο που περιμένει να αναδυθεί και να διαφθείρει τις αρετές και τα ιδανικά.

Τα διαχρονικά μηνύματα του Άρχοντα των Μυγών για την ηθική, τη συλλογικότητα και τη διαμόρφωση κοινότητων καθώς και η απροσδιόριστη τοποθεσία και περίοδος καθιστούν το

βιβλίο του Golding κλασικό λογοτεχνικό θησαυρό και του χάρισαν το Nobel Λογοτεχνίας το 1983. Μία εξαντλητική διερεύνηση της ανθρώπινης υπόστασης στην πιο πρωτόγονη μορφή της και οι πεσιμιστικές ιδέες που προβάλλει ο Άρχοντας των Μυγών σίγουρα πρόκειται να προβληματίσουν και να αναστατώσουν ακόμα και τον πιο αισιόδοξο αναγνώστη.

Απόστολος Βασιλικός, β2

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΝΤ

Το πορταίτο του Ντόριαν Γκρέυ

➤ «Το πορταίτο του Ντόριαν Γκρέυ» είναι το μοναδικό δημοσιευμένο μυθιστόρημα του παγκοσμίως γνωστού συγγραφέα, Όσκαρ Ουαϊλντ. Εκδόθηκε το 1890 στο Lippincott's Monthly Magazine και αναγνώστηκε από το ➤

Χρόνος παρών και χρόνος παρελθών
Τσως και οι δυο παρόντες είναι
εις χρόνο μέλλοντα
Κι ο μέλλον χρόνος
έγκλειστος εις χρόνο παρελθόντα

– T.S. Eliot

Υπάρχουν δύο τρόποι για να ζήσεις τη ζωή σου.
Ο ένας είναι να έχεις την εντύπωση
ότι τίποτα δεν είναι θαύμα.
Ο άλλος είναι η εντύπωση
ότι όλα είναι ένα θαύμα...

– Albert Einstein

κοινό της Βικτωριανής Αγγλίας, ένα κοινό βαθιά προσηλωμένο στις αρχές και διαχωρισμένο από οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Γεγονός το οποίο είχε αρνητικό αντίκτυπο στον τρόπο αντίληψης του βιβλίου και κριτικής του συγγραφέα εκείνη την εποχή.

Η ιστορία ξεκινάει με μια αναφορά σε έναν νεαρό και αρκετά γοητευτικό άντρα, τον Ντόριαν Γκρέυ. Γρήγορα μαθαίνουμε ότι ο Ντόριαν είναι ένας αγαθός άνθρωπος που απολαμβάνει τη νιότη και την ομορφιά του, χωρίς να προβληματίζεται για τη ζωή και τα μυστικά που κρύβει. Όμως, η αθωότητά του δεν κρατάει για πολύ. Ο Ντόριαν αρχίζει να ανησυχεί για τα κάλλη του και το μέλλον του στον κόσμο χωρίς αυτά, αποφασίζοντας να τα κρατήσει με κάθε κόστος. Βέβαια, ο δρόμος που ακολουθεί με αυτήν την απόφαση είναι εκείνος της διαφθοράς, της αλλοτρίωσης του πνεύματος που φτάνει στα πρόθυρα της τρέλας.

Το έργο αυτό έχει τόσο μεγάλη απήχηση, επειδή αναγνωρίζει ένα κομμάτι της ψυχής το οποίο είτε προσπαθούμε απεγνωσμένα να αγνοήσουμε είτε μας ελέγχει, όπως και τον Ντόριαν, φέρνοντας όλη του την αθλιότητα μαζί. Όλοι μας κρύβουμε έναν Ντόριαν μέσα μας, όλοι μας έχουμε έναν

ανεξέλεγκτο φόβο για το πέρασμα της νιότης. Όλοι μας θέλουμε να παραμείνουμε όμορφοι, γοητευτικοί, υγιείς και γεμάτοι ενέργεια. Αυτό επιβεβαιώνεται με το όλο και συχνότερο φαινόμενο των αισθητικών επεμβάσεων και φράσεις όπως «Να χαίρεσαι τη νιότη σου, όσο ακόμα την έχεις». Αν και φαινομενικά το πορτραίτο του Ντόριαν Γκρέυ μοιάζει να αναφέρεται μόνο στην εμφάνιση, επικαλείται και το πνεύμα. Ο Ντόριαν, όσο περνάνε τα χρόνια, δεν ωριμάζει, δεν αποδέχεται τη μοίρα της γήρανσης. Αντιθέτως, κυνηγάει την παιδικότητά του, επαναλαμβάνοντας τα λάθη και την άγνοια της νεότητας. Αυτό είναι το μήνυμα που προσπαθεί να περάσει ο συγγραφέας στους αναγνώστες. Ο Ντόριαν βασανίζεται από αυτό το μονοπάτι συνειδητοποιώντας, όμως, στο τέλος πως ό,τι κι αν κάνει δεν μπορεί να ξεφύγει από τον χρόνο, ούτε κι ο χρόνος απ' αυτόν.

Κλείνοντας, θα πρότεινα αυτό το βιβλίο ανεπιφύλακτα σε όλους τους οπαδούς της βαθιάς σκέψης, της φιλοσοφίας αλλά και όσους ψάχνουν μια ιστορία που θα τους κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον απ' την αρχή μέχρι το τέλος.

Μαρία Χαρίση, γ8

ΣΤΑΜΟΣ ΤΣΙΤΣΩΝΗΣ

Χωρίς Απόδειξη

➔ Ο μαθηματικός και συγγραφέας, Στάμος Τσιτσώνης προκαλεί τους αναγνώστες στο πλαίσιο 12 μικρών ιστοριών να αποδεχτούν το παράλογο ως μια απλή διήγηση, χρησιμοποιώντας περίτεχνα τη φαντασία και το χιούμορ. Μέσω της αφήγησης της ζωής διαφορετικών χαρακτήρων με, πολλές φορές, αντικρουόμενες νοοτροπίες, «μεταφράζει» τη μαθηματική σκέψη σε βιώματα της καθημερινής ζωής. Ένας μαθηματικός που αποθεώνει τη σταθερή καθημερινή του ρουτίνα, ένας πολίτης με αχαλίνωτη περιέργεια για το άγνωστο που επισκέπτεται τους ιερούς τόπους του Αγίου Όρους και ένας μαθητής με έφεση στα μαθηματικά που αποτρέπεται από τις αποδοκιμασίες των καθηγητών του,

είναι κάποιες από τις προσωπικότητες στις οποίες αναφέρεται ο συγγραφέας. Στη συνέχεια, με συγκλονιστικές και καλογραμμένες ιστορίες διατυπώνει νοήματα, όπως την κατανόηση της δημιουργίας του λεγόμενου «χάους», τις παλαιότερες κοινωνικές αντιλήψεις σχετικά με την εκπαίδευση, αλλά και την πνευματική αναζήτηση για έναν σκοπό ζωής. Ταυτόχρονα, παρουσιάζει τη σχέση μεταξύ μαθηματικής σκέψης και λογοτεχνικής αφήγησης με έναν φυσικό και ευφάνταστο τρόπο. Ένα βιβλίο-πρόκληση για κάθε αναγνώστη, ανεξαρτήτως ηλικίας και της οποιας σχέσης με τα Μαθηματικά!

Ζωή Λαού, β5

Σοφία Παπαδάκη, β7

A SINGULAR SCHOOL
A COLLECTIVE EFFORT

Στηρίξτε
το **Πρόγραμμα**
Υποτροφιών
με τη δωρεά σας!

Η συλλογική συμμετοχή
είναι η δύναμή μας!

Στηρίξτε εδώ

www.athenscollege.edu.gr/give/givenow

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Λύκειο

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΕΥΔΟΥ • ΜΕΤΕΒΑΣΤΕΙΟ (Λ. ΚΑΡΡΑΣ)

Καλό Καλοκαίρι!